

GYÖNGYÖSI ISTVÁN

KEMÉNY JÁNOS EMLÉKEZETE

(PORÁBÚL MEG-ÉLEDETT PHŒNIX)

Porábúl meg-éledett
PHOENIX,
Avagy
A Néhai Gyerő Monostori
KEMÉNY JÁNOS,
Erdéli Fejedelemnek
Lonyai Anna Aszszonnyal lé-
vő házasságának, Tatár Országi rab-
ságának, az Török ellen viselt Hadi
dolgainak, és végre, Hazája mel-
lett Vitézül le-tett életének, halála
utánis élő emlékezete,
Az Mellyet a' Magyar Versek-
ben gyönyörködőknek kedvekért
ugyan Magyar Versekkel ennek előtte egy-
nehány Esztendővel irt vólt, és el rongyollott
első írásinak töredékibül most ujab le
irással kisseb rendben vett
Nemes Gömör Varmegye Vice-Ispannya
Gyöngyösi István.
LÓTSÉN, Brewer Sámuel által 1693. Esztend.

AZ TEKÉNTETES, ÉS NAGYSÁGOS
ALSÓ TORJAI APOR ISTVÁN URNAK,
Nemes Czik, Györgyő, és Kaszon Székek Fő-Király Birájának, és az
Erdéli Harmintz-Adóknak Fő-Administratorának, etc. Bizodalmas
nagy jó Uramnak ajánlom köteles szolgálatomat.

Jó hírét nevét ösmérem, de személyével ésméretlen vagyok Nagyságodnak; tartanám nagy szerentsémnek, ha annak-is ösmérettségében juthatnék, de tsak reménséget sem vehetek arrúl, nem hogy meg-lételéhez bizhatnám.

Mert

iam felicior ætas

Terga dedit, tremuloque gradu venit ægra senectus.

El-repültek már azok a' jó üdők, az mellyek szárnyain kellene ahoz jutnom, és a' tántorgó öregség állott helyekben. Az miolta pedig szép emlékezető jó hírével nevével ösmérkezni kezdettem, nagy Kévánságom volt szüntelen arra, miképpen adhatnám valamelly jelét szolgálattára való készségemnek. És midőn érteném: több betsületes dolgokbéli foglalatos(s)ági között az Könyveknek s'-nevezet szerént az Verses írásoknak-is olvasása gyönyörköttető munkája volna Nagyságodnak, jutott onnét eszemben, hogy volnának nékem az fellyeb már régen el-mult esztendőkbén KEMÉNY JÁNOS dolgairúl írott valamelly verseim, az mellyek jóllehet el-idegenitetvén tőlem, olly helyre kerültek vólt, az honnét nehezen lehetet(t) megént kezemhez szerzenem; mind-azon-által, mint hogy sokan kívánták nagy Emberek-is azokat, addig szorgalmatoskottam vissza vételében, hogy azt végre végben-is vittem, noha igen el-rongyolottann, és némelly részének valahol el-maradásával-is tértek meg oda, az honnet el-vitettek vólt. Arra ugyan nem érkezhettem, hogy mindenestül elébbi épségére hozhattam volna, más-féle töredékibül mindazonáltal, a' mint lehetett, rendben vettem, és nem lévén mással mivel contestálnom szolgálattára való felyeb említett készségemet, leg-aláb azokat akartam annak bizonyására Nagyságodnak bé-mutatnom. Meg-vallom, nem ezekkel, hanem egyenesen magát, s'-ditsiretes Familiáját illető dolgokrúl írott Verseimmel kellene Nagyságod eleibe mennem, az mint hogy volna-is ahoz mezőm, az hol ha Pegasus szárnyán járhatná-is elmém, meg-próbálhatná tehetségét. Mert akar régi Nemzetének dütsőséges voltárúl, akar maga Tekéntetes állapottyárúl gondolkodgyam, Seregekkel győnek előmben azok az érdemes dolgok, a' kiknek le-írása nem tsak az én edgyügyő és már fáradékony Pennámnak, de akar melly tanúlt Historia-író gyors kezének-is fáradságos munkát adhatnának. Meg-mutattyák azt sok hiteles régi Levelek, a' Névnek származattya pedig ugyan magával hozza, hogy Árpádtúl az nagy Attila vérségébül való Almus Hertzeg Fiátúl az Scithiábül másod izben ki gyött(t) Magyarság Fő-Kapitányátúl gyön le egyenes Lineán az Apor Nemzet, ugmint az Nagyságod régi Tős gyökeres Familiája. És az Erdéli Vajdáknak Lajstroma-is bizonytságot téssen arrúl, hogy Apor László azoknak egyike, nem tsak Erdélnek, hanem az egész Magyar Hazának ditsiretes Őr állója vólt, tudni-illik amaz nagy emlékezető László Vajda, az ki az Bavariai Ottho Hertzegnek mint arra nem érdemesnek, az Magyar Országi Szent Koronát le-vonván fejről, atta azt annak-utánna az első Károly Királynak koronáztattyára. Voltak pedig mások-is dütsőséges Antecessori közül, a' kik - in Toga et Sago, Arte et Marte - mind békeségben, mind háboruságban, mind törrel mind fővel nagy dolgokat vitték végben, és Méltóságos Tiszteket viseltek hazájok szolgálattján, a' mellyekrúl-is, a' ki abban foglalná magát, egész Historiákat irhatna érdemesen. Adna pedig azokhoz alkalmatoságot ez-is, hogy a' mint Attya Neméről Árpád után (ha tsak itt akadok-is meg tovább terjedő Nemzete Méltóságán) Hertzegi Nembül veszen származatot: ugy az Anyai Ágon Királyi vérségre mégyen eredeti. Mert édes

Annya Öreg Annyárúl Báthori Borbálárúl, Báthori Miklós Leányárúl, az nagy hirő nevő Báthori István Lengyel Országi Királynak ágazik Nemzetségébül. Kérdésben veszik né-melleyek: az-é ditsőségessebb, ha ki nagy Ágybúl születik, avagy alacsonyán születve, maga viszi nagyra állapottyát? és vannak olyyak, a' kik nagy Nemzetbéli születésekre nézve igen a' fő helyre vágnak, de az maga tselekedetivel dütsőült ember sem utób való azoknál; sőt eléb mosdást érdemel ez, ha amazoknak magok virtusitúl, és azok által szerzet(t) dütsőségektül üres össi hires Nemzetek.

Nam quid Imaginibus, quid avitis fula triumphis
Atria, quid pleni numeroso Consule Fasti
Præfuerint? si vita labat, perit omnis in illo
Gentis honos, cuius laus est in Origine tota.

Ovid ad Pis.

Mit használ a' régi Nemes Vér, és Eleink nagy állapottya, ha magunk cselekedete távul esik azok dicsőségétül, és el-vész abban Nemzetének minden fényesége, a' ki tsak eredetitől veszen ditsiretet. És a' mint azon Poëta tovább-is ír arról:

Et genus, et Proavos, et quæ non fecimus ipsi,
Vix ea nostra puto.

Ibid.

Akarminémő Méltóságokban löttenek Öseink, és akar mit cselekettenek azok, de nincs azok-hoz magunk érdeme kívül semmi közünk. A' kiket pedig mind régi Nemzeteknek dücsősége, mind magok dücsőséges cselekedetinek érdemi ékesítenek, azoké itten az első Pálma. Ha hizelkedésre nem magyarázná valamelly irigység, merném bizvást mondanom, hogy Nagyságod ennek mind a' kettőnek tündöklük fényével; mert mi lehet nagyobb Nem az Hertzegi és Királyi Vérségnél, az honnét Nagyságod eredetet veszen? mi hija lehet pedig maga érdeme által ragyagó dütsőségének-is? holott valami Jóságok kívántatnak edgy Uri személyben, mind meg-vannak azok tetézet(t) mértékkel Nagyságodban, ugymint: Genus clarum, Corpus aptum, Forma evidens, Ingenium velox, Eruditionis utilitas, Morum honestas etc. (Bernard. in Epist.) Azokon kívül: Amor patriæ, Dilectio proximi, Pietas in Deum, Misericordia in egenos etc. Az melyek magyarázásához igen jól illenek egy magyar Versificatornak ilyen Versei:

Gyült ide egy testben minden-féle jóság:
Deli termet, Uri tekintet, Méltóság,
Nemes Erköls, nagy Szű, nagy Elme, okosság,
Szép érték, jó hir, Név, Nemzetben nagyság.

Józan Ész, ért Tanács, igaz itilettel,
Nem tsak hon, de kin-is szerzet(t) becsülettel,
Hitbéli buzgóság, Istenes étellel,
Mindenhez kegyesség, tiszta szeretettel.

Látás, hallás, derék dolgokban forgással,
Mind két szerentsének izét kóstolással,
Azokban nagy szüve meg nem változással,
Sőt mint erős kő-szál, helyben maradással.

Igaz hazai vér, s'-abban buzgó készség,
Viselt dolgaiért méltó érdemesség,
Mind össi, mind maga-kereste dütsőség,
És más minden-féle jókból álló bőség.

Az illetén dolgokon azért, ugymint dicsőséges Elei, és maga Virtusinak szép érdemin, nem mások tselekedetén épült versekkel kellene, a' mint fellyeb íráim, az Nagyságod szolgálattyára magamat bé-mutatnom, az kihez vólna-is nagy kedvem; de mint hogy törődöt(t) öregségemben erőtlén kezem-is keveset győz immár, és elmém-is fáradékony, sőt elégtelen az olyan nagy dolgok fáradságos munkájához; más pedig az, hogy ha szintén tehetségemben vólna-is ez egyéb képpen, de az mostani ujab ujab terheket tenyésző üdőben gondos Tiszttemre nézve reám óránként tsuportosan tóduló dolgaim szorgos vólta nem engedne ahoz tsendes és víg elmét. Az versek mive pedig ollyat kíván, amaz Ovidius Verse szerint:

Carmina proveniunt animo deducta sereno.

Abban annakokáért nékem sem telhetik kedvem, és Nagyságodhoz való köteles(s)égem hivatalyának sem tehetek eleget. Az fellyeb említett(t) Versekbéli dolgok-is mindazonáltal, ha egyenesen nem illetik-is Nagyságodat, de mint hogy nagyobb részében Erdélre nézők, és annak akkori állapottyát adgyák elé Kemény János dolgaival, anyiban, a' menyiben Nagyságod azon haza Fia, lehet azokhoz közli Nagyságodnak-is. És én-is mind erre, mind az Versek Olvasását örömetst gyakorló ditsiretes szokására nézve, reménlem, meg-tekinti örömetst, és ugy-is mint az én Nagyságod szolgálattyára való köteles(s)égemnek és készségemnek jelét, nem vészi unalmason azon Verseket, eddig ösméretlen, most azok által ösmérkedni kívánó, magát Uri jóakarattyában ajánló, és szolgálattyára kötelező szolgájátúl

Költ Krasznahorka Várallyán, Szent Iván Havának 20. napján 1693. Esztendőben.

GYÖNGYÖSI ISTVÁNTÚL.

ELSŐ KÖNYV.

ELSŐ RÉSZ.

1. Musám. a' Murányi hegyek tetejéről,
Az hol Veselini Ferentz szerelméről,
Szétsi Máriával lett végezéséről,
Szóllottál a' Várnak meg-is vételéről, -
2. Szály-le, ereszkedgyél a' tágas térségre,
Menny által a' Tiszán a' dinnyés Nyírségre,
A' Szilágyra onnét, és az Erdélyiségre,
Lengyel, Tatár, Olah Országokra végre.
3. Nézd-el mind ezekben Keménynek dolgait,
Szerető szívének állandó lángait,
Házassága módgyát, rabságát, hadait,
Hazája szerelmét, s'-azért nagy gondgyait;
4. Kezdette Annával mint ösméretségét,
Ki viselte, s'-miként ahoz követségét,
Mennyi ellenkezés érte reménségét,
Mig véle köthette kedves szövetségét.
5. Váltott gyűrőjének lévén meg-adása,
Melly sok bal szerencsén volt addig forgása,
A' mig kedveséhez lehetett jutása,
Nehéz pályájának végződven futása.
6. A' rabság egy-mástúl őket el-szakasztván,
Melly gondos vólt szivek, azt sok bú fárasztván,
Abbúl a' jó Isten várt napot virrasztván,
Melly kedvesen éltek, egy-mást nem aggasztván.
7. Édes hazájának mint fáratt dalgában,
Hogy elő vihesse azt kívánt javában,
Végre a' szerencse bal fordulásában
Mint leve eleste hadakozásában.
8. Fel-jegyezvén, vegyed ezeket versekre,
De nem az Círrhai fabulás hegyekre,
Hanem vesd elmédet a' magos Egekre,
Mondván: Mennyei Ur, te segits ezekre.
9. A' Lónyai-háznak választot(t) virági,
Mint tavasszal újult sengéknek ujsági,
Kikre sok sziveknek égnek kívánsági,
Mert fürtösök rajtok a' jóknak soksági.
10. Kedves erkölcsökben hárman nevelkettek,
Szemeknek tegzében nyilakat viseltek,
Me(n)nyi tekintetet, annyi lövést tettek,
A' nézőknek szíven sok sebet ejtettek.

11. Leg-inkább négy dolgot visgál a' szeretet:
Erkölcst, értéket, szépséget, nemzetet;
Ezekkel mind három fel-ékesítettet(t),
Mellyekért mindenik méltán-is teczhetet(t).
12. Három Isten Aszszonyt látnál itt rendében,
Ha mikor tekétnél ezek seregében,
Mint mikor Párisnak az Ida hegyében
Júnó, Pallas, Vénus jöttek elejében.
13. Szemed cirkalmával ha ököf fel-venné,
Első tekintettel meg-ütközne elméd:
Itt az arany almát mellyiknek itélné,
Arra érdemesnek mind az hármát vélné.
14. Ha sok kincs(cs)el Júnó Párist hitegette,
Elmés tudománnyal Pallás édesgette,
Heléna szerelmét Vénus igirgette,
Hogy az arany alma tartatnék érette:
15. Ez három Nymphának nézd-el nemességét,
Találod ezeknek ő benne bövségét:
Értékét Júnónak, Pallás eszességét,
Helénát ajánló Venusnak szépségét.
16. E' mellett szemérmét a' Szűz Diánának,
Életét, erkölcsét szerzetes Vestának,
Maga viselését gyors Athalantának,
Szép keze munkáját elmés Arachnának.
17. Szép ez mind az három, s'-ditsiretes sokban;
Ezek közt magad-is esnél Páris, gondban,
Mellyet itéllené érdemesnek jobban,
De Anna nyerné el az almát azomban.
18. Ez a' középsőnek neve, kit mindenben
Áldott a' természet a' többinél többen,
Nem csak mint Cypriát ábrázolta szebben,
Hanem Minervaként áldotta-is eszben.
19. Mint csendes idején a' vak setéségnek,
Barmokat nyugtató éji csendességnek,
Jóllehet tüzei a' magos kék égnek
Minnyájan csillagzó fényességgel égnek;
20. Még-is a' Phosphorus, az hajnal emelő,
A' többinél bőveb ragyogvánt viselő:
Igy a' víg tavasz-is sok virág nevelő,
De kösztök a' Rósa kedvesb, s'-eléb kelő.
21. A' vadakkal gazdag Délos szigetében,
Driades Szüzeknek nyájas seregében,
Szép Clio, s'-Thalia ékes termetében,
Méltó, hogy Phœbus-is vegye szerelmében.

22. Nyilas Diánának még-is delisége
Fel-múllyá ezeket termeti s'-szépsége,
Miként az Ezüstöt Arany kedvessége,
Mindeneknél drágább ára s'-böcsössége.
23. A' Smaragd s'-Rubint-is fénlik a' gyűrőkben,
Napkeleti gyöngy-is az arany függőkben,
Olly böcsös ragyogvány nincs még-is ezekben,
Mint fényével jádczó Adamas kövekben.
24. A' Lónyai Szüzek hasonlatos képpen,
Jóllehet mind hárman termettenek szépen,
De győzi az Anna a' többbit sok-képpen,
Mint a' Nymphák között Diána, olly éppen.
25. Sigmond vólt az Attyok, Nagyságos Nemében,
Sokat látott, hallot(t), s'-tanúlt életében,
Törvény illet(t) inkább mint fegyver kezében,
Tanács(cs)al sokat ért honnya szükségében.
26. Származott az Annyok Varkucz Nemzetségből,
Margitnak nevezték ezt a' Keresztségből,
Nagy Nemzet mind kettő, s'-álló régiségből,
Ahoz gazdag, s'-részes sok szép örökségből.
27. Mellyeket az halál noha le-ontott már,
S'-testből ki-költ lelkek az egek között jár,
De szép hírek nevek (mel(ly)ben nincs vallot(t) kár)
Él mostan-is köztünk, s'-túlünk-is áldást vár.
28. Kiknek a' Leányi gazdag értékekért,
Jó pálcza alatt nőtt kegyes erkölcsökért,
Idejek, elméjek, nemek s'-szépségekért
Kedvesek, s'-sok szivek lángolnak ezekért.
29. A' mikor serdültek arra az időre,
A' melly alkalmatos már a' jegy gyűrőre,
Mint az éh madarak a' szemes szérőre,
Ugy járnak az Iffiak ezekhez kérőre.
30. Hol a' testek vadnak, sasok oda gyűlnek,
Szapora sürgéssel ott járnak s-kerűlnek,
A' melly helyek pedig azoktul ürűlnek,
Oda vagy soha sem, vagy ritkán röpűlnek.
31. Ezek háza körül méltán sereglettek,
Mivel hogy ennyi sok jóval bővölkettek,
Azért jó eleve el-is jegyeztettek,
Hajadonságokban soká nem lehettek.
32. Csudálatos Fátum, ritka sok ezrekben,
Mit Isten ez iránt rendelt az egekben:
Mert ez három Szüzek férhez menésekben
A' Vőlegények mind egyenlők nevekben.

33. Az elsőt, a' mellyet hittak Susánnának,
Köti az házasság Bocskai Istvánnak,
A' Kezepsőt, a' kit neveztek Annának,
Veselényi István jedczi el magának.
34. Margit, ki közöttök Iffiabnak tartatott,
Telegdi Istvánnak elsőben adatott,
Az meghalván, soká gyázban nem hagyatott,
Groff Csáki Istvánnak az után hozatott.
35. Mikor azért ki-ki kívánt társát leli,
S'-azzal az Hymennek magát beszenteli,
A' Veselény-is Annát el-emeli,
Kedves személyével örömét neveli.
36. Zászlós Uri Nemzet, ezé Hadad Vára,
Igen szép Uraság, s'-nagy ennek az ára,
Maga-is jó Iffjú, ahoz jól-is jára,
Segitvén az Egek illy kegyes társára.
37. Szűk a' jó Feleség, nehéz szerit tenni,
Hogy sem pedig rosszszat kárhozatra venni,
Caucasus hegyén túl job szaladva menni,
Ott a' Tigrisekkel egy barlangban lenni.
38. Gazdagság és érték vagyon az Atyáktúl,
De a' jó Feleség Istentúl magátúl,
Bóldognak mondatik Salamon szájátúl,
A' kinek jó Aszszony adatik sajátúl.
39. Vagyon Veselényi néked részed ebben,
Szerencsés napjaid folynak életedben,
Szép Aszszony társoddal van szived örömben,
Éltek-is egymáshoz igaz szeretetben.
40. De nézd a' mulandó örömnnek hivságát.
Melly hamar el-óltya vig napja világát,
Alig mutattya-meg sengéje ujságát,
Véle termett férge hogy rágja virágát.
41. A' mikor kedvessen egy-mással élnének,
S'-továb-is hasonló napokat vélnének,
A' kegyetlen Párkák imé érkezének,
Nem reméllet(t) sirást Meggyesen szerzének.
42. Van ezek kezében gúslya az életnek,
Annak fonál száli onnét eresztetnek,
Ők nyújtyák azokat, s'-tülök-is metztetnek,
S'-általok sok árvák, s'-Özvegyek tétetnek.
43. Veseléninek-is ollójok élével
El-mettk napjait, edgyütt életével,
Árván hadgyák házát gyászos Özvegyével,
Ki vizeket áraszt mint Biblis Könyvével.

44. Kesereg halálán szerelmes férjének,
Követvén példáját árva gerliczének,
Egy órát sem enged kedves örömének,
Lévén hű gyászlója társa el-estének.
45. Szép szemöldökének, szemeinek ija,
Most vig mosolygással a' szivet nem vija,
Hanem szomorító siralomra hija,
Szerelme elestét keservesen sija.
46. A' piros klárisok, kik ajakán ültek,
Elébbi mosolygó színekben kékültek;
Orczáján a' Rósák, kik minap örültek,
Szomorún csüggőnek, s'-hervadásra dültek.
- 47.¹ Kövekkel csillagzó gazdag öltözete,
Fodorúlt hajának gyöngyös fürtözete,
Sok egyéb czifrának munkás készülete
Le-tetett, s'-nincs most azoknak kelete.
48. Kedves állapotya költ kedvetlen gyászra,
Nyugodalmas szíve gondos óhajtásra,
Vigságos beszéde keserves sirásra,
Csendes elméje-is habzó búsulásra.
49. Társa melegével fült nyoszolyájának
El-alutt a' szene, nincs tüze magának.
Hogy örömet gyújcsa bús állapottyának,
Mord tele érzet(t) vigságos nyarának.
50. De a' jó erkölcsök kedves ruházattya,
A' melly hírét s'-nevét szépen ragyogtattya,
A' gyászszal sokáig nem aggosztaltattya,
Most bé-borúlt napját megint fel-hozattya.
51. Az Hadadi testnek szomorú torábúl
Gyerő Monostori Phoenix kél porábúl,
Melly Veseléninét bús állapottyábúl
Vig napokra hozza, s'-gyászos siralmábúl.
52. Noha ez-is a' mint felkél mosolyodva,
Ugy el-fog enyészni megint szomorodva,
Lész ugy-is élete sok búval rakodva,
A' ködből fény, s'-abbúl megint köd fakadva.

¹ 46-47.

Magas homlokának gyenge lilioma,
Egyenes nyakának szép alabastroma,
Gyümölcsös mellének két mozgó czitroma
Változott(t), az búknak hervasztván ostroma.
Gosztonyi- és Nyitrai-codex.

MÁSODIK RÉSZ.

1. Azon közben az hír, ki mindenkor kél s'-jár,
Ki-nyílt füllel s'-szemmel ujságokat les s'-vár,
Mellyre álmot soha az éczaka sem zár,
Visgál mindeneket, tüle titkollyák bár.
2. Olálkodik, vigyáz, nézi a' dolgokat,
Gyön s'-mégy, nincs nyugalma, keres ujságokat,
Ha miket találhat, fel-vészi azokat,
Tölt velek csak hamar sok tartományokat.
3. Függesztvén nyelvének azt-is harangjára,
Mint az nyargaló szél, kél azzal szárnyára,
Siet, s'-kezdi adni mindennek tuttára,
Hogy árván maradott Anna, s' Hadad vára.
4. Gerendre-is bé-tér Erdélyi uttyában,
Aranyas vizének fekszik ez folytában,
Ez Kemény Jánosnak van birodalmában,
Melly-is özvegységnek borúlt homályában.
5. A' le-szálló naptúl pirúl vala az Ég,
El-halada az-is, s'-leve fényében vég,
De a' vak éczaka Sátort nem emelt még,
Csillagok tüze-is csak imit s'-amot ég.
6. A' mives el-hatta jóllehet munkáját,
Aklában vezette a' pásztor-is nyáját,
Szakács-is fel-atta immár vocsoráját,
De még nem ágyazza egy-is nyoszolyáját.
7. A' munkátúl ürült test magát nyugtattya,
Sétálgat Kemény-is, az időt mulattya,
Özvegyi voltát-is, nem kétlem, forgattya,
Hogy véle így szólván, az hír megállattya:
8. Meg-holt Veseléni, társa annak Árva,
Kinél nem lelsz jobbat, sok földet-is járva,
El vagyon ugyan most minden kedve zárva,
De meg-ujúl megént, nem sok üdöt várva.
9. Meg-pirosúl nyakán a' fekete Claris,
Mert ötet sok helyen emlegetik már-is,
Ohajtván némellyek mint Helénát Páris.
Sokat özvegyleni ennek bizony kár-is.
10. Kinek kedve hozzá véle bár ne késsék,
Hogy az eléb járók tüle el ne vessék,
A' mig ő köszörül, mások meg ne nyessék,
Szép-is, jó-is, van-is, az miért ez tessék.

11. El-tűn ezzel az hír, vég lesz beszédében,
Jut a' gyors szerelem a' mellynek helyében,
Új tüzet kezd rakni Keménynek mellyében,
Veseléninére gerjesztvén szívében.
12. De hamar jöt lángja nem bírhatta könnyen,
Mert az okos elme, a' ki röpül fennyen,
Fontossan vizsgálja, heve mire mennyen,
Hogy veszedelmes írt szívére ne kennyen.
13. Jádznak ragyagváni a' csillagoknak már,
Meg-szünt minden munka, az utazó sem jár,
Őszve ölelkezve nyugszik sok kedves pár.
Tégedet-is, Kemény, nyoszolyád készen vár.
14. Sétál vala még-is a' víz mellett járván,
A' mulató üdőt a' setét el-zárván,
Bé-mégyen azomban, nyugodalmat várván,
Le-fekszik ágyában, de mint özvegy árván.
15. Halgat a' setét éj csendes füleléssel,
Nyugosznak az alvók lassú pihegéssel,
Még a' furcsa hír-is jár gyengéb lépéssel,
Mint nappali üdön, s'-lassúb csevegéssel.
16. Ha más-képpen álma nem lehet kedvessen,
Bár csak nyugodhatnék Kemény-is csendessen;
Nem engedi a' gond, hogy ez-is lehessen,
Nyugodalmas álmot szemére vehessen.
17. Alkalmatosságtúl ered a' szeretet,
Az hír az Özvegyrűl tén emlékezetet,
Tetczék a' Keménynek; Vénus sem késhetet(t),
Hogy bővicse tüzét, szívére sietet(t).
18. A' mikor fel-lobban lángja a' szalmának,
Ha sietve ahoz többet nem adnának,
Hirtelen szikrái gyorsan aludnának,
Hamva szélre kelvén, semmiben múltának.
19. A' szerelem, a' ki ezköze tüzének,
Egy tükört függesztet(t) elméje szemének,
A' melly rnegmutattya rend szerint Keménynek,
Minden állapottyát Veseléninének.
20. Mellybűl most személyét nézi gondolattya,
Mosolyog előtte most szép ábrázattya,
Hűségét, jóságát, eszét most mutattya,
Egyéb dolgait-is ebbűl meg-láthattya.
21. A' melyekrűl mennél többet gondolkodik,
Szive tüze annál jobban gyarapodik.
A' mellett gondgya-is bővűl s'-szaporodik,
Mint habok közt hajó nyughatatlankodik.

22. Nehezedett teste új gondgya terhével,
Hogy álmot vehessen, küszködik szemével,
Erőtteti, s'-ugyan földi-is kezével;
Szeretne alunni, de nehéz erővel.
23. Sem alszik, sem vigyáz, csak fetreng ágyában,
Ide, s'-oda fordul, törődik magában,
Szeret-is, meg nem-is, kétséges dolgában,
Noha szíve immár forr kezdet(t) lángjában.
24. Mindazáltal sokat küszködik tüzével,
Sok képpen forgattya a' dolgot eszével,
Itt Vénusnak dolga nincs furcsa elmével,
Fontollya a' dolgok kezdetit végével.
25. Az éji homályok azomban le-húlnak,
Mosolygó orczái hajnalnak újúlnak,
Mint Pünkösdi kertek rosákkal pirúlnak,
De Kemény gondgyai ezekkel sem múlnak.
26. Zeng már minden liget a' sok madár-szókkal,
Nyögnek a' gerliczék örvös galambokkal,
Csácsognak a' szajkók süvöltő rigókkal,
A' Kemény-is fel-kéll ágyából azokkal.
27. Vadászásra készül gondgyát felejtteni,
Fút a' vadász Mester ezt meg-jelenteni,
S'-annak eszközeit elől készíteni,
Akar kedve szerént Urának tettzeni.
28. Mint hogy még estve-is vólt ki-adott jele,
Ki-ki rendi szerént idején fel-kele.
Kinek úgy vólt hagyva, az megis nyergele,
A' szagló ebeknek Ebész-is kürtele.
29. Azért mindeneket hamar el-készitnek,
A' ki-hozott lovak kapálnak s'-nyeritnek,
Mig meg-indúl az Ur, nagy udvart keritnek,
Az Iffjak egy más közt sok tréfát emlitenek.
30. Simon s'-Ferencz (ezek Fiai Keménynek)
Jó napot mondani Attyokhoz menének;
De útban találák, azért meg-térének,
S'-vele edgyütt ők-is lovakra ülének.
31. Keménynek csendesen ballag paripája,
Két sütéssel jegyes a' jobbik pofája;
Oláh Országi ló, a' mint van formája,
Játékos zabláját rágdogállya szája.
32. Meg-vonittya szárát néha Kantárának,
Helyét sem talállya tánczoló lábának,
Engedvén azonban vonított szájának,
Ugy lép, valamiként kell akarattyának.

33. Bal felől Simon van, s'-mendegél mellette,
Portán tanúlt lova egy lábát fel-vette,
Mint a' könyű lejtő, e'-azt megént letette,
Változtató kényen, úgy ugrál előtte.
34. Job oldala felét Fia Ferencz tartya,
Ez-is Attya előtt jó lovát ugrattya,
Szarvas módon szökik, mosolog az Attya,
Hogy erőss ugrását nehezen álhattya.
35. A' vadászó helyhez azomban jutának,
Jelül a' kopóknak kürtököt fúvának,
Szi, s'-Selyem pórázra ebeket fogának,
Elsőben-is egy párt Ferencznek hozának.
36. Dervis eggyik, farka nagy lompot eresztet(t),
Török Országi faj, visel kövér testet;
Társa-is illy, hiják Besliának esztet:
Igen szép mind kettő, úszóvan-is festet(t).
37. Kit Simon fel-fogott, nevezik Delphinnek,
Tigris egy pórázon lévő társa ennek,
Szelektül fajzottak, a' mint ezek mennek,
A' mikor Nyúl, avagy Őz üzésre kelnek.
38. Hyláxot, Philáxot maga fogja Kemény,
Kölyök még mind kettő, van rúlok nagy remény,
Dicsirettel hozta csak minap egy Örmény,
Párducz Korcsa lehet, mint ösmérni körmén.
39. Dorcséval az Agrét egy pórázra fogták,
Ezeknek az Annyát farkassal forgatták,
Havas al földéből nagy hírrel hozatták,
Hogy kezére fogja, Décseinek atták.
40. Kivel Asztalnokja rendelt helyét állya,
Annak háta holló, Párducz pedig mállya,
Csonkák a' fülei, az hajtást vizsgállya,
Ha mi reá fordul, azt meg-is próbállya.
41. Liciskának hiják, Kurta ennek társa,
De az ebek között alig vagyon mássa,
Moldvábúl költ, ot(t)-is hires vólt futása,
A' ki ebben kétes, jóságát majd lássa.
42. A' szuszogó Dromást Vadász Mester fogta,
A' minap edgy Oláh ezt Váradon lopta,
Nagy hirű eb vala, de már aláb hatta,
Miolta a' Róka az orrát meg-kapta.
43. Ennek pórázosa amaz Török Taúz,
Melly, ha csak gyengén ülsz, lovadrúl-is le-húz,
Seb hely van a' nyakán, karczolta volt hejúz,
Ez után a' szakács sok nyulat, s'-őzet nyúz.

44. Mopsust és Coridont adgyák egy Inasnak,
Ez daru, azt pedig mondhatni ordasnak,
Szeb az első, láttzik a' másik korcsasnak,
Eröss-is, meg-felel bizvást egy farkasnak.
45. A' Szálkás Harpya, a' kopár Szárcsával,
Babos Leopárdnak egy fészkü társával,
Fejér Hattyu amaz fekete Csókával,
A' melly mint edgy visla annyit ér orrával.
46. Edgyütt a' kopókkal szabadoson járnak,
Az agár viselők azért rendet álnak,
Az hajtó ebeknek jeleitül várnak,
Ha mi vad el-menne, tartaná az kárnak.
47. Vigyázz ám, rád a' Nyúl, - azomban kiáltyák,
Kergetik a' Kopók, Décseire hajtyák,
De csalt vét ott nékik, más felé szalajtyák,
Az Asztalnokra tér, ott jól meg-ingattyák.
48. Haj Kurta, haj Csonka, közel van a' csere,
Térengetik, foly itt egy kis viznek ere,
El-érik a' mellett, dicsiretet nyere
A' Kurta, tegnap-is a' ki négyet vere.
49. Fel sem köthetik azt, megént mást találnak,
Az hol az Ur Fiak vigyázással álnak,
Melly után a' Tigris és a' Delphin válnak,
Sebes futásokban, úgy tettzik, hogy szálnak.
50. El-ütik tsak hamar, meszsze nem üzhetik,
Hogy vigyázzon minden, ujonnan hirdetik.
Egy Őzet vernek fel, Keményre kergetik,
Hol az Hylax s'-Philax sűrön térengetik.
51. Mint a' szarvas után a' melly nyilat lőnek,
Ollyan gyorsasága ennek mind kettőnek,
Azért, noha az őz siet az erdőnek,
De hamar el-érvén, térítik mezőnek.
52. De mint hogy még gyengék, véle nem birának,
Hogy reá vigyázzon, kiáltya Fiának,
A' ki eleiben adgya Besliának,
Amaz könyű Dervis pórázos társának.
53. Tud ez véle bánni, mert sokszor próbálta,
Azért gyorsasággal eleiben váltá,
Fordúltában (mellyre Ferencz-is kiálta)
Hozzá faldok, kapni az inát találta.
54. El-is veri ottan edgyütt a' kölykökkel,
Zeng megént az erdő új czihelésekkel,
Egy rókát hajttnak a' szagló ebekkel,
Honnét vetődik ki, vigyázzák szemekkel.

55. De ezt a' sűrőből ki nem tudgyák venni,
Kezd azomban nem várt ég ropogás lenni,
Mellyre nézve ők-is sietnek el-menni,
A' kezdett vadászást más üdőre tenni.
56. Éri sűrű zápor induló úttában,
Melly meg-tartóztattya haza jutásában;
Bokros ot(t) egy nagy fa bőv ágozattyában,
Az alá áll Kemény, s'-igy sohajt magában:
57. Szerencséssebb vala Aeneásnak dolga,
Mikor Carthagónál vadászaton forga,
Noha ő reá-is sűrű zápor csorga,
De semmi az, mert szép Didó ott mosolyga.
58. Ha a' nap bé-borúlt, ez ott oly ékesség,
Melly a' vig napnál-is ragyagób fényesség.
A' jeges záportúl ha érné hidegség,
Ennek szereteti kedves tűz s'-melegség.
59. Saját kezén vagyon, nem félti ezt mástól,
Nyugott, szive üres minden búsulástól;
Tágulván az üdő a' zápor hullástól,
Bé-mennek, és ott sem válnak el egymástól.
60. Az én dolgom pedig reménség s'-félelem,
A' kiért sok gond(d)al szívemet terhelem,
Esmeretsége sincs, mint kellene, velem,
Nem hogy vólna tőle bizonyosab jelem.
61. Meg-vagyon a' szándék, mert bizony szeretem,
S'-nyughatatlankodik érette életem,
Mások szeme előtt noha nem tettetem,
De nem lesz egyébé, ha szerit tehetem.
62. Azomban magamat amig itt mulattam,
Az ócsó nyulakat és őzet fogattam,
A' drágáb Dámvadat nem de el-mulattam?
A' kinek árára a' szívemet attam.
63. Az Hadadi erdőt nem de meg hajtatták?
Vadak Királynéját belőle ki-fogták?
Tudom, az ideget arra sokan vonták,
De a' jó Istenek talám nékem hatták.
64. A' gyors szeretetnek hirtelen tűzével
Volt mind eddig Kemény habozó elmével,
Akarta-is, nem-is, küszködött, szívével,
El-kezdgye-é dolgát Veseléninével?
65. Hanem látván, hogy ez Isten sugallása,
A' mint vagyon hozzá szívének vágyása,
El-tekélli magát: ne késsék, meglássa,
Miképpen indulhat dolgának folyása.

66. Haza jutván, azért külön helyre megyen,
Elmélkedik, ebben már többet mit tegyen,
Titkos tanácsosnak titkához kit vegyen,
Annához küldendő követe ki legyen?
67. Nem jó czégért kötni titkos szándékokban,
Mert kis dolog-is nagy akadály azokban,
Fedezik a' titkot mennél okosabban,
Lészen ki-menése annál hasznosabban.
68. Némelynek a' száját meg-lakatolhatni,
De más olyan eszközt viszont találhatni,
Mellyel annak zárját könnyen fel-nyithatni,
S'-az által sok jóból sok gonoszt várhatni.
69. Midőn azért ő-is ezt jól meg-fontollya,
Mint kezdgyen dolgához, sok úttját gondollya,
Hogy ne késsék véle, magát-is únszollya,
Némelly gondolattya megént meg-gátollya.
70. Tudgya azt, hogy kön(n)yű a' nyilat el-lőni,
De nehéz tegzében annak vissza jőni,
Jól meg kell elsőben a' dolognak főni,
Ha úgy tálallyák-fel, úgy tud haszna nőni.
71. Azon vala első gondgya elméjének,
Mi uttyát talállya dolga kezdésének;
Nem kis öröme azomban szívének
Érkezik Levele Veseléninének.
72. Szomorú a' Levél részéről Annának,
Mert temetségére hí meg-hólt Urának,
Meggyes lészen helye szomorú Torának,
De Kemény víg reményt vész ebből magának.
73. Mond: Temetségre hívsz: de életre megyek,
Torra: de olly korra, hogy örömet vegyek,
Húnyt világod helyet(t) új napod én legyek;
Te nékem, én néked hóltig kedvet tegyek.
74. De azt kire bizza, még el nem rendelte,
Végre mint hogy annak hívségét ismerte,
Décsei Bálintnak ezt meg-jelentette,
Hogy egyéb ne tudgya, lelkére kötötte.
75. Tudván a' nagy elme, ki forgott sokakban,
Az ajándék sokat segít a' dolgokban,
A' kenett kerék-is mert fordul gyorsabban,
Ugy nő a' plánta-is, ha öntözik, jobban.
76. Azért Décseit-is eléb mint el-menne,
Biztatty a' Kemény, jó reménnyel lenne:
Isten haza hozván, szép jutalmat venne,
Ha bizott dolgában kedves véget tenne.

HARMADIK RÉSZ.

1. A' mikor így vadnak dolgai Keménynek,
A' mint személyeért Veseléninének
Csendes nyugodalma nincs az ő szívének:
Ugy ég ő érette szíve egy személynek.
2. Uri Aszszony, hívom ezt Censabriának,
A' kit sértvén nyíla szerelem ijának,
Orvosolására attúl vett kinnyának
Mind tsak Kemény Jánost ohajtja magának.
3. Hizlallya-is szívet nem ösztövéremény,
Hogy szereti őtet, el-is veszi Kemény,
Bizik, valóság ez, nem múltó lelemény,
Noha éri lábát itt sikos esemény.
4. Örül s'-ditsekedik dolga jól létével,
Csinosítja magát tellyes erejével,
Tart gyakran tanácsot tüköre fényével.
Keménynek miképpen tessék személyével.
5. Vajha mint az Phœnix ujult(t)á lehetne,
Vagy hejábúl mint az Kigyó ki-mehetne,
Verdet(t) Ortájára gyengébb bőrt vehetne,
Ennél örömebben ah mit mivelhetne!
6. Minden, a' ki szeret, kívánna szép lenni,
Hogy annyival inkább tudhatna tetzeni,
De a' múlt szépséget nehéz vissza venni,
Heléna sem tutta ennek szerit tenni.
7. Az Üdő tavaszi rósáit el-szette,
Őszi halován szín az orcáját fette,
Mindazáltal ezt ő kellő rendben vette,
A' mint a' korosság s' Özvegység engette.
8. Ugy várja s'-remélli Kemény jövetelét,
S'-az által gyászszának víg szinné lételét,
Hitet erősítő szerelem kötelét,
Ha maga nem gyön-is, bizik, küldi jelét.
9. A' Kemény szolgálai erre okot adnak,
Kik Censabriánál gyakor izben vannak,
Hizelkedvén néki sok biztatást mondnak,
Mellyet hevült szíve remél mind igaznak.
10. Mint hogy fősvénykedni nem tud a' szeretet,
Eö-is ezek között soknak jól fizetet(t),
Meg-ajándékozott majd minden követet,
Noha az mindenik csak csaló lehetet(t).

11. A' szeretet mindent könnyen szokot(t) hinni,
Azért gyakran esik meg-csalatást venni,
Vak ő, miként tudgyon vigyázással menni?
Nem csuda, ha néha verme talál lenni.
12. Amaz szomorú nap el-érkezett vólt már,
Mellyben sirba kelést Veselén teste vár,
Kit a' nehéz márvány ezennel el-is zár,
Özvegye könnyeit bővéti ujab ár.
13. Sok Uri s-Fő rendnek van gyülekezeti,
Kik közt Décsei-is magát jelengeti,
De a' szint-is színnel színli, s'-fedezgeti,
Vélvén, hogy úgy dolgát jobban végezheti.
14. Azért jött, azt mondgya (illy szint ad dolgának),
Hogy a' melly örökös Jószágí Annának
Eddig zálog képpen másoknál valának,
Azok kiváltását engedné Urának.
15. Sokakban jó ezköz, használ-is a' színlés,
Az által megyen jól végben minden kimlés,
El-rontaná uttyát a' kajon irigylés,
Ha szájjal kergetné, ki mit szívével lés.
16. Szín ugyan itten-is a' Jószág záloga,
Palástúl dolgának kit Décsei foga,
Erre tanította okos Kemény maga,
De más-képpen ennek valóság a' dolga.
17. Mert nem de záloga vólt-é Veselénnek
Kedves társasága Anna személyének?
El-folyván napjai szabott idejének,
Hogy ki-válcsa, Isten rendelte Keménynek.
18. Nem mulattya ő-is alkalmatosságát,
Hogy kézhez vehesse illy kedves Jószágát,
Azért sietteti ezt a' meg-hitt szolgát,
Igaz jussa mellett ne mulassa dolgát.
19. Oszol immár a' Tor, vannak csak kevensen,
Décsei a' dolgot lesi fegyelmessen,
Annak jó folyása miképpen lehessen,
Mi uttyát talállya, kin hozzá kezdhessen.
20. Böcsületiben jár, hitelét vesztené,
Ha kinek mód nélkül azt meg-jelentené,
Ha lehetne, olyan ezközit ejtené:
Annának ezeket maga emlitené.
21. De nem lehetvén ez így, más útat vészen,
Egy meg-hitt szolgával titkos kötést téssen,
Jól igérvén néki, ha jó eszköz lészen,
Az mellyért tsak hamar vagyon az-is készen.

22. Az haszonrúl való reménség ösztene
Késszé tévén azért nagy hiven el-mene,
S'-Aszszone házában egykor bé-köszöne,
Hogy meg-mondgya, a' mit Décsei üzene.
23. Mint ködben merült hold éjeli homályban,
Bánkodik Aszszone a' gyászos czellában,
Melly a' boldog idő kedvessen folytában
Olly vólt, mint a' vig nap virradó korában.
24. Itt Alcionesnek látnád zokogását,
Ki a' Tengeréken kesergi ő társát,
Vagy Galateának sok köny hullatását,
Mellyekkel sirattya szép Acis romlását.
25. Könyöklő kezére fejét eresztette,
Bánatos orcáját búra csüggesztette,
Fel-néze azomban, s'-szemét meg-törlötte,
Ott álló szolgáját, mit akar, kérdete.
26. Kinek-is keservén gyászos Aszszoneának
Szomorodék szive, könyvei hullának,
A' mellynek árjai mig nem haladának,
Vala halgatása félben falt szavának.
27. Keseredett szívét meg-győzi azomban,
De nem ered mingyárt a' fel-vett dologban,
Másrúl kezdi szavát, marad az titokban,
Aszszone keserve mig enyhődik jobban.
28. Egyrúl s'-másrúl-is kezd köztük a' szó lenni,
A' szolgál mind addig akar ebben menni,
Mig módgyát ejthesse azt-is elől venni,
Aszszone szivére mennél jobban tenni.
29. Meg-állott vólt immár zápora szemének.
De, mint mikor szűnik hullása essőnek,
Setéte azomban fel van a' felyhőnek,
Ollyan állapottya vala személyének.
30. Mind-az-által immár beszél kedvesebben,
Szolgája-is lenni kezdett merészebben,
Forgattya beszédét mennél eszebben,
Hogy mérgeseb olajt ne öncsön a' sebben.
31. Hogy szóllyon, ajakát gyakran fel-emeli,
S' ki-mondandó szavát már nyelvén viseli,
Halgat megént, szívét új félelem teli,
Tart, Aszszone buát hogy ezzel neveli.
32. Hozzá fog ujjonnan, szóllani most sem mér,
Mondgya már, de arrúl megént másuva tér,
Kezdi, meg el-hadgya, végre vagy veszt vagy nyér,
El-tekélli, fel-vett dolgában véget ér.

33. Igy szól: Kár magadat ennyire fogynod,
Hervasztó Könyvekkel orczádot folytatnod,
Csendes tűréssel kell ezeket mulatnod,
A' bús kesergéstől nem lesz semmi hasznod.
34. Alkalmatlanitod sőt ezzel magadat,
Kérlek, mértékellyed szomorúságodat,
Ha most kedvetlen köd fedí világodat,
A' jövődő üdő hozza víg napodat.
35. Nem sokáig fagylal az hideg Özvegység,
El-múlt tüzed helyet(t) hevít más melegség,
Víg felét talállya a' mord feletlenség,
Mellyről házad körül jár már-is követség.
36. Itt vagyon Décsei, szolgálja Keménynek,
Rám bizta summáját ez követségének,
Van ide vont nyíla Ura idegének,
Várván biztatását kezdet(t) reményének.
37. Azt üzente: ne sirj, mivel hogy él Urad,
Mostani gyászodban életed nem marad,
El-húnt napod fénye ezennel fel-virad,
Szomorú teledből lesz vigságos nyarad.
38. Többet mond vala még, de nem engettetik,
Kelletlen követ vólt, jól meg sem hallaték,
El sem végzé szavát, válasza adaték,
De ezt nem reménlett erős szók követék.
39. Jó Ura halála felejthetetlen kár,
Nem kíván ösmérni töb férfiat ez már,
Kedves társa után holtig özvegyen jár,
Décsei jó választ azért híjában vár.
40. Meg-mondván ezt néki, kedve háborodik,
Illyen bal válaszán búsúl s'-gondolkodik,
Tudván, azon Ura mint meg-szomorodik,
Ha csallya a' remény, mellyben bizakodik.
41. Számlállya azomban Kemény a' napokat,
S'-az temetés körül forgandó dolgokat,
Forgat elméjében sok gondolatokat,
Illyen rendre fűzi némellykor azokat:
42. Most fogják a' testet, most viszik, s'-követik,
Most teszik a' sirban, most immár temetik,
A' gyászos Özvegyet most haza vezetik,
Most készül az ebéd, az asztalt most vetik.
43. Most adgyák az étket, asztalhoz most ülnek,
Most a' bú felejtő pohárok kerülnek,
Most az Atyafiak az Özvegyhez gyűlnek,
Most búcsúznak tüle, menni most készülnek.

44. Most vagyon Décsei talám szemben véle,
Most emleget engem, most k r választ t le,
Most hajt térdet neki, most gy n el előle,
Rem nlem, ma holnap jó hírt hoz fel le.
45. Avagy: mint hogy sokan ohajty k szépségét,
Nem de nem most másnak hallya követségét?
Sőt talám köti-is azzal szövetségét,
Pusztán hadgya az  n szivem reménségét.
46. Gy l l késedelmet mint hogy a' szeretet,
Tudom, ki-ki féltő dolog val sietet(t),
Volt olly, személy szerént ki jelen lehetet(t),
Maga, mint a' követ, többet végezhető(t).
47. A' tanácsos elme de nem ollyan furcsa,
Hogy akármi szókra szeretetet gy jcsa,
Gondolatlan  szszel mingyárt kezét ny jcsa,
Más job szerencs j t azzal t v l s jcsa.
48. Mind-az-által a' szó mint száraz pozdorja,
A' fel-lobban sra néha olly hamarja,
Alig l t valakit, azt már-is akarja,
Hogy meg-ölelésre szorithassa karja.
49. Az illyekr l mennél többet elmélkedik,
Szíve gondgya annál jobban nevelkedik,
Habzó gondolatnya jár, s'-helytelenkedik,
Bizonyos válaszszal mig nem csendesedik.
50. Meg kellene j ni a' Décseinek már,
Kit a' vetett napra nyughatatlan l v r,
Meg-is gy n azomban, s'-az Urához b -jár,
De kedvesebb választ hozna magával b r.
51. Külön helyre viszi válaszát hallani,
Félelmes a' követ, alig már sz llani,
Sz p tn  örömest, de meg kell vallani
Követsége dolog t, mást sem már mondani.
52. Mellyet mikor beszél szomorú ajakkal,
Halgattya a' Kemény izzadó homlokkal,
Kezd-is h borodni b s gondolatokkal,
Mind-az-által sz ve nem csügged azokkal.
53. Mond: Apadni hadgyák a' Tenger vizeit,
Ugy szedhetik annak választot(t) gyöngyeit;
Ha  zik a' szelek az éjnek k deit,
A' csillagoknak-is ugy látni tüzeit.
54. Fen van m g zápora ki- ratt Könyvének,
Nem oszlott fellyege b -borúlt fényének,
K nnya sem enyh d t(t) sebh tett szívének,
Egyéb s lly -is ép keserve terhének.

55. Nem csuda, ha még most válasza kedvetlen,
A' bánatos szűnek mert minden kelletlen,
Az Ambrosia-is keserű s'-izetlen,
Hogy magaddal nem szólt, most a' sem illetlen.
56. Meg-holt Ura képe forog elméjében,
S'-azzal társalkodott kedve jut eszébe,
Mellytől hogy el-esett, fél holt életében,
Nincs semmi más kedvnek még helye szívében.
57. Az üdő ezeket mind alkalmasztattya,
Keservének árját naponként fogyattya,
Bús gyásza homályát a' szerént oszlattya,
Végre ennyi gond(d)al nem aggasztaltattya.
58. Fáratsággal mennek a' böcsös jók végben,
Nehéz indulattján ne essünk kétségben,
Csak legyünk, Décsei, kellő serénségben,
Meg-nyerjük ezt, vagyok én olly reménségben.
59. A' Rósa-bokorrúl vegyünk példát ebben,
Melly noha öltözött sértő tövisekben,
De mikor ideje el-jön kikeletben,
Vallyon mi virágzik ennél kedvesebben?
60. Noha tövisses most Anna válasza-is,
De nyilik idővel annak rósája is,
Meg-lészen munkánknak érdemlet(t) haszna-is,
Csak ezt, nem tágitván, üzzük továbbra is.
61. A' ki tellyes hittel bizik ő dolgában,
Ritkán csalatik az ő bizodalmában,
De nem kell kiméllést tenni a' munkában,
Ha akar részt venni remélllet(t) hasznában.
62. Az üdő, a' munka segítő mestere
Minden szerencsének: Páris-is ugy nyere,
Hogy kezdett dolgában resten nem hevere,
Szép Heléna mellett mig ágyat nem vere.
63. Eregy, szolga, azért, pihený meg utadtúl,
El kell megént menned egynéhány napon-túl,
Meg sem szűnöm, hid(d)-el, a' kezdet(t) dologtúl,
Mig kivánt válaszom nem lesz az Aszszonytúl.
64. Gyűrőt s'-hitlevelet ad azért kezében,
Hogy annál töb hitel lenne beszédében,
El-jár Décsei-is ő követségében,
De csalatik Kemény itt-is reményében.
65. Mert most-is követét bocsáttya üressen.
Érzi azt Décsei, noha keservessen,
De maga a' Kemény szenvedí csendessen,
Tudván, a' szép Rósa hogy terem tövissen.

NEGYPEDIK RÉSZ.

1. Kényes multságit nézd a' szerelemnek,
Amaz szivek vivó tegzes kis Istennek,
Lángoltattya szívét Annáért Keménnek,
Anna szive pedig idegene ennek.
2. Így Censabriával Keményt kedvelteti,
A' Keménnyel viszont ezt nem szeretteteti,
A' ki, kinek nem kell, azzal sürgetteti,
A' kinek kellene, azt el-felejteti.
3. Mi gyönyörűséged, hogy így bánsz raboddal?
Fordics-meg ijadat, más ként lőj nyiladdal;
Mit gerjeszted szívét Keménynek Hadaddal?
Ha nem töltöd kedvét ot(t) való vadaddal?
- 4.² Nincsen még ideje szelidülésének,
Had múllyon csak habja háborúlt kedvének.
Illy kedvetlensége nem lesz személyének,
Meg-szelédül s'-tészen jó választ Keménynek.
5. Az hirtelen dolgok nem igen állandók,
A' melly hamar lesznek, olly hamar romlandók,
Kik illő idővel érésre jutandók,
Azok tartnak, s'-azok végig maradandók.
6. A' melly fa a' Tavasz első nyílására,
S' az új verő-fénynek muló sugárára
Bimbózik, s' virágot vész mingyárt magára,
El-fagy, s'-az gazdának nincs semmi hasznára.
7. A' szeretetnek-is így idétlensége
Hamar romlik, s' meg-hül kezdett melegsége:
Ha üdős tanácson éppül reménsége,
Jól kezdet(t) dolgának ugy lészen jó vége.
8. Noha sokszor meszsze esett már céllyátúl,
Nem szűnik Dècei még-is pállójátúl,
Szorgalmatoskodik, gyön s' megy az Annátúl,
Az sem olly idegen, mint eddig, Urátúl.

² 4-5.

1. Nem azért viseli illy kedvetlenségét,
Hogy azzal Keménnek foicsa reménségét,
De hogy tarcsa annál állandób hűségét,
Mennél nehezebben győzi erősségét.
2. Hogy mennél több munka kell megh győzéssére,
Annál erősb légyen annak hűségére,
Az ki keménségét megh győzvén végtére,
Kötelezi szívét tulajdon kedvére.

Gosztunyi- és Nyitrai-codex.

9. Idővel keservét kezdi enyhíteni,
Azzal holt Urát-is lassan felejteni,
A' helett szívében Keményt emliteni,
S'-róla gondolkodván órákot tölteni.
10. Minden állapotját hánnya elméjében,
Láttatik hajolni immár-is szívében;
Mint szomorún ülni a' gyásznak ködében,
Tettzik inkább élni új Társa kedvében.
11. Csendes volt elméje, már nyugodni kezdvén,
De habzást vén megént, új kérők érkezvén,
Annának tettzeni ki-ki igyekeztén,
Hogy ha a' szerencse szolgálna kedvezvén.
12. Volt jó indulattya már Kemény dolgának,
De meg-akad itten elméje Annának,
Ujab tanácsokat kezd adni magának,
Ezek közül melyet válaszszon Társának.
13. Ezt talám kedvessé teszi Iffjúsága,
Amazt szeretetti pénze, s'-gazdagsága,
Ennek termete kell, annak okossága,
Némellynek Nemzete, némellynek Jóság.
14. Ugyan-is csak egyben ritkán találtatik,
Külömb-külömb testben a' melly jó adatik;
Ha ki egy dologban kellőnek mondatik,
Az gyakorta másban földig aláztatik.
15. Ő ugyan tovább-is örömet igy lenne,
Előbbi szava ként férhez nem-is menne,
Illy sok jó szerencsét férre de ki tenne!
Hogy azokból edgyet választva ne venne.
16. Szüli a' szerencsét az alkalmatosság,
Mellynek a' tarkóján van sima kopasság:
Ha az üstökében nem kap a' gyorsaság,
Nem fogja meg hátul azt semmi okosság.
17. De illy nagy személyek Uri seregében,
Hol ez Páris, amaz Julius személyében,
Aeneas némellyik, méltó érdemében
Mindenik, hogy vegye Didó-is kedvében.
18. Kit válaszszon köztök, kétséges az elme:
Ennek, amannak-is ingerli szerelme,
Van itt a' bús szűnek nem csak kis gyötrelme,
Mellyiknek lehessen méltó győzödelme.
19. Mint mezőt ruházó kedves kikeletben,
Mikor a' virágok nyílnak a' kertekben,
S'-a Driades szüzek sétálnak ezekben,
Hogy szagló bokrétát szedgyenek kezekben.

20. A ki-nyílt virágok rend(d)el sereglenek,
Harmatok gyöngyével kedvessen fénlének,
Mosolygó szinekkel ugyan ingerlenek,
S'-majd mint annyi szemek magokhoz intenek.
21. Vénus véréből nőt Rósa gyengesége,
Magadat kedvellő Narcissus szépsége,
Phoebus miatt veszett Hyacint ékessége.
Adonis vérén költ Tulpán kedvessége.
22. Mind ezeknek kedves színnel virágzása,
Majd mint annyi kedves ajak mosolygása,
S'-az által magához kéztető hívása,
Mint vasat szerető Mágnesnek vonása.
23. Fejír és piros szint egyvelítet(t) egyben,
Szerelmet s'-szemérmet rekesztet(t) a' melyben,
Ezt vette magára s'-ül a' Rósa ebben,
Fitogattya magát, lehet mennél szebben.
24. Magát az Hyacint kék színnel mutattya,
Nem várt változásán láttatik bánattya,
A' Szüzek kedveért de ezt el-mulattya,
A' kiknél kedvessé teszi jó illattya.
25. Fejír a' Nárcissus, ki veszett magáért,
Kedves szokot(t) lenni ez-is virágáért,
Tavaszi sengék közt nyíló újságáért,
Echó is szenvedet(t) ennek szép voltaért.
26. A' tellyes Violák állanak szép rendben,
Ki Skárlát, ki Bársony, ki Karmasin színben,
Nem utolsó fények ezek-is a' Kertben,
Színéért, szagokért vannak méltán kedvben.
27. Ezekkel amaz sok színű Tulipányok.
Mint a' nap-keletről fel-jött szivárványok,
Hízelkednek, s'-sok más kerti ragyagványok:
Válaszszatok köztök Driades Leányok.
28. Többnek innét egynél nem szabad el-menni,
A' többbit az eggyért mind félre kell tenni,
Tettzik ez, tettzik az, mellyet kell el-venni,
Nehéz azon hamar nyugott sziv(v)el lenni.
29. Nehéz egy kedveért el-hadni sokakat,
Rósa, avagy másért a' töb virágokat,
Kelletik minnyájan azok-is magokat,
S'-kevánnák örömet közleni javokat.
30. Annánál a' Kérők hasonlatos-képpen,
Miként a' virágok, kedveskednek szépen:
Sziveket-is adnak ez Flórának épen,
Kedvét találhatnák csak valami-képpen.

31. Némelly mint Nárcissus kedves idejével,
Ékes mint Tulipán némely természetével,
Amaz mint Viola szeléd erkölcsével.
Ez, mint bimbós Rósa, gazdag értékével.
32. Van itt jó üdőkör, van gyenge Iffjúság,
Van erő, van érték, van ész, van okosság,
Van Nemzet, van hír s'-név, van tiszt, van Uraság,
Van minden, valamit keván az házasság.
33. Vagyon ennyi közzül miből választani,
Nem-is kel(l) továbbra azt már halasztani,
Ezeknek edgyikét le-kell szakasztani,
S'-azzal az hűnt napot délre virrasztani.
34. Ugyan-is leg-nagyob terhe a' gondgyának,
Hogy szorgos létéből kérői számának
Nem tudgya, mellyikét válaszsza magának,
Hideg nyoszolyáját hevitő Társának.
35. Edgy, vagy kettő között könnyű a' választás,
De a' szaporúlt szám merő fő-aggasztás.
Nem lehet hirtelen, kell ahoz hallasztás,
Mig helyes tanács(cs)al lészen vég szakasztás.
36. De elég vólt eddig; mond(d) ki voxodat már,
A' töb követekkel Décsei-is itt jár,
Ennyi várására utolsó választ vár,
Ha üres Kosárral bocsátnád, lenne kár.
37. Noha el-rendelte már azt elméjében,
Hogy tovább nem borong özvegység ködében,
De ez ideig-is kétséges szívében,
Keményt-é, avagy mást, fogadgyon kedvében.
38. Végre mikor ezek mivoltát vizsgállya,
Egynek-is, másnak-is szép böcsit talállya,
Kedvellené ezt-is, amaszt sem útállya,
Mindazáltal Keményt elsőnek számlállya.
39. Mellyel elméjének kezd lenni nyugalma,
Mint gondos Párisnak szűnik aggodalma:
El-vagyon itilve már az arany alma,
Kemény érdemének melly lészen jutalma.
40. Meg-van a' választás, már csak alkudni kel(l),
Magához Décseit azért hivattya fel,
Végeznek arrul-is, semmi nem múlik-el,
Kél mind a' két részről köztök foglaló jel.
41. Vigságos óra ez Kemény bús szívének,
Mint az hives hajnal az új nap fényének,
Ez elöl járója kévánt örömének,
S'-kedves bételése hosszú reményének.

42. Amaz tüskés csipke, az kit emlegetett,
Szép virágzásával noha nem sietett,
Remélt zöldellése de már el-kezdett,
Virágzásának-is nem sok időt vetett.
43. A' gondos várásnak jutalmát meg-adgya,
Kedves virágjából részletlen nem hadgya,
Sőt hogy épen övé lészen, azt fogadgya,
Noha mások előtt ideig tagadgya.
44. Décsei ezeket mikor így folytattya,
A' Censabria-is dolgát nem mulattya,
Készen várja Keményt, reményét biztattya,
Mikor fog el-jönni, szaporán tudattya.
45. Örül, s'-kedves dalát mondgya jó reménnyel,
Biztattya világát ez után job fénnyel,
Rendeli magában: fog élni mely kénnyel,
Ha, a'-mint reméli, öszve kél Keménnyel.
46. Fel-vészi mivóltát gyakran személyének,
Tészi eleiben elméje szemének,
Nézi minden dolgát minéműségének,
Ujab, ujab lángot ad ezzel szivének.
47. Ugy szemléli mostan, mint-ha vólna hadban,
Dicsiri személyét a' fel-tett sisakban,
S'-mondgya: Achillesnek sem illet(t) ez jobban,
Mikor forgolódott a' Görög táborban.
48. Most mint ha sétálna, tettzik sétálása,
Minden lépéséhez van új új vágyása,
S'-mondgya: Apollónak ilyen a' járása,
Mikor a' Musákkal vagy mulatása.
49. Ha mikor nyugodni gondollya ágyában:
Títonus személyét ítéli magában.
Nyughatatlankodik szive forrójában,
Mig kedve nem telik remélet(t) dolgában.
50. Érkezik Décsei azomban Urához;
Szomorú szint vészen titkolt újságához,
Ohajt, s'-mond: Ne fárasz(sz) már többször Annához,
A' kinek a' szive fajzott kösziklához.
51. Orpheust bocsássad oda követségben,
Ki Tigriseket-is hozott szelidségben,
Ez ha engesztelhet ott a' keménységben,
Másképpen nem mégyen dolgoz nála végben.
52. Ennek szele Keményt kezdi halvánítani,
Eddig vett reményét kétségre szorítani,
De siet Décsei szavát megfordítani,
Ura hervat kedvét jó hírrel ujítani.

53. Miként a' verő-fény változó napokkal,
Borong néha néha darab homályokkal,
De jól el sem húnyik némelykor azokkal,
Hogy már-is fel-derül újab világokkal:
54. Néki-is a' mint jött, bánattya ugy múla,
Meg-értvén válaszáat, kedve meg-újúla,
A' küldött jelekhez nagy kedvessen nyúla,
Szive új örömén színe-is pirúla.
55. Illyen állapottal Aeneás lehetett,
Szép Laviniával mikor kötést vetett,
Mellyet ő-is noha óhajtva szeretett,
De sokat fáradott, mig kedve telhetett.
56. El-felejtett mindent végső válaszával,
Nem gondol az előtt viselt munkájával,
Haragos Turnusnak gyakor csatájával,
Sebes testéből folyt vére patakával.
57. Sőt nagy örömevel említi ezeket,
Kedvessen számlállya az hányot(t) leseket,
S'-azokban készített titkos veszélyeket,
Teste róságának mondgya a' sebeket.
58. Mint az Elisához, ehez könnyen nem fért,
Böcsös volt az ára, mint hogy többet-is ért,
Szerette Turnus-is, s-ontot(t) érette vért,
A' nélkül kezére Aeneásnak sem tért.
59. El-múl a' munkának minden nehézsége,
A' kezdett dolognak ha vagyon jó vége:
A' mint Aeneásnak bé-tölt reménsége,
Ugy a' Keménnek-is nincsen már kétsége.
60. A' mit szive kívánt, azzal kedve tele,
Fáradozásából böcsös haszon kele:
Mind addig keresé, hogy szép gyöngyöt lele,
Nem leszen az másé, vagyon arról jele.

ÖTÖDIK RÉSZ.

1. Beszélli azomban Dècei a' dolgot,
Miólta el-keszte, men(n)yi karban forgot(t);
Eleint az Anna mint búsult s'-szomorgot(t).
Végső válaszakor mely víg vólt s'-mosolygot(t).
2. Mint vólt szemben véle, s'-dolgát mint folytatta,
Ki vólt eszköz abban, ki által jártatta,
Melly vad vólt elsőben, végre mint birhatta,
Mit üzent, mit küldött, mint vagyon s'-mint hatta.
3. Mond végre: Nem kár volt ezért a' fártság,
Mert tetézt abban minden féle jóság,
Minden állapottya böcsület s'-méltóság,
A' földiek között egy Isten Aszszonyóság.
4. Nem csak *Hadadig* kell az ilyenért menni,
Hanem méltó érte *hadaknak*-is lenni:
Járást, nem csak *várást*, fáradozva tenni,
Viván, nem csak *hiván*, másoktól el-venni.
5. Nagy *Kincs*, jól rá *tekincs*, el nem kel(l) nyeretni:
Vért, nem más ócsób *bért*, kel(l) ezért fizetni,
Törrel, hogy sem *pörrel*, érte ellent vetni,
Ohajtod: *ohatod* hozzá nem sietni?
6. A' tréfás Dècei beszélvén ezeket,
Mint a' mikor éri olaj a' tüzeket,
Érez Kemény buzgó b gerjedezéseket,
Mutat orcája-is lángoló színeket.
7. Forr hevült szívében, s'-kész azért mindenre,
Heléna kedvéért mint Páris tengerre,
Kedves életét-is jádztató fegyverre,
Tűz, víz, vas és minden más veszedelemre.
8. Az hű szeretettel egyvelült nemes vér,
Mellynél a' böcsület böcsülhetetlen bér,
Nem tanúlt rettegni, félve frigyét sem kér,
Fel-tészi életét, próbál: vagy veszt vagy nyér.
9. Nem fegyver a' bíró mind az-által ebben,
Fordula Keménynek nyert pöre könnyebben,
Van féltet(t) Annája immár igiretben,
Tölt reménye mellett vigadhat örömben.
10. Amaz kedves zálog, a' mellynek színével
Kezdette vólt dolgát első követével,
Kezéhez jutand már szép örökségével,
Mellyen gerjed szíve nem köz örömeivel.

11. Meg van már ígérve, csak kézhez kel(l) venni,
Hogy a' se haladgyon, siet oda menni:
Az ilyen dologban árt-is restnek lenni,
Gyakran az hallasztás nagy kárt szokot(t) tenni.
12. De gyűrőt mutata Dècei Urának,
Mellyet másképpen-is mondhatni drágának,
De mint hogy foglaló jele ez Annának,
Azért tartja Kemény drágab zálogának.
13. Kűszködnek kövei az égi tüzekkel,
Dűlják azokat-is ragyogó fényekkel,
Pompejus ujjai fénlhetek illyekkel,
Mikor Cleopatra tartotta gyöngyökkel.
14. A' mint kis abroncsa hajlik a' gyűrőnek,
Dombocskája körül, kin a' kövek ülnek,
Rósák' ábrázoló zománczok kerülnek,
Mesterséges kézzel a' mellyek készülnek.
15. Sir a' jobbik részén kerekdedségének
Keserves személye bánatos Thisbének,
Tör hatotta szívét, vére foly sebének,
El-hanyatlott, s' vége vagyon életének.
16. Az bús Ariádna ohajt a' más részen,
Theseust kesergi, gyakor sirást téssen,
Kétségben kezd esni, törét tartja készen,
Halálához készül, ha jelen nem lészen.
17. Ezek alatt egy-egy Cupressus metszetet(t),
Amazok Torának czégérül tétetet(t),
A' gyűrő kereke így ékesítettet(t),
Csudálatos munka, kíván böcsületet.
18. Vala keszkenő-is edgyütt a' gyűrővel,
Ritka munka ez-is böcsös érdemével,
A' ki készítette ezt gyenge kezével,
Músák seregében illik szép mivével.
19. Tyrusi csinálmány ennek patyolattya,
Mellynek egy szeglete Diánát mutattya,
Fördő Nympháival magát mint mulattya,
A' szegény Acteont szarvas-ként marattya.
20. Olly elmés munkával formálta ezeket,
Hogy majd folyni vélnéd a' varrot(t) vizeket,
Görgei Diána testén a' csöppeket,
Vesztet(t) Acteonon nyilni a sebeket.
21. A' mint meg-varratott a' másik szegleti,
A' tegzes Apolló ott Daphnét kergeti,
Szaporán inallya, de későn érheti,
Meg-csallya a' remény, kedvét nem töltheti.

22. Az melly por ütődik köztök a' futásban,
Azt-is le-képzették ebben a' munkában,
A' mint ingott hajok a' szelek folytában,
Láttzik itt-is lenni olly ingadozásban.
23. Az harmadik szeglet Jupitert viseli,
Bikává változván, a' ki módgyát leli,
Hogy Agenor Lyányát lopva el-emeli,
Régen várt öröme ezzel kedvét teli.
24. A' mint a' tengeren szalad praedájával,
Az hol az habokat érdekli lábával,
Csak annak helye sincs semmi hibájával,
Ugy le-ábrázolta gyenge aranyával.
25. Negyedik szegletén Adonis varratott,
Kit vadászattyában vad kan el-szaggatott,
Az hol azt formálták, Vénus-is jajgat ott,
Húllatván szemei keserves harmatot.
26. Ennek mestersége nemcsak azt mutattya,
Adonisért Vénus könyvét mint húllattya,
Hanem gondos szive mint érzi s'-sohajtya,
Annak mozgását-is elődben adattya.
27. Virágok sok neme keriti ezeket,
Mesterséges munka osztja leveleket,
Minerva ha mivelt ezeknél szebbeket.
Mikor Arachnával próbálták kezeket.
28. Foglalo jelei ezek az Annának,
Kiket bé-mutatván Décsei Urának,
Minden egyéb terhe könyhüle gondgyának,
Csak a' szemben létel hijja még dolgának.
29. Hogy az-is meg-légyen tellyes örömével
Fel-készül s' meg-indul egy-nehány hivével,
És szaporán menvén posta szekerével,
Csak hamar kezet fog Sibón kedvesével.
30. Mint tüzeztül pirúlt éjeli üdőnek,
Vagy nap sugaritúl sebesült fölhőnek:
Személye olyan szint vészen mind kettőnek,
Az mikor egy másnak ellenében jönnek.
31. Kedvessen köszönnek meg-hajlott térdekkal,
Szájhoz emelt, s'-onnét vissza vett kezekkel;
Házban mennek, vannak kedves beszédekkel,
Lopogattyák egy mást oldalló szemekkel.
32. Végre addig mennek az ál pillogásban,
Két titkos tekintet ütközik egymásban,
Hol az szem a' szemet talállya lopásban,
Anna gyenge szine kin lén pirulásban.

33. De abból személyét hamar rendben vette,
Mint hogy fel-költ vala, Vendégét ültette.
Le-ül; ki az széket fogni segítette,
Egy az Lyányok közül maratt vólt mellette.
34. Bátrab lesz mind kettő ösmerkedvén jobban,
Nyájas beszédekkel mulatnak vigabban,
Közel vagyon tüze, Kemény gyakran lobban,
Egy Levelet hoz bé az Inas azomban.
35. Adgya Asz(sz)onyának hajolva kezében;
Ez kitől jött, s'-miért, vészi jól eszében,
Azért fel sem nyitnya, téshi kebelében,
Az kedves titkoknak szokott rejtekében.
36. Levele, mond Kemény, kedves Emberednek,
Hogy öblében rejtéd édes kebelednek.
Láng s'-Rósa szín itten öszve egyvelednek,
Az Anna személyén jönni s'-menni kezdenek.
37. Halgat ugyan nyelve, de beszél orczája,
El-árulja, az mit titkolna az szája;
A' szemérmességnek piruló rósája
Nem szokot(t) titokhoz: sok ennek példája.
38. Olly az mint az gyenge papirosnak teste,
Kin innét-is látni, ha ki túl mit feste;
Az melly dolgot sokszor a' szű el-rekeszte,
Az Orczának kulcsa azokhoz ereszte.
39. Jóllehet Anna-is halgat az Levélről,
De ösmérszik titka mutatott jeléről,
Hirtelen egyben gyűlt Ortzája véréről,
Az belső dolgoknak külső czégéről.
40. Marad az tsak abban, más dolgot kezdenek,
Amaz zálog felől végre beszéllenek,
Első követsége melly vólt Décseinek,
Kézhez vételére melly napot tegyenek.
41. Most kívánná Kemény mindgyárt kézhez venni.
Abban hoszszú pompát nem akarna tenni.
Nem tetszik Annának; szükség tovább menni,
Alkalmatosb móddal kell annak meg-lenni.
42. Egy-két nap múlhatott, mig edgyütt valának,
Első sengéjében gyengén mulatának,
Harmadik hajnalra az mikor jutának,
Hogy meg-indúllyanak, készülöt fuvának.
43. Búcsút vesznek azért kedves személyektől,
Nehezen válik-el az Test az Lélektől,
Az meg-indulásban serénysége restül,
El-szakadnak végre, de nem mindenestül.

44. Zalogúl Keménynek itt marad a' szive,
Kit ő-is Annátúl magával el-vive,
El-jedzett Társának ki-ki igaz hive,
Semmi titkolt rosznak nincs szivekben nyive.
45. Az Censabriának hatván az fülében,
Hogy Sibón volt Kemény: csügged reményében,
Jéggel egyvelített tűz hartzol szivében,
Most izzad, most fázik, változó testében.
46. Reméllő szivének olly volt állapotya,
Mint virág, kit nevel hajnalok harmattya,
Most ezt ellenkező fergeteg forgattya,
Melly bizott reményét róla le-szaggattya.
47. Kétségben kezd esni, van gyászos ortzával,
Egyvelül Könyve-is bús ohajtásával,
Sirni látnád Phillist itt Ariadnával,
Demophón s'-Theseus hitek hagyásával.
48. De nem ok itt Kemény, nem lévén hírével,
Az mit hazudoztak szolgálai nevével,
Mint az Demophoon nem jádzott hitével,
Sőt reá sem gondolt talám elméjével.
49. Most sincs arra gondgya, hanem tsak Annára,
Censabria jobban vigyázzon magára,
Ne hidgyen bizonyost akar ki szavára,
Hogy bizott reménye fordúllyon javára.
50. Fel van még másoknál az dolog fedele,
Nem tudgyák, Keménnyel Anna mire kele;
Kötelességeknek hogy van adott jele,
Most-is az Kérőknek jár gyakor levele.
51. Az kiket Annának eléb bé-adának,
Az mikor Orczái gyengén pirúlnak,
Némelly nagy Gróff Uré azok-is valának,
Házasság dolgában, de késsön járanak.
52. Örömet titkolta volna azt Keménytül,
De el-árultatott pirúlt személlytül,
Az melly meg-hasadván Kemény kérdésétül,
Által látta titkát talpáig tetétül.
53. De sajáttya már ez: ám akar ki jöjön,
El-repült az Madár, nincsen kihez lőjön,
Censabriának-is más reménye nőjön,
Már ezekért szive senkinek ne főjön.

MÁSODIK KÖNYV.

ELSŐ RÉSZ.

1. Le-tette vólt Mars-is harczoló dárdáját,
Pallas-is sisakját s'-tábori ruháját,
Olaj-fa ágakkal fűzte bokrétáját,
Ugy viselte a' szép Békesség Tógáját.
2. Végben minden dolog csendessen mehetett,
Bacchus általagja nyertessen telhetett,
Ceres sarlója-is kár nélkül meczhetett,
S'-bő takarmányiból nagy hasznót vehetett.
3. Tegzes Diana-is sereg Nympháival
Bátran mulatozott szép vadászatival,
Töltötte örömet ejtett(t) vadaival,
Sebessitvén őket tollas nyilaival.
4. Musák az Parnassust bátorsággal lakták,
Apolló leczkéjét figyelmével halgatták,
Szép tudományokkal elméjük futtatták,
S'-azok közt magokat kedvessen mulatták.
5. Sok Göblyeit az Pán szabadon jártatta,
Egy mezőről másra kár nélkül hajtatta,
Nem lévén kóborlók, senki nem bántotta,
Mellyből esztendőnkint szép hasznát várhatta.
6. Neptunus haszonnal halászta Tavait,
Triptolemus bőven rakta asztagait,
Bizvást legeltette Tityrus Juhait,
Aristeus vígan számlálta Rajait.
7. Tavaszkor a' Chloris bátran kertészkedett,
Fáratsága után virágokat szedett,
Kikkel kedvesinek kedv(v)el kedveskedett,
Hadi veszélyektől nem félelmeskedett,
8. Ágyát bátorsággal Hymen-is vetette,
Az új házásokat a' mellyre fektette,
Első örömkben kedvessen éltette,
Márs háborujától őket nem féltette.
9. Minden kereskedő s' utazó bátran járt,
Szabados uttya vólt, nem félt, hogy vallyon kárt,
Fáradozásából szép nyereséget várt,
Hasznával töltötte mind a' telet s'-mind nyárt.
10. Arany üdő vala, de vassá kezd lenni,
Mavors-is dárdáját fel-akarja venni,
Készíti sisakját Pallas-is fel-tenni,
Látván, hogy ujjonnan mezőre kell menni.

11. Romol a' Békeség, hadak kiáltatnak,
A' Kapa s'-szántó-vas heverni hagyatnak,
Kin Ceres és Bacchus meg-szomorittatnak,
Mert ez kenyér, amaz bor nélkül hagyatnak.
12. Szokott vadászattya múlik Dianának,
Halván harsogását Márs trombitájának,
Annyi bátorságot nem igir magának,
Hogy most állya lesét erdők árnyékának.
13. Apolló-is félben hadgya dictálását,
Változtatni kezdi a' Musák szállását,
Tágittya Chloris-is a' kertek járását,
Bátorságosb helyen rendeli lakását.
14. Ott hadgya Neptunus halászó tanyáját,
Triptolemus futva horgya gabonáját,
Szaladva kergeti Tityrus-is nyájját,
Bizvást Aristeus sem tölti tonnáját.
15. Pán Göblyeinek sincs szabad legelése,
Puha Hymennek-is délig heverése,
Az hadak hírére van eszek veszése,
Innét oda s'-onnét tovább költözése.
16. Félelmessé lészen a' bátorságos út.
Fel-verett szekeren lát a' Kalmár sok bút,
Mindene praedára, s'-káros Sákmánra jút,
Az ijett szegénység egy helybül másban fút.
17. Hadi készültek mindenütt láttatnak,
Tábori eszközzel szekerek rakatnak,
Készítettnek nyergek, lovak patkóltatnak,
Pánczél, Sisak, Karvas, Pais forgattatnak.
18. Ki ezeken tisztit, ki kardot köszörül,
Némelly munkálkodik sátorai körül,
Ez kopját egyenget, amaz puskát törül.
Ki kedvetlen készül, ki hogy el-megy, örül.
19. Végre a' jel adó trombiták harsognak,
Hogy ki-ki fel-üllyön s'-indüllyon, jelt adnak,
Az eresztet(t) zászlók mezőkben lobognak,
A' sok szép Seregek alattok villognak.
20. Erdélynek a' szine, sok Ur, sok Nemesség,
Királyok Nemébül eret(t) fő emberség,
Hó pénzes Katona, sok szabad Legénység,
Magyar, Oláh, Kurtán, Német és Székelység.
21. Kardot köt Kemény-is, ezek Generállya,
Közikben érkezik, rendeket vizsgállya,
Noha nem tetteti, de szívét bú állya,
Anna új szerelmét el-hadni sajnállya.

22. A' nagy Szű s'-nemes vér magos dolgokra vágy,
Az haza porában csak heverni nem hágy,
Alacson szívű az, s'-minden dolgában lágy,
Kit mindenkor nyugtat csak honnyabéli ágy.
23. Szerzik a' hírt nevet idegen helyekben,
A' melynél drágáb kincs nincsen az életben,
Véget ér az halál mert egyéb mindenben,
De a' sem bir azzal, s'-nem vonnya veremben.
24. El-múlt volna neve edgyütt életével,
A' Világ nem telne most-is szép hírével,
Ha meg-elégedvén Országa szélével,
Továb nem ment volna Sándor fegyverével.
25. Az Hannibálnak-is, mikor múlt élete,
Lett volna hírének akkor végezete,
De külső helyekben sok cselekedete
Mivelé, hogy most-is él emlékezete.
26. Julius magának úgy szerzett hírt s'-nevet,
Hogy nem nyelt mindenkor csak Romai levet,
Hanem mint egy fárúl másra járó Evet
Egy, más Országban-is túrt hideget s'-hevet.
27. A' nagy Pompejus-is, hogy hon nem hevere,
Hanem sok Orzágon villogott fegyvere,
Vólt triumphusinak sok pompás szekere,
A' kit nem érdemel az hon lakó here.
28. Azért nevezetes Castor, Telamon-is,
A' Penthesilea vitéz Amazon is,
Phrygesek bajnokja, az Agamemnon-is,
Hogy jártak, s' próbáltak más Országokon-is.
29. A' tette Jázont-is oly nevezetesnek,
Szép emlékezetet az ad Herculesnek,
Hogy máskint híreket tartván setétesnek,
Sok külső próbákkal tették azt fényesnek.
30. A' mi Őseink-is hajdan Scythiával
Ha meg elégedvén, s' annak határával,
Ki nem jöttek volna onnét Atillával,
Nem zengne az Világ most hírek hangjával.
31. Az hét Kapitány-is az után ki-jöven,
A' szép dicsőségre benne a' vér fővén,
Nyilakat sok külső Országokra lövén,
Jártak s'-költek, azzal örök hírek növén.
32. Miért hiresb Mátyás a' töb Királlyoknál?
Azért mert nem hevert csak a' Magyaroknál,
Hanem sok idegen külső Országoknál
Forgatta fegyverét, próbált, s'-nyert azoknál.

33. A' Rákóczi György-is ezek példájával,
Az örök hir, névre buzgó vágyásával,
Nem elégedvén meg saját Országával,
A' Lengyelek ellen készül táborával.
34. Gazdag Fejedelme ez Kincses Erdélynek,
Olly reménséget ad ki-vágyó szívének,
Hogy a' Lengyel Ország Laurust köt fejének,
Mellyel nagyobb fénye lesz hire, s'-nevének.
35. Gyűjtetvén hadait azért seregekben,
A' mellyeket Kemény veve szép rendekben,
Maga-is Rákóczi öltözik fegyverben.
Sok Ur s' Fő rendekkel érkezik közikben.
36. Kikkel meg-indulván, jút Lengyel Országban,
Öltöznek utánnok sok orczák homályban,
Kisirik szivekkel őket ohajtásban,
Félvén veszélyeket az hadi járásban.
37. Van Anna-is nehéz szübéli sebével,
Éjjel-is álmodoz Kemény személlyével,
A' mellytül jóllehet el-maratt testével,
Mind-az-által most-is véle van szivével.
38. Kéván minden jókat vitézi fejének,
Esede az hamar sarkú szerencsének,
Jobb részén viselje forgó kerekének,
Bal sorsa ne légyen féltő személlyének.
39. Minden fáratsága örömet nevellyen,
Dicsőséggel fénlő hirt nevet emellyen,
Haza jöven feje zöld Laurust visellyen,
Nyelve diadalmas Peánt énekellyen.
40. Valamit a' remény fel tudhat találni,
Nem mulattya szivét azokkal táplálni,
Láttatik-is gondgya néha aláb szálni,
Bizván, nem sokára öröme fog válni.
41. Viszont (mert kétséges kockája a' Marsnak,
Változandó dolga a' véle jádczásnak,
Ha egynek szerencsés, szerencsétlen másnak)
Ereszti elméjét bús gondolkodásnak.
42. Hol egy, hol más hírek azomban érkeznek,
Szép Diadalmakról néha emlékeznek,
Néha beszélleni ellenkezőt kezdnek,
Kik felől egymás közt sűrűn értekeznek.
43. Ezek sibongási nem szűnnek s'-tágúlnak,
A' sok értekezők uczánként tódúlnak,
Ha ki mi szót indit, a' körül szorúlnak,
Ki Öcs(cs)én, ki Bátyján, ki Urán búsúlnak.

44. Ekkoráig az hír Proteust követte,
Sok féle formában változását vette,
A' Lengyel dolgokat sok-képpen hirdette.
Szokot(t) csélcsapságát de most félre tette.
45. Érkezik sebessen, de sárga orczával,
Eléb mint mást mondgyon, jajt kiált szájával,
Mond: meg-gyöt(t) Rákóczi némelyed magával,
Oda maratt Kemény nagyobb rész hadával.
46. Tatár kézben akatt sok számú Népekkel,
Mellette maradott Uri s'-Fő rendekkel,
Sok fő-fő Katona, sok köz Legényekkel,
Többinek a' földet itatták vérekkkel.
47. Megretten az Erdély ezek ujságával,
S' a' szörnyű veszélynek iszanyúságával,
Mint a' gyors menykőnek közel csapásával,
Majd láttatik lenni el-hanyatlássával.
48. Meg-szaggattya magát keserve mérgében,
Fürtönkint szakadoz haja a' kezében,
Uyjai förtöznek orczája véreben,
Nagy folyó patakok áradnak szemében.
49. A' sok jaj kiáltás veri az egeket,
S'-mint a' földi pára bővit fellyegeket,
A' kikkel némellyek el-maratt férjeket,
Némellyek kesergik Atya-fi véreket.
50. Ez öcs(cs)ét, az bátyját zakogva könyvezi,
Kedves társát amaz könyvezve nevezi,
Rab-é vagy le-vágták? mindentül kérdezi,
Eseteket gyászló ruháját szennyezi.
51. Illy állapottya vólt meg-szállott Trójának,
S'-az benne kesergő Aszszonyok sorsának,
Kik között az Annát véld Andromachának,
Az el-esett Hector szomorú Társának.
52. Noha sokan vesztek a' Trójaiakban,
Troilussal edgyütt a' fő fő Urakban,
De nem vallott Trója annyi kárt azokban,
Mint az Achillestől le-verett Hectorban.
53. Kin noha minnyájan vadnak búsulással,
Tudván, lesz már dolgok veszélyesb romlással,
De van Andromacha leg-nagyob sirással,
Kedvese el-estén, s'-böveb Könyhúllással.
54. Igy noha Erdély-is sok kárát sirattya,
De azok közt Keményt leg-inkáb óhajtya,
Mint Andromachának, olly Anna bánattya,
Böveb Könyvét mint ő, senki nem húlattya.

55. Nem birhattya magát, dől gondos ágyában,
Fohászkodik, óhajt, kesereg buában,
Mint árva Alcyon eped bánattyában,
S'-kesergő szívével így beszél magában:
56. Fellyeb napom fénye tehát nem mehetett?
Reménlett örömem csak eddig lehetett?
Még délre sem méne, s'-immár estét vetett?
Illy hamar végzé-é, kit későn kezdetett?
57. Ah tündér szerencse, ezt csak meg-mutatád,
Ösmérnem sem hagyád, tsak meg-kevántatád,
Alig szemlélhettem, megént el-húnyatád,
Mellyel keservemnek új okát adatád.
58. Illyen az Világnak múltó bódogsága,
Mutatott kedvének kél hamar mordsága,
Mint a' Proteusnak olly változósága.
Semmi örömének nincs állandósága.
59. Hamar fergetege a' gyors veszélyeknek,
Igy rontya sengéjét az újjult kedveknek,
Fel-dúllyá örömet s'-praedállya sziveknek,
Nem várt gonoszt tévén helyében ezeknek.
60. Ah! a' Nemes szűnek forró kivágyása
Mint gyertya lángjával magát fogyasztása,
A' dücsösség után buzgó indulása
Azt keresvén nem vélt veszélyben hullása.
61. Nem de job lesz vala velem edgyütt lenned,
A' Mars játékára mint tülem el-menned,
S'-annak fordulásán veszedelmet vened,
Engemet-is azzal újjab gyázban tenned?
62. Melly sokszor kivántam tenni esedezést:
Első kérésemre tennél olly kedvezést,
Fel-tett sisakodbúl látnék levetkezést,
Hadnád más üdöre a' fel-fegyverkezést.
63. De mint, hogy a' dolog járt böcsületedben,
Hivatalod-is azt tartotta Tisztvedben,
Nem mertem szóllani el-készületedben,
Félvén, háboritlak ne talám kedvedben.
64. De bár szóltam volna borúlván lábadohoz,
Talám annyi kedved lett volna Annádhoz,
Hogy nem fogtál volna akkori utadhoz,
Le-tévén szablyádat, kit vettél magadhoz.
65. Nem volnál játéka most a' szerencsének,
Nem fügnél pórázán a' Tatár kezének,
Az én vigságim-is le nem köttetnének,
Hanem szabad szárnyon veled repülnének.

66. De abban egyéb mód akkor nem lehetett,
Foganatos kérést nyelvem sem tehetett.
Urad, tisztod, s'-búzgó véred-is sürgetett.
Kik késztetésséből menned-el kellett.
67. El-menvén, vártalak tellyes reménységgel,
Hogy Isten meg-hozván kívánt békeséggel,
Félben múlt örömünk lészen tellyességgel,
S'-kezdet(t) dolgunk minden kívánatos véggel.
68. De a' szerencsének nézzed tündérségét.
Elébbi gyászomnak nem-is érem végét,
Hozá életemnek ujjab özvegységét,
Hervasztván szívemnek ujjúlt reménségét.
69. A' várt diadalmat váratlan veszteség,
A' remélt örömet nem vélt keserűség,
A' szabad életet rabságbéli inség
Követé' s'-az vig fényt szomorú setétség.
70. Tövisset nevele Rósát várt reményem,
Váratlan éczakát hajnalt nyu(j)tó fényem,
El-húnya Keményem, el-múla reményem,
Én minden reményem te valál, Keményem!
71. Ki-öntvén keservét ezekkel szívének,
Csendesül Zápóra könyvező szemének,
Kik az első hírrel tódúlva jövének,
Mint tavaszi árja ólvatt hó vizének.
72. Noha vagy szive nehéz fájdalmával,
S'-álmot sem engedő bús aggodalmával,
Hogy a' bal szerencse mostoha sorsával
Igy vesze Keménye, nem várt rabságával.
73. De egy szikrátskája maratt reményének,
Bizik, olyan tüzet hoz még ez szívének,
A' mellyel új Lángja gerjed örömének,
És fel-virad napja most el-húnt fényének.
74. Csak éllyen, ha Kemény esett-is fogságban,
Reménli eszközit a' szabadulásban.
Innét vagy szive egy kis ujjulásban,
Nem tágit más-képpen a' búslakodásban.

MÁSODIK RÉSZ.

1. Értekezvén Anna jobban kedvessérül,
Véle levő hadak nagy veszedelmérül,
Kezdetitül fogva utolsó végérül,
Igy szól egy előtte azoknak rendérül:
2. Jelen forgolódtam mindenütt ezekben,
Utolsó végeig az első kezdetben,
Tudom valóságos vóltokat mindenben,
De csak említve-is seb ujjul szivemben.
3. Márpesusi ércznél keménnyebb szívével,
Fenéb mint Örményi Tigris erkölcsével,
A' ki sebes forrást nem indit szemével,
Édes Nemzetének illy veszedelmével.
4. Szivemnek keserve, melly forr a' mellyemben,
Ohajtásim között nehezit nyelvemben,
Tartóztat könyvem-is, melly árad szememben,
E' szörnyű dologrúl való beszédemben.
5. Tudom, téged-is fog uyjab seb sérteni,
Mert látczol könyveket már-is készíteni,
Mindazáltal mint hogy kívánod érteni,
Kész vagyok azokat elődben tölteni.
6. Ki-menvén hazánkbúl sok szép Seregekkel,
Hogy Lengyel Országban érkeztünk ezekkel,
Meg-szaporodtunk ott idegen népekkel,
Velünk meg-egyező Kozákkal, Svédekkel.
7. A' kik velünk edgyütt bíztattyák magokat,
Hogy ád a' szerencse szép diadalmakat,
Vet-is első kedve olly martalékokat,
A' kikkül várhat(t)unk sok kedves dolgokat.
8. Krakó töb Helyekkel jút hamar kezünkben,
A' kikkel reményünk öregbül szivünkben,
Laurus koszorúkat várunk a' fejünkben,
Szolgálgaat a' játék első vetésünkben.
9. De a' Mars koczkáját mikor tovább vettyük,
Hirtelen vakot hoz, kin szivünk csüggesztyük,
Kezdett örömiinket szaporán felejttyük,
A' bizott reményt-is rút kétségben ejttyük.
10. Mert a' Kozák ott hágy, a' Svéd-is el-megyen,
Csak magunk maradunk: Rákóczi mit tegyen?
Búsul s'-tanácskozik, utat merre vegyen,
Csak Kalaúzza-is nincs, a' ki jó legyen.

11. Tévelygünk sokáig az nagy pusztaságban,
El-fogy a' kenyérünk ürült tarsolyunkban,
Hetedszaka sincsen mit venni a' szánkban,
Van az egész Tábor nagy éhelhalásban.
12. Szikkad ez üres has, a' pofák apadnak,
Bé-esnek a' szemek, az orczák hervadnak,
El-lankad az erő, az inak szakadnak,
Minden szive s'-kedve el-esik az hadnak.
13. Az éhség, bujdosás el-nyomorítottak,
Nem kaphatunk sákmánt, mert meg-szorítottak,
A' Lengyel Seregek mind környül szállottak,
Minden sákmányozó utat el-állottak.
14. Nincs erőnk, hogy tovább verjünk ellenséget,
El-fogytunk, viselvén ennyi sok inséget,
Ezer a' nyavalya, hoz reánk kétséget,
Azért majd koldúlva kérünk békeséget.
15. A' mellyel, mivel hogy ők sem ellenkeznek,
Annak tractáihoz mind két részről kezdnek,
A' kívánságokon hamar meg-egygyeznek,
Valamint akarják, velünk úgy végeznek.
16. Reméltük, hogy hátra nincs semmi veszélly már,
De imé közöttünk az hir szaporán jár,
Hogy mint a' mezőket el-folyó nagy vizár,
Bennünket nem meszsze sok ezer Tatár vár.
17. Ezzel veszélyünket látván nevelkedni,
Meg-ijedünk rajta, s'-kezdünk kételkedni,
Illy késő dolgunkban mit kell cselekedni?
Mellyben már a' remény sem tud hizelkedni.
18. Kemény esedezni kezd Fejedelmének:
Mennyen-el előtte a' Chám erejének.
(Maga vólt ez jelen s'-parancsolt népének)
Ne várja meg árját hada özönének;
19. Ne bocsássa magát akartva veszélyben,
Tekéncse hazáját, melly van özvegységben.
Hogy jó Ura felől ne essék kétségben,
Csak könyű szerrel-is, siessen Erdélyben.
20. Csak ő maradgyon meg, s'-mennyen el békével,
Nem gondol annyira maga veszéllyével,
Ő el-marad a' töb hadak seregével,
Valamint fog járni a' vak szerencsével.
21. De a' Fejedelem nem akar el-menni.
Végig edgyütt kíván hadaival lenni,
Mint kissebséges hirt el-mentével venni,
Készeb böcsösb hirrel életét le-tenni.

22. Mond: Nem de el-birok még én-is egy kopját?
Avagy megúnta-é fejem már sisakját?
Az én testemnek-is vér follya patakját,
El-várom a' Sorsnak vagy hattyát vagy vakját.
23. Együtt élek, halok kedves vitézimmel.
A' mint ti, én-is úgy áldozom véremmel,
Ha veszek-is, inkább veszszek szép hiremmel,
Hogy sem meg-maradgyak böcstelen éltemmel.
24. Fejedelmét Kemény tovább sem tágította,
Hogy ne mulatozzon kérését ujjította;
Mi haszna, ha magát veszélyre szorította:
S'-azzal most-is árva honnyát szomorította.
25. Ha magát nem szánja, szánja-meg hazáját,
Kinek már-is bal szél hajta vitorláját,
Ha reá nem vigyáz, s'-nem őrzi hajóját,
Félő, nem sokára más tartja kormányját.
26. Noha mint Turnusnak olyan keménysége,
Dicsősségre vágyó szive nemessége,
Nem ijeszti semmi dolog nehézsége,
Ha hal-is, csak légyen jó hir(t) szülő vége.
27. De Kemény mind addig töri sok szavával,
Nem von végre visszáat jó tanácslásával;
Hanem Seregének igen kis számával
El-megy; ott marad Kemény töb hadával.
28. Azomban mint felyhő kő-essős záporral,
Kit a' forgó Eurus öszve kevert porral,
Érkezik a' Tatár olly iszonyú sorral,
Kit követ sok rabság s'-halál gyászos torral.
29. Sok az Ellenség-is, más szükség-is rajtunk,
A' kik terhe alatt erőnkben el-fottunk,
Egy régi ó Sánczban végtére szorúltunk.
Az honnét ellenek sok harczot tartottunk.
30. Magunk el-szánása vitézekké csinált,
Szemünk előtt láttuk a' rabságot s'-halált,
Tudgyuk, hogy azokból más senki meg nem vált,
Vitézül el-veszést mindenikünk kiált.
31. Fogjuk-is a' dolgot ellenek markosan,
Fel-serkent a' veszély, nem vagyunk álmosan,
Viselvén bennünket Vezérünk okosan,
Vesznek a' Tatárok miattunk számosan.
32. De látván, erejét tovább nem álhatta,
Hogy meg-válcsa népét, a' Chámnál jártattya,
Remélvén, az által talám meg-válthattya,
Feles Sarczot igir, ha el-bocsáttattya.

33. Mint régen Curtius le-tett életével,
Hogy ha hazájának használna vérével,
Vagy penig rabságra jutandó testével,
Nem kénálna senkit szegődő bérével;
34. Hanem fel-áldozná magát hazájáért,
Mint Iphigenia Görögök hadáért;
De nem várván semmi olly jót haláláért,
Örömetb sarczolna meg-maradásáért.
35. Mézes színt fest a' Chám szándéka mérgének,
Kegyes ábrázatot kegyetlen szívének,
Jó válaszát küldi Kemény kérésének,
Biztattya: nem lészen bántása népének.
36. Hitit köti ehez erőss esküvéssel,
Csak mennyen ki hozzá Kemény sietéssel,
Végezzék a' dolgot illendő kötéssel,
Engettetik uttya szabad elmenéssel.
37. Hitelt ad hitinek, mást mit-is tehetett?
Egyéb orvosságot mert nem remélhetett,
Azért a' Chám néki a' melly üdőt vetett,
Egynehány Urakkal arra ki-sietett.
38. De álnok Syrénnek indúlt énekére,
Szépen hizelkedő külső személlýére,
De belólt rút farkat titkoló testére,
Ki mézes szavával hiteté mérgére.
39. Tökéletlenb Tündér ez minden Circénél,
Változób az hite Proteus testénél,
Hamis Polyphémnek álnokab szívénel,
Hazugab az ravasz Sinon beszédénél.
40. Édes Nemzetünknek jaj! nagy veszedelme,
Ennek szörnyűségén el-bódúl az elme,
Hogy jól ki-mondhassa, nincs annyi értelme,
Mint rontá az hamis pogány győzödelme.
41. Bár csak ki-ki kezén vitézül vesz vala,
De az hitet adó Pogány rútúl csala,
Véletlen ránk jövén egyszer-s' mind fel-fala,
Közzülünk harczolva kevés ki meg-hala.
42. Mert az midőn az Chám Keményt tartóztattya,
A' sarczolás dolgát véle tractáltattya,
Azomban hadait rendekben állattya,
Nem várt gyorsasággal reánk bocsáttattya.
43. Nagy orditással jön ellenünk tábora,
A' melly meg-indulván, égig ér a' pora,
Reánk szórt nyilának temérdek zápora,
Mint mezőt rontó kő rajtunk olly szapora.

44. Tiz tiz jut itt egyre, töb talám annál-is,
Számosb fejű Sárkány ez a' Hydránál is,
Rettenetesb csuda a' Geryonnál-is,
Gondot adna, hogy ha Hercules vólnál-is.
45. Nincs köztünk vezérünk, kezd rendünk bomlani,
A' Szemény Zászlók-is túlünk elhajlani,
A' Tatárság mellé véletlen állani,
Minden-képpen fáratt s'-éh hadunk romlani.
46. Mig Kemény Hectorunk lehetett közöttünk,
Mint a' Trójaiak, többet cselektünk:
Az halál között-is életet kerestünk,
Mint nyáj Pásztor nélkül, most ollyak(k)á lettünk.
47. A' Chám is-elfogván túlünk Vezérünket,
Pribék Szemények-is el-hagyván rendünket,
Győzi a' nagy erő fáratt seregünket,
Iszonyú romlással felvesnek bennünket.
48. Bíznánk, nincsen kihez; futnánk, nincsen hova,
Mennénk, nem mehetünk sem ide, sem tova;
A' veszedelemnek környül áratt tava,
Nyakunkon a' fegyver, nem bocsát sohova.
49. Mint a' Juh akolban bé-esett farkasok,
Kiknek sok éhséggel üressült az hasok,
Vagy ludak seregét térengető Sasok:
Ugy úznek, kergetnek a' Tatár nyilasok.
50. Egy s'-más csupor(t)ban-is előttök szorúlunk,
Utánnunk a' veszély, a' merre fordúlunk,
Vágnak, fognak, ölnek, kik között jajdúlunk,
Nincs már tovább remény, mindenütt csak húllunk.
51. A' Magyar Anyáknak sok kedves szülötte
Futkos itt, mert forog veszélly körülötte;
Soknak a' Tatár kard fejét el-ütötte,
A' rab szij kezeit sokaknak kötötte.
52. Mint a' meczett Bárány halálos sebében,
Mig nem húl párája mozogó testében,
Szánd szép Nemzetedet a' Tatár kezében,
Hasonlatos-képpen fetteggni vérében.
53. Mikor már a' Mársnak meg-szünt áldozattya,
A' meg-fogottakat a' Chám nem vágattya,
Hanem mindeneket praedára osztattya,
Magokat szomorú rabságra tartattya.
54. Sokat adott ugyan Márs áldozattyára,
De többet tartott meg tábora hasznára,
Hogy sem az halálnak jutott praedájára,
Töb ment a' rabságnak nyomorúságára.

55. Itt volt Erdély színe, s'-jobb része hadának,
Az Urak és fő fő Rendeik virágának,
Kik Kemény(ny)el edgyütt oda maradának,
Hagyván siralmas gyászt az árva hazának.
56. A' Chám, mikor Keményt magához hívatta,
Őtet ugyan akkor fogságban adatta,
Végre Sereginket hogy fel-praedáltatta,
Haza felé hadát más nap indította.
57. Jelen voltam eddig vélek mindenekben,
Akattam volt én-is Tatárok kezekben,
Isten szabadított az elmúlt hetekben:
Ezt láttam, ezt tudom mondani ezekben. -
58. Mikor a' bús Anna ezeket halgattya,
Sok formában indult s'-láttatik bánattya,
Néha mint ködös nap olyan ábrázattya,
Néha homályos hold orcáját mutattya.
59. Tűrheti a' többit csendesebb elmével,
Kedves Keménnyének de említésével
Szomorúb felyhőben borúl személlével,
Szeme-is essőzik keservesb könyvével.
60. Mind-az-által most-is vagyon olly reménye,
Hogy adatik végre olly bódog ösvénye.
Melly által meg-jöhet még egyszer Keménye,
Ha más nem, ki-hozza kincses gyűjteménye.
61. Láttatik-is gondgyát ezzel enyhíteni,
Noha a' szeretet nem tud felejteti,
De szokot(t) a' remény a' bűn könyíteni,
Kétségben el-csügget(t) szívet éleszteti.
62. A' kedves dolgoknak van sok akadállya,
Sok féle ellenzés, sok veszély próbállya,
De ezek ostromát a' ki végig állja,
Végre szép nyugalját s'-örömet talállya.
63. Amaz piros Cláris sok habok között nő,
A' sárga arany-is sok lángban, tűzben fő,
Sok erős próbákat szenved a' drága kő,
Tisztított(t) fényével míg méltó böcsre jó.
64. Ezek-is kedveknek el-szakatt láncz szemét
Mig öszve köthetik, s'-érhetik örömet,
Noha sok gond sérti addig a' bús elmét,
De vigasság váltja ennek-is gyötrelmét.

HARMADIK RÉSZ.

1. Meg-indúlt vala már a' Chám Táborával,
Meg-hizott a' szive kövér praedájával,
Vigan zeng serege hadi nótájával,
Viszi Keményt s'-a' töb Rabokat magával.
2. A' kinek jóllehet kedves szabadsága,
Kedvetlen fogságra, búra vigasága,
Rabi állapotra kényes urasága,
Szomorú üdöre költ víg nyájjassága:
3. Mind-az-által amaz nagy Otthó módgyára,
A' kit a' szerencse vévén bal szárnyára,
Császári székébül le-tőn utollyára,
Nem csügged elméje ezek ostromára.
4. Sőt a' benne lakó nagy szű erejével,
Olly mint a' vidám sas, most-is nézésével,
Harsog a' nyelve-is nyers beszélésével,
Biztatván társait sok szép intésével.
5. Maga a' Tatár Chám van ezen csudával,
Mikor a' Rab Keményt láttya illy orczával,
A' kit egykor szemben juttatván magával,
Beszél véle, s'-tartya sokáig szavával.
6. Vigyázzván akkor-is méltó személyére,
Nagy szivet mutató bátor beszédére,
Kedves rendben szedett természetes testére,
Fejedelemséggel kénállya végtére.
7. Bízattya, hogy mingyárt bé-viszi Erdélyben,
Haza sem megy addig, ezt végzi elsőben,
A' Rákóczy Györgynek ülteti székében,
Az egész Országot bocsáttya kezében.
8. De nem hiszen Kemény a' Syrén szavának,
A' kinek éneki elébb-is csalának,
Tudgya azt-is, hogy él Ura Országának,
Melly más Fejedelmet nem kíván magának.
9. Azért ajánlását a' Chámnak meg-veti,
Mellyért ő-is erősb fogságban téteti,
Egy tetves Jancsárral együvé kötteti,
Gondos éczakáit a' mellett tölteti.
10. Tündér változását nézd a' szerencsének,
Kedves láncza helyett Anna szerelmének,
Melly unalmas békót Keményre vetének,
Hozzá lánczolt dögét rút Tatár testének.

11. Ezzel edgyütt lenni kell vala Annának,
És gyenge Vánkusin nyugtatni ágyának,
Mellette nyujtozni, nem e' rút Jancsárnak,
'S érzeni fogait szőke bogarának.
12. Két ölelő karját nyakán által vetni,
Azoknak lánczával hozzája köttetni,
Gyenge csókjainak harmattyán éltetni,
Nem ez undok testnek tetvével étetni.
13. Az az Uri személy, kit sok szű óhajtott,
A' Censabria-is magájénak tartott.
Bizott reményében meddig nem csalatott,
Melly nem hozzá illő ágyas társra jutott!
14. Előbb hogy sem a' Chám meg-indúlt hadával,
Az elő-járó hír mégyen gyors szárnyával,
Bé-tölt mindeneket csácsogó szájával,
Hogy Kemény Jánost-is hozza ő magával.
15. Öszve gyűjti népét Nester Fejir várnak,
A' ki győződelmén örülvén a' Chámnak,
Láb szíjját készítnek most fogott Solymának,
Hogy azzal üdvözlye győzelmét Urának.
16. A' Szilágyi Mihály viselt illyet régen,
Ki szerencséje-is forgott sima jégen,
Diadalmaskodott sokszor ellenségen,
Nyomorgott végtére rabságos inségen.
17. Gyűjtnek azért öszve számos miveseket,
De nem Karmasinnal bánó mestereket,
Sem Selyem s'-Szkófiom bocsátó kezeket,
Hanem vas forgató erőss Bronteseket.
18. Mellyek mint ha jöttek volna az Aetnábúl,
Vulcánus mivének szennyes barlangjábúl,
Most-is füst gőzölög némellyik szájábúl,
Hatan álnak elő kovácsok számábúl.
19. Vas por szennye ülte hízott pofájokat,
Szenek pozdorjája füstölte nyakokat,
Sok szikra csipdeste fel-tűrött karokat,
Egy-egy pöröly telte bé-fogott markokat.
20. Ritkúlt a' szakállók csapdozó tüzekkel,
Éktelen homlokok pörsöllett szemekkel,
Orczajok varassúlt gyakor égésekkel,
Merő fél ördögök kormos személlyekkel.
21. De mint Óriások temérdek tagokkal,
Hegyeket birnának emelni vállokkal,
Labdaként jádczonak az ülő vasakkal,
Mindent végbe visznek erőss munkájokkal.

22. Száz font vasat adnak kezében ezeknek,
A' Kemény számára mellyet készítettnek,
Lábára illy gyenge láb szíjjat fűzetnek,
El-készítésében azok-is sietnek.
23. Azért a' nagy fuvók kezdenek szelelni,
Azoknak Eurusa tüzet-is nevelni,
Magát vélnéd itten Vulcánust mivelní,
Cyclops társaival a' pörölt emelni.
24. Fel-gerjedvén a' tűz, a' szikrák ropognak;
Hevül a' vas, arrúl a' rosdák pattognak,
Az erőss Kovácsok mellett forognak,
Kezdett munkájokhoz serénységgel fognak.
25. A' fuvó gégéje körül szit ez tüzet,
Pemete bojtjával az hint reá vizet,
A' verő pörölyhöz készít némelly kezét,
Fogók szájátúl falt vasat némely vezet.
26. Hajnal szint mutat már a' vas setétsége,
Meg-pirossította a' tűz melegsége,
Minden mocska, szennye, rosdája le-ége,
Engedelmeskedik lágyúlt keménysége.
27. Zúgnak a' pörölyök fel-emelt kezekben,
Üti ki-ki, lehet mennél erősebben,
A' munka, és a' tűz heviti testekben,
A' repülő szikrák dongnak a' műhelyben.
28. Húnt a' nap: setéte van az éczakának,
Fényes tüze látczik akár melly szikrának,
Mondanád a' műhelyt lángozó Aetnának,
Az hol a' nagy vason ezek kalapálnak.
29. Üstökös csillagot minden ütés csinál,
Sok ugrosó szikra szökdécsel a' kohnál,
Tüzes lidérczeket éjjel ha ki tanál,
Itt minden fuvallás töb szikrát ad annál.
30. Öt részből áll a' vas, mellyet kalapálnak,
Hajtottak már edgyet a' jobbik szárának,
Sűrőn jár a' pöröly, majd mást-is csinálnak,
Készül abroncsa-is Karikák pántyának.
31. Mind az öt darabot már öszve kötötték,
Suhog rajtok a' viz, mellyel meg-öntötték,
Vége van a' műnek, a' pörölyt le-tötték,
Izzatt homlokokat, 's-nyakokat töröltték.
32. Közelget a' Chám-is immár a' Várashoz,
A' Várasiaak-is kezdenek dolgokhoz,
Mint hogy diadalma gazdag praedákat hoz,
Hogy illő üdvözlést adgyanak azokhoz.

33. Meg-indúlnak azért rendelt seregekkel,
Oldalok szépítő aranyas tegzekkel,
Más Országokbéli szép öltözetekkel,
Köszöntik a' Chámot vig üdvözlésekkel.
34. Az üdvözlő sereg a' mint két felé vál,
Enceladus forma két Tatár elől áll,
Által öltvén amaz nagy vasat egy tölgy szál,
Azt viszik, a' mellynek súlyát érzi a' váll.
35. Meg-szóllal itt Arszlán, azoknak Agája,
Földig atlaczban van, köves a' szablyája,
Az ijja aranyos, és annak puzdrája,
Háta megett nyerit festett paripája.
36. Egész vég patyolat fejét keritette,
A' derekát öve a' mint körül vette,
Az első csomóhoz mind két kezét szette,
Meg-hajlot(t) derékkal szavát így kezdette:
37. Az hires Musurmán Nemzet nagy reménye,
Ki által setétül a' Chaurok fénye,
Fénlik, ragyog, terjed Alcorán törvénye,
Áldott lábaidnak minden ő ösvénye.
38. A' nagy Alla, a' ki visel mindeneket,
A' mint mostan adott szép győzödelmeket,
Ugy töb szerencse-is kövesse ezeket,
Diadalmas híred érje az egeket.
39. Kardod s'-karod által tellyen a' Török hód,
Mellyhez diadalmad mostan-is nagy részt tóld,
Ez sok Rab sarczával öregbedik a' sóld,
Kiket fogságokból sok ezer summa óld.
40. A' melly jó lovadon magadat forgattad,
Azoknak sok számát a' mikor fogattad,
'S el-esett testeknek véreket ontattad,
A' más világon-is ugrállyon alattad.
41. Ezen szöktesd által hidgyát a' Siratnak,
Ezen járd árnyékát a' zöld fa ágaknak,
Az Hauri Leányok kik alatt múlatnak,
'S-nyugovó ágyokat néked is mutatnak.
42. Ezen meny Udvarhoz amaz nagy Allához,
Mikor Mahumétet hivattya magához,
Ültetvén vendégül vetett asztalához,
Mahumétet ezen kisirjed házához.
43. A' Kard, a' melly szolgált most diadalmadra,
Köttessék akkor-is dücső oldaladra,
Az a' menyi rabot adott rab szijjadra,
Állyon annyi gyermek s-Lyány szolgálatodra.

44. Nagy győzödelmednek azomban örülvén,
Le-borúlt orczával elődben ki-gyövé,
Most fogott foglyaid nem mind *foglyok* lévén,
Azok közt törödben *Sólyom*-is kerülén:
45. Im ezt a' láb szijjat (a' vasat mutatya),
Készítettük néki, erőss, meg-tarthattya,
Ezt az egész Sereg általam nyujtattya,
Vig idvözlésének jeléül adattya.
46. Alig vala vége követ beszédének,
Hogy a' Chám nevével Keményhez menének;
Ő volt az a' Sólyom, mellyrül beszéllének,
Kit hogy ki-fogjanak, sokan sietének.
47. Viszik a' láb szijjat (ez száz font vas vala),
Mellyet Brontes hamar Keményhez foglala,
Kit a' Chám mint álnok madarász úgy csala,
Mondgya: mint ezt érte, mért inkább nem hala?
48. A' Csörögös láb szij csörög lábain már,
A' szokatlan Sólyom melyben nehezen jár,
Illy képtelen terh(h)el hogy vesztegetik, kár,
E' nemes madarat máskint böcsülnék bár.
49. Sugárit szárnyának még minap ki-szették,
A' Chámnak Kányái mikor körül vették,
Csapdosó körmökkel seregit sértették,
S-azokkal ötet is rútúl mellyesztették.
50. A' sem vala elég nyomoruságára,
Hanem illy nagy csörgőt kötének lábára,
Mellyet hogy nem birhat, tollyák taligára,
Ugy hurczollyák Keményt sokak csudájára.
51. Kit mind az hadakban jól viselt dolgokért,
Ellenségeken vett szép diadalmokért:
Mind békeségbéli nagy szolgálatokért,
Mellyeket hazája mellet(t) tett sokakért:
52. Dücsösség szekerén kellene viselni,
Zöld Laurus ágakkal homlokát tisztelni,
Áldozó napokat nevére szentelni,
Vig üdvözlésekkel az égig emelni;
53. Az alá, borultán elébbi fényének
Hamar Kerekei sima tengelyének,
Proteust követő tündér szerencsének,
Szalma kévékkel tölt taligát tevének.
54. Üdvözlő szók helyett csúff szókkal illetés
Érdekli füleit, s'-boszszontó nevetés;
Illyen a' világi kedv s' örvendeztetés:
Követi azt gyakran nem várt szám-kivetés.

55. Nincsen olly finnyás kény s'-olly kényes finnyásság,
A' kit ne sarkallyon sok tövisses gondság,
Szomszédos egymással szolgálat s'-Uraság,
A' Szűr a' Skarláttal, szabadsággal rabság.
56. Inában van kinek-kinek változása,
Egy perczentés közi lehet fordúlása,
Nagy állapotjáról csekélyre szállása,
Crösusből Irussá hirtelen válása.
57. Kedvén sétál a' vad s'-ugrál a' ligetben,
Jáczodozva úszik hal-is a' vizekben,
Azomban a' mikor van bizott örömben,
Ez horgot kap, amaz hull nem vélt veremben.
58. Így sok veszély inal minden bódogságot,
Ha egy kedves óra fordít vigasságot,
Más nyújt nem reménlett bút, szomoruságot,
Szabad élet után tömlöczös fogságot.
59. Kemény-is nem régen szabados szárnyon járt,
Illy mostoha sorsot s'-bal szerencsét nem várt,
A' véletlen eset, a' ki hoz gyakor kárt,
Azomban lábára melly nehéz vasat zárt.
60. A' kivel érkezvén végre Crim földére,
Bakcsaszaráiban Chám lakó helyére,
Sok tátott száj s'-nyilt szem bámúl nézésére.
A' szalmás taligán bé-jövetelére.
61. Bé-gyül a' Várasnak minden szomszédtsága,
A' csudáló népnek tolong szorossága,
A' kiktől nézetik taligás Rabsága,
Mellynek vólt az előtt hintós méltósága.

NEGYEDIK RÉSZ.

1. A' Nagy Város felett éppült egy Sidó Vár,
A' mellynek a' neve valóságával jár,
Kalodának hijják, Kalodájúl-is vár,
Abban rekesztették a' rab Keményt-is már.
2. Az hol noha sinlik sok nyomorúságban,
Ugyan-is mi lehet kedves a' rabságban?
De szive azon van leg-nagyob gondságban,
Hogy maratt Annája ujjab árvaságban.
3. Ösmérvén szivének tökéletességét,
S'-igaz szeretetet viselő hivségét,
Nem kétli rabságán nagy keserűségét,
Tudgya, miként érzi szerencsétlenségét.
4. Két hű szeretetben egy szű szokott lenni,
Ha egy sebessedik, más-is sebet venni,
Ha ez gyógyúl, az-is fájdalmát le-tenni,
Örömr s'-bánatra mind egyaránt menni.
5. A' mig Kemény János lábát vas szorittya,
A' bánat békója Annát sem tágittya,
A' mint azt rabsága, ezt ugy szomorittya,
Búsúl Kemény, buvát Anna-is újjittya.
6. Igaz Penelópé volt illy hűségében,
Bujdosó Ulysses sok veszedelmében,
Forogván Charybdis, Scylla örvényében,
Nagy Poliphémusnak s'-Circének kezében.
7. Valameddig nem tért el-hagyott házában,
Nem volt addig szünet bús ohajtásában,
Tudván Kemény, hogy illy Anna-is buvában,
Szorgalmatoskodik vigasztalásában.
8. Vajha! mint Vertumnus volna olly tűnhető,
Daedalus módgyára vagy szárnyat fűzhető,
A' záros fogságból azzal kimehető,
Mint a' sebes Eurus lenne olly siető.
9. Nem tágitná utát, gyorsasággal menne,
Gondos Annájával mig szemben nem lenne,
Isten oda vivén, nála meg-pihenne,
Egyik a' másiktól vigasztalást venne.
10. De lehetetlen ez, nem cselekedheti,
Bús árváját penig el nem felejtheti,
Tudván, ennek szivét menyi bú sebhethi,
Biztató szavával mig nem enyhitheti.

11. Azért ha nem lehet edgyütt személyével,
Melly szomorú bűnnek borúlt most ködével,
S' nem oszlathattya azt biztató nyelvével,
Oszlatni akarja irott Levelével.
12. Reggel vólt az üdő, csillagok el-mentek,
Az virradó napnak orczái fénlettek,
Mellyet köszönteni madarak serkentek,
A' szomszéd kertekben zengeni kezdettek.
13. A' mikor írása felett elmékedvén,
A' bal könyökére Kemény ereszkedvén,
Egy s'-más gondolat-is szívére eredvén,
Tepreng az ablaknál Annán keseregvén.
14. Tekénget azomban a' vár környékére,
Madarakkal ingó fáknak tetejére,
S' halgat azoknak-is hangos énekére,
Száll ott egy Gerlicze egy száraz tőkére.
15. Bé-estek szemei, a' tolla borzadott,
Le-csüg mind két szárnya, begye meg-apadott,
Clarisos ajaka mint viasz hervadott,
Karmasin lába-is rútúl halványodott.
16. A' bal szárnya felé nyakát görbitette,
Ritka pillantásra könyves szemét vette,
Szomorú nyögését sok izben kezdette,
De keserve miatt végben nem vihette.
17. Lehel nyelvecskéje pihegő szájában,
El-epett gégéje száradott torkában,
Hogy vizet keressen nagy szomjuságában,
Fel-kél, a' mint birja ereje szárnyában.
18. Ott a' szomszédságban vagy on egy forrás kút,
Mellynek kristály vize kedves csörgéssel fűt,
A szomjuhozóknak híves kortyokat nyút,
Tántorgó szárnyával annak vizéhez jút.
19. Meg-látván személyét mellynek tükörében,
Bánattyának oka fordúla eszében,
Indúlt annál nagyob keserve szívében,
Nem akara innya szép tiszta vizében.
20. Hanem a' kút mellett fakatt egy kis mocsár,
A' mellynek forrását egyvelitette sár,
S' fel-zavarta csak most egy vizvivő Tatár,
A' szomjú gerlicze ennek vizéhez jár.
21. Ehez ereszkedik meg-hajlott nyakával,
Még ezt-is ujonnan zavarja orrával,
Ugy önti gégéjét annak italljával,
Egy kertben száll onnét bádgyadot(t) szárnyával.

22. Nem láthattya tovább; a' mig szemlélhette,
Valamelyre fordúlt, szemével követte,
Hogy társán kesereg, jól által értette,
Mellyel ő-is szívét nehézben sértette.
23. Eleven példája (mond) ez én Annámnak,
Reméntelenségben hagyatot(t) Mátkámnak,
Terheseb sullyánál minden nyavalyámnak,
Illy szomorú sorsa keserves Árvámnak.
24. Mintha ötlet látnám, ez bágyat madarat,
Mellyet az árvaság sok bús gond(d)al marat,
Keservessen tölti a' vig tavaszt s'-nyarat,
Kiken mások kedve bőv örömet arat.
25. A' mint a' gerlicze ül magános ágon,
A' töb(b) madarakkal nincs egy társaságon:
Ugy az én Annám-is, mint meg-únt Jószágon,
Nálam nélkül nem kap a' páros világon.
26. Ez nagy bánattyában nyakát görbítette,
Bé-esett szemeit könyvben meritette:
Tudom, ő-is fejét alá csüggesztette,
Essőző szemével orcáját hintette.
27. Rendetlen tollai ennek fel-borzattak,
Begyének kin ülő dagályi apattak:
Csinos öltözeti annak-is változtak,
Mellyének fel-emelt vánkosi bomlottak.
28. Ennek hervadása vagyon ajakának,
Sárgája lett ott-is a' piros rósának:
Ha rekett gégeje bulikló torkának,
Ott-is meg-szünt hangja a' vidám nótának.
29. Keserves nyögését ez gyakran újjittya,
Bús óhajtasát az soha nem tágittya,
Ez le-csüggő szárnyát nehezen indittya,
Az-is bús tagjait nem könnyen mozdittya.
30. Ez a' tiszta vizet sárral keveriti,
S'-el-epedett torkát véle ugy öbliti,
Szokott italát az könyv(v)el egyelíti,
Ugy iszik, sorsomat zokogva említi.
31. A' madár el-menvén előlem azomban,
Nem láthatám tovább, lén mi állapotban,
Talám földre hullott valamely bokorban,
Ott fetreng nyavalyás halálos bánatban.
32. Igy az én Annám-is keserűségében,
Nemde el-hanyatlot(t), s'-nyög betegségében
Csak addig ne lenne kár egészségében,
Írandó levelem mig jutna kezében.

33. Némelly része elébb készült irásának,
Hogy sem nézte dolgát gerlicze gyászának,
De meg-állott vala orra pennájának,
Csudáján ez madár ritka példájának.
34. Hozzá foga azért megént irásához,
Egy-egy ohajtást ad minden vonásához,
Egyvelit könyvet-is talám téntájához,
Illy rendű levelet készít Annájához:
35. Sokszor írtam volna, egyszer sem írhattam,
Bár irtam-is, hozzád azt nem bocsáthattam,
Kedves személlyedtűl mert távul szakattam,
Az el-küldésének módgyát nem tudhattam.
36. Rab vagyok, tudod azt, nincs szabadságomban,
Hogy kedvem telhessék minden szándékomban,
Meg-határozott czélt vetettek dolgomban.
Sarkall az ör-álló mindenütt inamban.
37. Az egy elme, a' kit lánczra nem vethetni,
Láb szorító vasat reá nem üthetni,
Záros tömlöczben-is meg nem rekeszthetni,
Mert aczél falon-is által tud sietni, -
38. Szabados csak bennem, annak nincs határa;
Chámnak sem tilthattya azt őrző Tatára,
Valamikor akar, kelhet a' szárnyára,
Mehet minden felé gyors szelek módgyára.
39. Csalatom; Rab ez-is, de nem a' tömlöczben,
Hanem, édes Annám, te lakó helyedben,
Annak nálad léte mert nincsen szünetben,
Veled van mindenkor, s'-tartod köteledben.
40. Ott udvarol szegény, jóllehet nem látod,
Tudgya, esetemet miképpen ohajtod,
Azon siránczó szemedet ásztatod,
Szán, a' mint érettem magadat fogyatod.
41. Akartalak régen, édessem, inteni,
Hogy tudnád magadat abban mértékleni,
Bánatod terhének súlyját enyhíteni,
Kikkel nem kellene szivedet sérteni.
42. De nem vólt töb eszköz, mellyel a' meg-légyen,
Hanem ez írásom most már hozzád mégyen,
Hogy állapotomról bizonyossá tégyen,
S' abbúl ujjab reményt kétes szived végyen.
43. Nehéz el-szakatta egy(gy)é lött két szűnek,
Kiket a' szeretet igaznak tött s'-hűnek,
A' Nád-méz-is tetczik akkor keserűnek,
Az Ambrosia-is Aconitum fünek.

44. De a' melly keserves ezek el-válása,
Viszont olyan kedves együve állása,
Van a' kívánt jóknak sok próbáltatása,
Mint aranynak böcsre tűz által jutása.
45. Keservesen esett, tudod, tudom én-is,
Edgy-mást el-hagyásunk, bizony nem kis kén-is,
Túrni kell békével, hogyha az így lén-is,
A' mostani ködből virrad kedves fény-is.
46. Élsz te, remélhetek; élek én, remélhetcz:
Én veled, te velem jövőben élhetcz;
Rab vagyok, hogy azzá legyek, már nem félhetcz,
Hanem rabságomból szabadulást vélhetcz.
47. Várhatcz: nem rettegéd el-menetelemet,
Remélhe(t)d, reméld-is meg-jövedelemet,
Meg-tartotta Isten kedvedért éltemet,
Szabadulásra-is fel-hozza fényemet.
48. Azomban hogy tudgyad rabságom miségét,
Hid(d)-el abban lenni leg-nagyob inségét,
Hogy tudván miattam szived epetségét,
Azon való búmnak nem tudhatom végét.
49. Más-képpen túrhető nálam az egészség,
A' mint azt engedi a' rabságos inség,
A' szokatlan dolog noha nagy nehézség,
De el-viselteti a' kéntelen szükség.
50. A' Chám rabja vagyok, nagy vasat veretett,
A' mellyet szokatlan lábomra üttetett,
A' város feliben egy Vár építettett,
Némelly társaimmal abban rekesztetett.
51. Őrzenek bennünket erőss vigyázással,
Meg-külömböztetvén a' rendelt szállással.
Velem Kornis Ferencz vagyon Nagy Tamással,
A' második szoba rakodott töb mással.
52. Az hól sok beszédek erednek közöttünk,
Néha panaszollyuk: melly véletlen vesztünk,
Mondván: miért inkább hazánkban nem ültünk;
Hol ezt kárhoztattyuk, hol amarra vetünk.
53. Kedves háza-népét némelly emlegeti,
Anna kell Keménynek, mert ő azt szereti,
Némelly bús elméjét rabságára veti,
Azon sopánkodik, magát mint mentheti.
54. A' mint köz nyavalyánk ez-is minnyájunknak,
De a' ki illy igát vetett most nyakunknak,
Azon Isten fényét fel-hozza napunknak,
S'-mutattya eszközit szabadulásunknak.

55. Untat a' Chám most-is gyakor követséggel,
Kénál az Erdélyi Fejedelemséggel,
Ajánlya készségét minden segítséggel,
Hallasztom a' dolgot sok féle mentséggel.
56. Nem kell szövetsége, tudom álnokságát,
Szép bőrrel fedezi béle poklosságát,
Ösmérem már ennek tündér ravasságát,
Ál veszélyre csaló színes barátságát.
57. Mind-az-által tudnám azt-is mértékleni,
Jó akarattáival dolgom segíteni,
De Fejedelmemnek hogy sem mint véteni,
Készebb vagyok itten sok üdőt tölteni.
58. Meg-irtam nem régen én azt magának-is,
Nem kétlem, hírével van az Országnak-is,
Unszolnak, sürgetnek, kérnek, biztatnak-is
Fel-vállalására, sőt parancsolnak-is.
59. De nem cselekeszem; ád Isten más módot,
Sarcz(cz)al tóldom inkább Tatárnak a' sóldot,
Kinél a' pénz már-is sok rabokat öldot(t),
Fel-hozza nékem-is az Erdélyi hóldot.
60. Jóllehet mindenem költ velem praedára,
Alig maratt nálam egyéb tiz pénz ára,
Hanem a' jegy gyűrőd sok Tatár láttára
Maradott-meg nálam, mely méltó csudára.
61. A' melynek titkában lehet illy értelem:
Mint hogy az a' gyűrő vólt te adtad jelem,
Ha azt el-nem vitte semmi veszedelem,
Meg-tartatol te-is, edgyé lésze(s)z velem.
62. Tysbét 's Ariadnát mikor rajta nézem,
Szomoruságokból te sorsodat képzem,
Távúl lételünket, hid(d)-el, én-is érzem,
De el-nem mehetek, míg pallyám nem végzem.
63. El-hozza idejét az Isten annak-is,
Meg-nőnek Sugári verdet(t) szárnyamnak-is,
Meg-öldik békója vasas lábomnak-is,
Szemben leszek veled, ha most nem látlak-is.
64. Mint kit a' tengeren forgat hosszú veszély,
Ohajtót(t) partyához hozván végre a' szél,
El-felejt minden bút, 's kedves öröme kél,
A' múlt veszélyekről örvendezve beszél:
65. Ugy én-is számlálni fogom ezt kedvessen,
A' kit most emelnem kellett terhessen,
Akkor említése lesz örvendetessen,
Ha most viselése esik keservessen.

66. Illyen virág terem a' vitézi kertben,
Hol nem gyenge Chloris mulat kényes kedvben,
Hanem Márs 's-Bellona kertészkedik ebben,
'S jár a' virág szedés sok veszedelemben.
67. A' ki fel-övedzi szíjját fegyverének,
Két végét köti fel az a' szerencsének,
Bizontalan sóldgya Márs fizetésének,
Miként a' játékos Koczka vetésének.
68. Mint a' kedves Rósa sértő tövissekből,
Avagy a' Pálma-ág rá rakot(t) terhekből:
Ugy a' szép dücsősség nő szenvedésekből,
Terjed hirem 's-nevem nékem-is ezekből.
69. De ha nem lenne-is innét más érdemem,
Csak azt a' várt üdőt hozza-fel Istenem,
Mellyet személyeddel lehessen töltenem,
Ha te velem leszesz, meg-leszen mindenem.
70. Mértékellyed azért keserűségedet,
Rendetlen bánattal ne epeszd szivedet,
Higy, remélly, könyörögj, kérjed Istenedet
Meg-tart engem néked, énnékem tégedet.
71. Ez vala a' rendi írott Levelének,
Mellyet mig végezett, s'-adott követének,
A' Tatárok addig Dévánban gyűlének,
Hogy ő-is bé-mennyen, érette küldének.
72. Szép szerszámos lovat hozának alája;
Minthogy a' vas miatt nem ülhet reája,
Meg-oldatik szárát szorító kávája,
Nester Fejér-Vári Kovácsok munkája.
73. Annak terhét azért levévén lábárúl,
Fel-ül s'-alá megyen a' Vár piaczárúl;
Toldúl sok néző nép mindenik úczárúl,
Csudálva szemlélik, valamerre járúl.
74. Illyen tekintetet ritkán láttak rabban,
A' szabadúlt ráró sem néz vidámabban,
Laususnál a' lovat üli módosabban,
Jöllehet inai töröttek a' vasban.
75. A' Déványos házhoz a' mikor érkezik,
Hogy közikben hijják, az Urak végezik,
Azért ugy kívánván, ő-is bé-férkezik,
Az hol egy dologrúl s'-másrúl-is kérdezik.
76. Áll az Déván előtt Porusnak módgyára,
A' ki Nagy Sándornak jutván fogságára,
Jöllehet sok bú, s'-gond gyűlt nyavalyájára,
De nem gyött változás szíve nagyságára.

77. Bátran szól Sándornak minden kérdésében:
Hogy rab, s'-koronája akatt más kezében,
A' semmi le-esést nem szerez szívében,
Egyenlő orcát tart mind két szerencsében.
78. A' kemény Kemény-is illy állapottyában,
Mint tengeri kő-szál habok csapásában,
Avagy az erős tölgy szelek ostromában,
Nem hajol s'-változik szíve nagy voltában.
79. A' melly orczával volt Chámmal a' mezőben,
A' mikor Erdéllyel kénálta elsőben,
Most-is nemes szíve van azon erőben,
Ha borúlt-is napja setéteb folyhőben.
80. Melynek a' Császár-is értvén rabságárúl,
Egyszers'mind rendinek nagy állapottyárúl,
Egy Kapucsi Passát küldött a' Portárúl,
Követül a' Chámhoz ennek a' dolgárúl.
81. Minthogy az olly fő rab a' Császárt illeti,
Azért Kemény Jánost a' Chámtúl kéreti,
A' melly végett ő-is Dévánnyát gyűjteti,
Mit mivellyen ebben, tanácsra véteti.
82. Arrúl van a' tracta ez Gyülekezetben,
A' hová Keményt-is hitták Seregekben,
Kezdek véle banni végre keménnyebben,
Sarozot vetnek reá, s'-határt szabnak ebben.
83. Száz ezer Tallerra azért erőltetik,
Nincs egyebet tenni, meg-is igirtetik,
Az után a' Várban helyére vitetik,
Kaputsi Passa-is vissza eresztetik.
84. De üressen mégyen, mert Keményt nem adgyák,
Hanem a' mint eddig Chám számára hadgyák,
Sarozát el-készítvén, s'-azt letévén, mondgyák:
Rabság köteléből az után meg öldgyák.

ÖTÖDIK RÉSZ.

1. Jut azomban Kemény levele Annához,
Mellyet vévén eléb emel ajakához,
Az után kezd annak fel-szakasztásához,
Sok szives ohajtást ad olvasásához.
2. Olvasása után teszi kebelében,
Veszi megint onnét, s'-forgattya kezében,
Olvassa ujjonnan, s'-ollyan személyében,
Mint a' változó nap borongó fényében.
3. Ad külömb-külobb színt sok féle érzése,
Hajnallik orczája, ha van örülése,
Esti homályt mutat szive kesergése,
S'-ezeknek gyakorta van egyveledése.
4. Örülést, bánkodást kever színe egyben,
Mosolygást könnyezést látnál itt egy szemben,
Vig-is, s'-kedvetlen-is, derül s'-borúl ködben,
Gyön s'-még a' fák között, mert vala a' kertben.
5. Tökéletessége igaz hűségének,
Rabságát fájlalva érzi kedvesének,
Hogy reményét írja menekedésének,
Ad azzal ujjulást s'-örülést szívének.
6. Bánatot amazon, ezen kedvet vészen,
Az viaszt, ez rósát orcájára téssen,
Minden értékével van sarczához készen,
S'-túle ilyen választ a' Rab Kemény vészen:
7. Mint hervatt Tulipán gyöngyét harmatoknak,
A' szomjúhozott föld árját záporoknak,
Vizét epett szarvas híves forrásoknak,
Éh rárók idejét szokott praedájoknak:
8. Ugy vártam, 's annál-is nagyobb buzgósággal
Írásodat, s'-vettem alázatossággal.
Értem rabságodnak dolgát valósággal,
Mellyen vagyon szívem nagy szomorúsággal.
9. Kétszer esett földre leveled kezemből,
A' mikor olvastam, kin gondom öregbül;
Fohászkodom, s' gördül könyvem-is szememből,
Hogy el-esem túled, jövődölvén ebből.
10. Vólt már kebelemben, onnét-is kihulla.
Fuj vala sebes szél, az után indúla,
Az egek között jár, kin elmém búsúla,
De mint jádczó madár megint meg-fordúla.

11. Utánna futosván kétszer meg-kerüle,
Harmad fordulásban ölemben röpüle,
Honnét el-oszlott vólt, megint oda gyüle,
Mellynek állapottyán a' szivem el-hüle.
12. De akár mint ércsem, ez ugyan csak hivság,
Bizonyosb mint ezer remény egy valóság,
Nő reménnyel, nem fogy a' nyughatatlanság,
Ha csalatik, annál töb a' nyomorúság.
13. Mind-az-által könnyeb, ha ember remélhet,
A' keseredett szű mással nem-is élhet,
Addig teng nyavalyás, mig várt jókat vélhet,
Ha a' remény el-fogy, a' kedv sem épülhet.
14. Az éltet engem-is, túled el-maradván,
A' Tatár törében véletlen akadván;
De csak Isten tudgya, ha haza szakadván,
Élhetek-é, töbször teveled vigadván.
15. Értvén rabságodnak azomban miségét,
Ugy érzem Sorsodat, mint magam inségét,
Irod: mértékellyem szivem epetségét;
Meg-lészen, ha látom rabságodnak végét.
16. Biztatz, hogy félelmim már távúl járjanak,
Oszollyon az homály, fények virradjanak;
Rab vagy: ne rettegjek, hogy már el-fogjanak,
El-mentél: nem mégy-el, sőt haza várjanak.
17. Nem féltlek rabságtúl, hanem rabságodban,
El-mentél, úgy vagyon: de enyves utadban
Oda ragatt lábod, nincs szabadságodban,
Hogy meg-jőj; mi haszna, ha várlak azomban?
18. Engemet reméltetcz: magad vagy kétségben,
Nékem hajnalt hirdecz: ülsz magad éjféiben,
Irod, egészséged türhető épségben,
De mint lehessen az a' rabi inségben?
19. A' Fejedelemség akar kié legyen,
Nem irigylem dolgát, a' kire az megyen,
Téged a' fogságbúl csak Isten ki-vegyen,
Sok várásom után én előmben tegyen:
20. Mind el-felejtetni szenvedet(t) károdát;
Pedig hogy az Isten meg-tartot(t) magadat,
Csak fel-hozza megént szabad világodat.
Többet ad, s' meg-tölti ürült Tárházadat.
21. A' gyűrő értelme ha valóság lenne,
Hogy szakatt örömünk még edgyüve menne,
Régi reményünkben kívánt véget tenne,
Méltó, hogy örökös tiszteletet venne.

22. Ariadna s'-Thisbe keserves orczája,
Mellyet visel azon gyűrő karikája,
Méltán lehet árva Annádnak példája,
Kinek nálad nélkül nincsen vig órája.
23. Szép példákat számlálsz, biztacz a' mellyekkel,
Gyenge rósát nemző hegyes tövissekkal,
Pálmafa-ágokat nevelő terhekkal,
Adgya Isten, tellyen reményünk ezekkel.
24. Nincsen semmi szünet az imátkozásban,
S' Egeket ostromló szives ohajtásban,
Vagy az egyéb féle szorgalmaskodásban,
Melly ezek lehetne a' szabadulásban.
25. A' mely vadnak sebét Dictamnus gyógyította,
Maga orvoslását az eléb tágította,
Hogy sem gondgyát elmém rólad el-fordította,
Fejedet az Isten mig nem szabadította.
26. Ugy el-veszett kölykét Tigris sem sürgeti,
Mint annak ezközit én gondom kergeti,
Éjjel sem nyughatik, csak azt emlegeti,
Annak úttya gyepét szegi s'-feszégeti.
27. Legyen mindenemnek harácsoló vására,
Ócsó böcsre kellyen a' szép Medgyes Vára,
Csak kiváltásodnak készülhessen ára,
Hidd-el, nem szomorít mind ezeknek kára.
28. Készb vagyok éretted mindenemet adnom,
Egy köz czondorában rongyosan maradnom,
Mint tégedet nehéz fogságodban hadnom.
'S azzal örök-képpen túled el-szakadnom.
29. Vagyok én-is addig, a' mig te, fogságban,
Hogy ne sérénkedném a' szabadulásban?
Edgyütt sinlem veled a' tömlöczös házban,
Ha nem egyéb-képpen, szübbeli rabságban.
30. Ha lábamon nincsen, vagyon vas szivemen,
Erős békó csörög lánczolt örömemen,
A' menyí inséget tudok Keményemen,
Annyi bút, s'-nyavalyát higgy lenni fejemen.
31. Az egy kulcs(cs)al nyilik: vasad lakattyával,
Egy ajtón szabadúl: fejed fogságával,
Egy időben múlik: szived bánattyával,
Annak egy hajnalban virrad-is napjával.
32. Fel-jövő sugárit melynek ha nézhetem,
A' napot köszöntő pacsirtát követem,
Üdvözleni kedves személyed sietem,
Mind ezekről hitem csak az Urban vetem.

33. Bövebben üzentem szóval Boros Páltúl,
Ez levelem vivő hiteles szolgálmtúl,
Kivánom ezekkel a' szent Jehovátúl,
Fogjuk egy-más kezét kevés napokon túl.
34. Így irván Levelét, adgya szolgáljának,
Jutalmát igiri fáradozásának,
Ha jól végzi rendit rá bizott dolgának,
Meg-adván írását Keménynek magának.
35. Kinek már a' rabság hosszú s'-nagy igája,
S'-az alatt szenvedett ezer nyavalyája
El-rongyolta testét, s'-változott orcája,
Piros szépségének fordult rút sárgája.
36. Meg-eresztet(t) haja borította vállát,
Régen nem irtotta borotva szakállát.
Rendetlen csemeték nőttek körül állát,
Ezüst szín festette ezek arany szálát.
37. Bádgyattak karjai, szárai töröttek,
Mert a' nehéz vastúl igen el-verődtek,
El-fogyott ereje, garasi el-költek,
Bomlott egészsége, ruhái-is nyöttek.
38. A' nagy szívet s' elmét benne nem bírhatta
A' rabságnak terhe, azt nem-is bántotta,
Minden egyéb dolgát rútúl változtatta,
Szokatlan gondokra s'-kinokra juttatta.
39. Mellyen keseredvén bánatos szívében,
Régi állapottya fordúlván eszében,
A' világ hivsága változó kedvében,
Arrúl ilyen panaszt indit elméjében.
40. Változik az idő, minket-is változtat,
A' kedves napoktól véletlen meg-fosztat,
Kedvetlen órákra s'-bús gondokra osztat,
Végtére azokhoz halált-is ragasztat.
41. A' mint az nap fénlik, fel-derülván reggel,
Kél azomban szél-vész háborodott éggel,
Követvén rút zápor mezőt rontó jéggel,
Reggeli jó kedve lesz szomorú véggel.
42. A' tavaszi ég-is újít víg szelekkel,
Ékesül a' mező a' sok szép füvekkkel,
Rút meg-avúlást ér viszontag ezekkel,
Mihelt az Ősz süti fonnyasztó derekkel.
43. Az emberi élet hasonlatosképpen
Az üdők folytával változik sokképpen,
Mint a' ki-nyílt rósa ideig tart szépen,
Meg-avúl az után, s'-kóróvá lesz éppen.

44. A' napot folytató kedves multságok,
Szű örvendeztető vidám nyájasságok,
Vig napokat űző meg-hitt barátságok
El-múlnak, s'-követik mord szomorúságok.
45. A' gőgös öltözet szennyos gyászra fordul,
A' mosolygó szemből keserves könyv csordúl,
A' vidám tekintet szomorodik s'-mordúl,
Az örvedetes szó siralommal jajdúl.
46. A' gyors lovaglászak restül serénysége,
Bádgyad az harczoló karnak erőssége,
A' sűgár természetnek lankad delisége,
Sok édes örömmek lesz keserű vége.
47. Amaz Cedrus forma derekak görbűlnék,
A' sima kezeken rút görcsők épűlnék,
A' vér folyós erek dagadnak s'-kékűlnék,
A' szép ábrázatok hervatt ránczban gyűlnék.
48. A' kedves orczárul örömmel szedett csók,
'S azzal egyveledett szerelem nemző szók,
Más egy mással közlött sok örvedetes jók,
Kevés öröm után bánatra hanyatlók.
49. Ugy a' kérkedékeny nyalka negédesség,
Ujjab ujjab kedvet vadászó kényesség,
Maga hitt dagálllyal fuvalkot(t) kevélység
Aláztatik, meg-hűl a' bizott reménység.
50. Egyenlő mivolta nem marad semminek,
Üdő folyásával változnak mindenek,
Bóldog állapotban a' kik most fénlenek,
Kedvek múlván, ezer kénokban sinlenek.
51. A' melly óra adgya világra létűnket,
A' kezdi rongyolni mindgyárt életűnket,
Ugy láttatik ugyan, hogy nevel bennűnket,
De az mind közeléb mozdittya végűnket.
52. A' mely üdő el-fogy egyszer, a' meg-nem tér,
Halálunkhoz pedig az mind közeleb vér,
Attúl szabadúlást, hid(d)-el, senki nem nyér,
Vagy eléb vagy utób, oda minden el-ér.
53. Múlnak az esztendő, múlnak a' dolgok-is,
Kik most sirban vannak, éltenek azok-is,
Igy el-múlunk mi-is, elmúlnak mások-is,
A' mint a' szegények, ugy a' gazdagok-is.
54. Az én napjaim-is im mint változának,
Uraság, egésség, szabadság múlának,
Szegénység, betegség és rabság jutának,
A' halál révéhez közel szoritának.

55. Villog-is már Cháron talám Kormányával,
Parthoz jövőn, hogy ott várjon hajójával,
Csak hogy a' Lachesis késik ollójával,
Fél holt máskint éltem, sok nyavalyájával.
56. Nem reméltem volna a' boldog üdőben,
Hogy borúlna fényem ilyen rút felyhőben.
Nem tudgya, mire jut, senki jövődőben;
Ki vélte, merüllyek én-is ez förtőben,
57. Nehéz ki-fejtőznöm mellynek hinárábúl,
Ezer semlyékekkkel tellyes posványábúl.
Jaj! melly Ariádna igazgatásábúl
Szabadúlok ennek Labyrinthusából?

HATODIK RÉSZ.

1. Így panaszolkodván világ hivságárúl,
Maga sorsának-is mostohaságárúl,
Midőn *ohajt*, hall *jajt* ott egy kösziklárúl,
Ez ki *lén*? mond az: *Én*; ösmére szavárúl.
2. Az Echo jelent meg, mellynek hívására
Könyökle ujjonnan az ház ablakára,
Onnét beszél véle s'-hallgat válaszára,
Ha mit jövendölne vigasztalására.
3. Mond: Narcissus heve nemde most-is fáraszt,
S'-el távozásával új siralmat támaszt,
Azt keserged? avagy adván jajos választ,
Azt szánod, hogy engem sok veszély fáraszt? (Echo) *Azt*.
4. Szánha(t)d is azt méltán, mert kénom szünetlen,
Szerencse bal keze forgat kémélletlen,
A' kénozó Tatár nem szán, mert kegyetlen,
Szive engesztelhetetlen. (Echo) *Telhetetlen*.
5. Igen-is az, tudom, mert tülem sokat kér,
A' kinek gőzétül szédelgő fejem sér,
Ha el nem készitem, mondgya, töb kénra vér,
S'-igy szabad világot zárt napom nem ér. (Echo) *Ér*.
6. Vajha érne! és szád igazat mondana,
Hogy innét valaki engem meg-öldana,
Azért nyelvem téged örökké áldana;
De ki volna az, ki meg-váltana? (Echo) *Anna*.
7. Nincsen-is egyébrül, csak róla reménység,
Nyomorúságimban hogy vólna segítség,
De mint hogy utállást okoz a' szegénység,
Talám benne-is meg-alutt az hűség? (Echo) *Ég*.
8. Nem kétlem azt, tudom, mindent mivelendő
Érettem, valami tüle lehetendő,
De szivének sebe, melly nagyra gyűlendő,
Hogy halálos lészen, *félendő*. (Echo) *Élendő*.
9. Ha él-is, nyavalyás, él nehéz gondokkal,
Irtam vala néki az el-múlt napokkal;
Tudom, rakva szive aggasztó gondokkal,
Mint annyi tövisses *gazokkal*. (Echo) *Azokkal*.
10. Remélem, ha postám kezéhez vihette
Írásom, azokban eddig enyhítette,
De félek, s'-nagy gondban vagyok-is érette,
Hogy lett levelemnek el-tévete. (Echo) *Vette*.

11. Bár vette-is, de a' posta későn járván,
Mig hírét nem hallom, van szivemre zárván
Sok ezer gondokkal terheltetett Márván;
Hogy ércsem mint vagyon, alig *várván*. (Echo) *Árván*.
12. Bizony árván, mint hogy el-vesztette társát,
Melytől keservesen érzi el-válását,
S' ujjitván, mint Byblis, könyvei forrását,
Talám most-is teszi *sírását*. (Echo) *Írását*.
13. Azt bús szivem régen várta, s'-emlegette,
De még eddig kedvét véle nem tölthette,
Sőt arra-is, az melly Leveletem vette,
Ugy látom, válaszát felejtette. (Echo) *Tette*.
14. Ha tette, s'-vehetem, méltó örvidenem
Kedves írásának, s'-azt csókkal üllenem,
De látom-é magát valaha, Istenem!
Vagy nála nélkül kell holtig *sinlenem*? (Echo) *Nem*.
15. Sok biztatásokkal ingerlesz remélni,
A' kételkedéstől meg-akarsz kémélni.
Hogy itt fodgyon éltem, nem kell tehát félni?
Lehet Annámmal-is még *beszélni*? (Echo) *Élni*.
16. Ha az úgy lesz, áldlak életem végén-is,
Kérlek, illy biztatást tégy Annám szivén-is;
El-mégyek, már régen, el-húnt a' napfény-is,
És nyugoszik a' töb Rab *szegény is*. (Echo) *Én is*.
17. Ezekkel Echo-is felelgetésének,
Véget vét Kemény-is értekezésének.
Jól fel-jött vólt fénye az hóld személlýének,
A' mig ezek ketten így beszélgetének.
18. Le-fekszik az után, 's az ágyon el-terül,
Fáradott elméje mély alvásban merül;
Végre mikor az hóld éj-félkorra derül,
Szeme eleiben illyen látás kerül.
19. Mutat álma néki egy Cupressus erdőt,
Minden örömeiktől s'-vigságoktól meddőt,
Abban borongani rút szomorú üdőt,
Sok búval s'-bánattal rakodott esztendőt.
20. Nem vidámittya ezt a' nap fényessége,
Szüntelen ködöknek járja sűrősege,
Minden részeinek van nagy sötétsége,
A' siralmas jajnak nincsen benne vége.
21. Vagyon közepette egy gazos irtovány,
A' füvek levele mellyen rút halovány,
Fövényes a' föld, terméktelen, sovány,
E' mellett két felől semlyékes ingovány.

22. Ennek körülötte van az erdön sok út,
De ezektől minden vigaság távul fűt,
Sétálni a' jó kedv ide soha nem jút,
Minden rész cikkelye nevel ezeknek bűt.
23. A' mint az ösvények erre s'-arra válnak,
Azok közt semmi más madarak nem szál(l)nak
Hanem majd minden fán éji baglyok ál(l)nak,
Halál jövőndőlő üvöltést csinálnak.
24. Itt Fülemilének hajnalt éneklése
Nem hirdet, s'-jó időt pacsirták zengése,
Nem hallik Publicán tréfás csevegése,
Sem aranyos szárnyú szajkók beszéllése.
25. Nyájjas Gerlicéknek nem gerjed szerelme
Nem tanul süvöltő rigóknak fegyelme,
Nem hajol társához galamb engedelme,
A' vig madaraknak nincs itt semmi neme.
26. Itt a' fák árnyéka sem hoz virágokat,
Violákkal edgyütt szép liliumokat,
Hanem bűdös bőrköt, csipő csalánokat,
Körmös bojtórvánnyal sok egyéb gázokat.
27. Nem sétál itt Páris kedves Helenával,
Nem hangzik az erdő vig kacagásával,
Hanem sok bús szűnek zeng jajgatásával,
Átkokkal egyvelűlt könyves panaszával,
28. A' mint a' derék út viszen az erdőben,
Árva Phyllist látni ottan leg-elsőben,
Keserves orcája borúlt rút fölyhőben,
Síró szemei-is merültek essőben.
29. Mond: Múlt az egy hólnap, Demophoon, hol vagy?
Adott szavaidban kételkedésem nagy.
Győj-meg hited szerént, álnokúl el ne hagy,
Győj-meg, szánd éltemet, az halálra ne a(d)gy.
30. Vagyon Selyem póráz, van tör-is kezében,
Nagy el-tökélletség látczik személyében,
Ha Demophoonnak csalatik hitében,
Siralmas vég lészen kedves életében.
31. Továb egy kevésbé Ariadna ohajt,
Átkozza Theseust, hogy ha viszsza nem hajt,
Küszködik szívével, s'-tart azzal erőss bajt,
Ha meg-nem jön, készít ez-is halálos jajt.
32. Hányra hozzá való igaz szeretetét,
Véle sok szükségben jó cselekedetét,
A' Minotaurustúl mint menté életét,
Csalá mindazáltal, s'-meg-másoló hitét.

33. Ezek ellenében job felől fordúlván,
Oenone kesereg gyakorta jaidúlván,
Szép Párist ohajtja, mellőle el-húlván,
Annak szereteti Helénára gyúlván.
34. Bellyeb az erdőnek setét árnyékában
Búskodik Pyramus egy nagy fa allyában,
Ereszti végtére törét ágyékában,
Tulajdon vérének borúl biborában.
35. Annak szerelmese Thisbe-is oda jár,
De szép Pyramusát halva talállya már,
Reméllett örömét éri keserves kár,
Életéhez ő-is töb virradást nem vár;
35. Hanem csókot adván el-esett testének,
Fel-emeli véres törít édesének,
Jajgatási között akasztja mellyének,
Által üti magát s'-véget ad életének.
37. Ennek bús személye és Ariadnának,
Viselő gyűrőjén van Kemény ujjának,
Ezt tartja édesé kedves zálogának,
S'-nem régen-is errül ira Annájának.
38. Didó sir ezentúl keserűségében,
Aeneást ohajtja, s-búskodik szívében,
Villog ki-vont töre ennek-is kezében,
Halálához készül, üti-is mellyében.
39. Ennek szomszédságát Galatea tartja,
A' kedves Acisnak halálát sirattya,
Sok egyebeknek-is látczik itt bánattya.
Ki-ki el-távozott kedvesét ohajtja.
40. Sír Laodamia Protesilausért,
A' Rab Hypermnestra kesereg Linusért,
Ohajt, hal s'-vész Phaedra az Hyppolitusért,
Leanderért Hero, és Byblis Caunusért.
41. Amaz irtoványnak szintén közepette,
Egy öreg Cupressus magát terjesztette,
Álmodó elméjét hogy erre vetette,
Ez alatt Annáját Kemény tekintette.
42. A' mint nagy gyükere a' földből ki-görbült,
Keserves ügyében bánkodva arra ült,
Bús ábrázattyára szomorú felyhő gyült,
Bánatos orczáján Könyve sűrűn gördült.
43. Szeme most tanácsot nem tart tükörével,
Nem cirkállja magát most annak fényével,
Nem gondol ruhája rendetlen szennyével,
Minden kedves csintúl el-esett kedvével.

44. Mint a' borongó hóld olyan személyében,
Hecuba vólt ilyen Trója el-vesztében,
Fohászkodási közt nyúl végre sebében,
Ott vala egy narancs, azt vészi kezében.
45. Mellyel epetségét akarván enyhíteni,
S' el-száradott inyét harmatként frissíteni,
Kezdi hivelyéből kését ki-fordítani,
S' az narancs szelésre markában szoritni,
46. El-ijede Kemény a' kés látásával,
Phyllis, Didó, Thisbe, Phaedra példájával
Vélvén, hogy ez-is ugy cselekszik magával,
Mint azok, életek el-fogyatásával.
47. Az irtványnak a' melly posvány van mellette,
Nőt egy hantos sombok annak közepette,
A' mint elméjének az álom tettette,
Ennek maga Kemény ül vala felette.
48. Hogy biztatására siessen Annának,
S'-tartóztassa kését fegyveres markának,
Hirtelen indulást ada gyors lábának,
De kezdett lépési mélyen fakadának.
49. Majd éppen el-merül a' rút ingoványban,
Mellyet látván Anna, lén gyors fel-ugrásban,
Siet Kemény felé szapora futásban,
El-hagyván narancsát, melly vala markában.
50. Mondgya, hogy ne féllyen, mert majd ki-vezeti,
Nyujtja a' job kezét, de el-nem érheti,
Keszkenője végét végtére bé-veti,
Onnét ki-segitni az által sieti.
51. Mellynek segédével gyön-is a' part felé,
Végre hogy ki-hágjon, lábát fel-emelé,
Azomban hirtelen csuszamodás lelé,
Hátra esik megént, s'-dől ujjonnan belé.
52. Mellynek ijetsége fel-költeván álmából,
Alig hogy a' földre nem húlla ágyából,
Kivel noha ezek múltak látásából,
De nem magyaráz jót hátra hullásából.
53. Az Echo adott vólt eléb reménységet,
Ez az álom viszont fordita kétséget,
Mellynek példájából vél szomorú véget,
S'-szaporit szivére az töb töb inséget.
54. Mind-az-által éppen nem fogy reményében,
Annája válasza csak jusson kezében,
Viszen új éledést ez megént szivében,
Csendesiti habját zajdúlt elméjében.

HETEDIK RÉSZ.

1. Mikor ezek után harmadnap virrada,
Jöllehet rút szélvész, nagy zápor táhada,
De miólta Kemény rabságban akada,
Még illy kedves napot egy üdő sem ada.
2. Követe érkezett, mondgyák, az Annának,
Régen várt válaszát hozta irásának,
Akarja azt adni Keménynek magának,
Ha módgyát ejtheti szemben jutásának.
3. Hervatt reményének ez kívánt harmattya,
Mellynek csak hire-is nagy kedvét adhattya,
Hát ha szemben lészen, s'-levelét láthattya,
Annál kedvesb jókkal ő magát bízattya.
4. Nem-is késik véle, mihelyt meg-értette,
Hogy érkezett, mindgyárt futtatott érette,
Ne mulatna, hanem bé-menne, kérette,
Azomban ha győne, gyakorta kérdette.
5. A' szives várásban soha nincs hamarság,
Kevés üdöcske-is sok napi mulatság,
Alig vala abban fél óra halatság,
Keménynek csak az-is lén nyughatatlanság.
6. A' Követ Boros Pál fel-jutt azonközben,
Meg-adgya levelét véle lévén szemben,
Mellyen Kemény szive, noha van örömben,
Mindazáltal többször telik szeme könyvben.
7. Örül, hogy Levelét vette kedvesének,
Ál(l)hatatosságát érti hűségének,
Ezer vigasztalást ad azzal szivének,
Kedves megújulást fárad(t) reményének.
8. Viszont búsúl azért s'-keseredik szive,
Mert tudgya, hogy Anna mennél igazb hive,
Szivét annyival töb kénnak rágya nyive,
S'-olly érette, mint az csépel tetett kive.
9. Mindazáltal sullyosb terheit gondgyának
El-űzi, s'-reményét neveli dolgának;
Vévén biztatását s'-levelét Annának,
Bízik: fel-gyön napja szabadulásának.
10. A' melly erdőt látott minapi álmában,
Annája sem marad annak árnyékában,
Maga sem fog lenni posvánnya sárában,
Hanem jut fényének kívánt világában.

11. Sokszor elől vészi, s'-olvassa irását,
Halgattya Pálnak-is szóbeli mondását,
Az igaz Annára mondgya sok áldását,
Irja Levelének azon közben mássát.
12. A' mellyben köszöni tekkéletességét,
Melly nem csak a' nyárnak veszi kijességét,
Fecske-ként kerülván a' tél keménységét,
De mind a' két üdön meg-tartya hűségét.
- 13.³ Melly nem csak derültén a' vig szerencsének,
Hanem ködében-is háborúlt kedvének,
Ugy balnak tenyerén, mint a' job kezének,
Ál(l)hatatosságát mutattya szívének.
14. Ő penig egyebet a' fejr vénsegnél,
Orczát halványító sárga betegségnél,
Barátság nem tudó komor szegénységnél
Nem hozhat, s'-töb ehez hasonló inségnél.
15. De ez az hű Annát nem idegeníti,
Szorgalmatosságát sőt inkább segíti,
Mert a' fogság mennél tovább keseríti,
Tudgya, annál jobban rontya s'-nem építi.
16. Felvinczi Sigmond(d)al azért egyet értvén,
Szabadulásához szorgosan tekéntvén,
Sziveskednek, egy az másikat segitvén,
Az kedves Mátkáját, ez jó Urát féltvén.
17. Vólt ez belső s'-meg hitt szolgája Keménynek,
A' Lengyel-Országban hogy veszni menének,
Hon hatta, s' rá bízta gondgyát mindenének,
Hivatalosan-is meg-felelt tisztének.
18. Nevezetes ember, dicsiretes sokban,
Mind Ura hűségén, mind egyéb dolgokban,
Serénykedik most-is, lehet mennél jobban,
Hogy szabadúlhatna jó Ura gyorsabban.
19. Simon és Ferencz-is, Kemény két Árvája,
Lót s'-fut, kinek-kinek nagy abban munkája,
Mint orvosoltassék Attyok nyavalyája,
Kit keservesen nyom a' rabság igája.
20. Elméjeket erről soha el-nem vetik,
Buskodó Annával csak azt emlegetik,
Nagy Summa sarczának szerit mint tehetik,
Annak úttyát, módgyát s'-ezközit kergetik.

³ 13-14.

Nemcsak amaz boldog üdőnek folytában,
Sugáros szárnyai szabados jártában,
De tépet(t) tollának zárt állapottyában,
Mostan-is meg-maratt igaz s'-hű voltában.
Gosztonyi és Nyitrai-codex.

21. Sok munkájok után vannak olly hiszemben,
Hogy lesznek Keménnyel nem sokára szemben,
Biztattatik ezzel ő maga-is Crimben,
Mellyen vajutt kedve kezd lenni job színben.
22. Olly korban jut azért végre állapotya,
Hogy szabadulását óránként várhattya,
A' mint hogy a' Tatár meg-is indittattya,
S' Magyar Ország felé Crimbül ki-hozattya.
23. Azomban a' mikor már útban valának,
S' egynéhány mértföldre ki-felé jutának,
Mig a Chám meg-térne, meg-állapodának,
A' ki maga s' hada Erdélyben dülának.
24. Az révnél láttatott immár Kemény lenni,
Vélte, az eveczöt majd lehet le-tenni,
Töb ilyen habokon nem kell által menni;
De történék megént ujjab gátlást venni.
25. Mert a' mint hogy Kemény tellyes kegyességgel,
Rabságában-is vólt soknak segítségel,
Gyámolíttá őket minden tehetséggel,
Kik közösek véle a' rabi inséggel.
26. Sok ezer forintig vólt kezes ezekért,
Barcsai Andrásért és Kovács Gergelyért,
Hasonlatos-képpen a' Török Istvánért,
Kik néki gonoszszaal fizettek a' jóért.
27. Mert ezek nem nézvén sem adott hiteket,
Sem szoros csomójú erős Leveleket,
A' mellyel Keménynek kötötték fejeket,
Egykor csak üressen talállyák helyeket.
28. El-szöknek mind hárman, hiteket ott hadgyák,
Az őrző Tatárok mihelyt azt meg-tudgyák,
A' Keményt mint kezeset értek meg-ragadgyák,
Vasban verik, s'-ujjab insigekre adgyák.
29. Rútul vész sok várás által gyült reménye,
Fojtván ezt nem-is várt veszély kelevénye,
Csekélyen vólt immár, ott léve örvénye,
A' mellyben merüle fel-hajnallott fénye.
30. Most fordúla viszsza amaz rút posványban,
A' mellyben hullott vólt minapi álmában,
Anna keszkenője, melly vala markában,
Ki-csúsza kezébül, marada a' sárban.
31. A' jóért illy gonoszt nem tudhatott várni,
Hogy társai miatt így történyen járni,
Szabadúlt lábára ujjab vasat zárni,
Mellybül gyüle gondgya megint nagy vizárn(y)i.

32. Ember ravasságát ki láttya szívében?
Melly lakik a' mellynek leg-belső részében,
Mesterebb titkának el-fedezésében,
Mint Circe a' testek el-tüntetésében.
33. Tudgyák azt a' szemek rendessen titkolni,
Okossan tanulta azt nyelv palástolni,
Érti azt az homlok s' orcza-is másolni,
Mint a' szű dictállya, nem úgy tolmácsolni.
34. Nem láttatik senki rosznak külsőképpen,
Mértékli beszédét, s'-rendeli olly szépen,
Szinlett szereteti méznek teczik épen,
Noha veszélly forog a' ki-rakott lépen.
35. Szája, szeme, nyelve engedelem, s'-hűség,
Jól rendelt személye böcsület s'-tisztesség,
Maga kelletése szolgálat s'-nagy készség,
Minden külső dolga jót nyu(j)tó reménség.
36. Bé-fedett szívének de le-vonván kérgét,
Találni az alatt sok gonosznak fergét,
Iritség, gyűlölség s'-boszszuságnak mérgét,
Áll vermek ásások s' practikák bövségét.
37. Ezeknek-is szája ígért hálá-adást,
Hogy meg nem tréfállya, tett arrúl fogadást,
Practikált azomban szívek el-szakadást,
A' jót tett Keménynek ujjab rabság adást.
38. Mint a' melly Sólyomnak láb szíjját le-fejtik.
Hogy tulajdon kényén járjon, el-eresztik,
Örül, de örömet megint búk követik,
Ha ismét meg-fogván, a' kosárban vetik.
39. Keménynek-is vasát a' szerint, le-vévén,
Annak nagy terhétül szabadossá lévén,
Vidúlt vala szive, de meg vissza tévén,
Keseredik, ujjab rabi czipót évén.
40. Már annál hoszszabnak láttatik insége,
Mennél közeléb vólt annak kívánt vége,
Mátszor tette rabbá hibált reménsége,
Csalván Társainak nem várt hitlensége.
41. Szánnya magát ebben, de az Annát jobban,
Tudván, szive melly nagy félelemmel dobban,
Meg-értvén, hogy vasát fel-verték újjobban,
S'-mint annak előtte tartyák szorossabban.
42. Melly mint Hero, a' ki partyán a' Tengernek
Ohajtással várta jöt(t)ét Leandernek,
Sok fogadást mivelte Neptunus Istennek,
Hogy habok ne tilcsák szokott úttyát ennek.

43. Heted napon szokott vala hozzá jőni,
Ha el-késett, kezdett gondgya mingyárt nőni,
Keserves kénokban lángos szive főni,
Egy múlt órácska-is volt számos üdön(y)i.
44. Ugy várván a' Keményt el-vélt idejére,
Hogy azzal el-késett, nem jött várt helyére,
Új genetség fakatt meg-ujjúlt sebére,
Melly az elébbinél mérgeseb, szivére.
45. Nem csak heted napja, hanem sok heti múlt,
Mig véle létének kívánt világa gyúl,
Személyét köszöntvén, kedves kezéhez nyúl,
Azomban bánattya bokrosodik s'-újúl.
46. De azzal sem restül szokott serénsége,
Szorgalmassá teszi tovább-is hűsége,
Nem-is tágúl addig munkája s'-insége,
Kemény rabságának mig nem lészen vége.

NYOLCZADIK RÉSZ.

1. A' mikor Keménynek dolga így változik,
Erdély-is azomban füstöt vét s'-lángozik,
Mártnak s' Vulcánusnak ott a' Chám áldozik,
A' mellyen a' haza óhajt s' siránkozik.
2. Mint mikor Phaéton sétálni indúla,
S' az nap lovaihoz tudatlanúl nyúla,
El-kapván a' lovak, az égből lehúla,
Általa az egész föld rútúl meg-gyúla:
3. Égtek a' bé-vetett mezők termésekkel,
Égtek a' termő fák edgyütt gyümölcsökkel,
A' szép szőlő hegyek égtek a' kertekkel,
Égett erdő, mező, hegy, völgy nagy tüzekkel;
4. Égett szűz Helicon, szarvas Parnassussal,
Égett tüzes Aetna, hideg Caucásussal,
Égett vizes Ida, magos Olympussal,
Égett szent Cithéron, árnyékos Pindussal:
5. Égett minden Ország, égett Szerecsenség,
A' kiknek személye vólt eléb fejérség,
Akkor perselte-el a' sütő melegség,
Az ólta olly füstös már ez a' Nemzetség.
6. Olly most állapottya az égő Erdélynek
A' kit gyújt üszöge a' Tatár kezének.
Az egeket veri lángja nagy tűzének,
'S csak hamva látczik már sok lakó helyének.
7. Ég Falu, ég Város, ég Templom, Kastély s'-Vár,
Ég minden Takarmány, semmivé-is let(t) már,
Ég az, valaholott a' Tatár tüze jár,
Egyenlő sorsban van, éri egyenlő kár.
8. Van az egész Haza szörnyű rémulésben,
Sem öreg, sem kisdéd nincsen kiméllésben,
Aszszony, férfi forog egyenlő veszélyben,
Kit pórázra fűznek, kit kevernek vérben.
9. A' föld, mellyet bölcsen festett feketével
A' tudós természet, szép mesterségével,
Most édes Nemzetünk nagy veszedelmével,
Pirosban öltözött ki-ontot(t) vérével.
10. Tavasz munkája-is, a' mezei zöltség.
Az előtt a' szemnek melly volt gyönyörűség,
Most a' rá nézőknek iszanyú szörnyűség,
A' sok el-esett test mert rajta sűrűség.

11. Hullatta ezeket a' Tatár szablyája,
A' kiknek vérével meg-hizván pofája,
Minthogy elég vólt már fel-szedett praedája,
Viszszá fordittatik végre lova szája.
12. Meg-tér hazájában ragadományával,
Pórázára fűzött rabok sok számával,
'S azzal tösérkedő maga nagy hasznával,
Fel-perselt Erdélynek rút pusztulásával.
13. A' hol Keménynek-is léve nem kis kára,
Sok ő Jósági-is mert költek praedára,
A' rabló Tatárnak tüzére s'-vasára.
Nehezen telik-ki már válcsága ára.
14. Nem-is kevés terh(h)el toldgya ez inségét,
Hal(l)ván uj veszélyben lenni Nemzetségét,
Pusztulni a' mellett maga örökségét,
A' mellybül remélte fejének mentségét.
15. Annál inkább csügged ezzel reményében,
Hogy örökös lészen a' Tatár kezében,
Nincs-is más biztató szikra a' szivében,
Bizik egyedül csak Anna hűségében.
16. Noha ennyi külömb sors(s)al forgattatik,
Továb-továb nehézben inségben tartatik,
Mindazáltal benne az el nem alhatik,
A' melly remény tüze Annátul gyujtatik,
17. Ezt tartya s'-reméli olly Ariadnának,
Ki igaz szánója nyomorúságának,
Fel-keresi kulcsát Labyrinthusának,
Melly által ajtaja nyillyon rabságának.
18. Az Minotaurusnak ez menti szájából
Ugy mint a' Tatárnak kénozó markából,
Ha nem szabadúlhat tulajdon javából,
Ez segíti arra maga sajáttyából.
19. Nem-is múlt semmi el ennek nagy hűségén,
Valami álható tellyes tehetségén,
Sem más fártságán, sem pedig kölcségén,
Csak könnyebbíthetne kedvese inségén.
20. A' mint írt vólt erről bőven Levelében,
Ha kell-is maradni egy köz köntösében,
Készeb indítani vásárt mindenében,
Hogy sem ötlet hadni a' Tatár kezében.
21. Azomban az Tatár gazdag praedájában,
Fuvalkodott sziv(v)el s'-kérkedő pompában
Vér szopó hadával jutván hazájában,
Kevés üdő halad meg-nyugovásában.

22. Hogy az praedáló Chám, mondgyam inkább Kánya,
Ki sok falut s'-várost éh gyomrában hánya,
De az olyan lévén, mint égő mész bánya,
Ujjab martalékját immár-is kívánja.
23. Ki-veti kérőjét Erdélyi étkének,
Mint hogy hamar emészt melege bélének,
Uj éhsége támad telhetlenségének,
Ez vér szopó madár gyomra üregének.
24. Mond: kell eszt tölteni a' Kemény sarczával,
Azért légyen készen annak summájával,
Száz ezer Tallérok meg-ígért számával,
Ha tovább nem akar csörgeni vasával.
25. Nem-is hadgya könnyen, hanem erőlteti,
Rá éhezett gyomrát mig meg-nem töltheti,
Mondván: ha meg-adgya, úgy el-ereszteti,
Ha nem, úgy erősebb fogságban vetteti.
26. Te(t)czik a' szabadság, de szűkült az érték,
Kopáron maradott, a' gyapját le-nyérték,
Sok keserves károk minden felől érték,
Nem telhetik tüle ennyi ezres mérték.
27. A' miolta szenved nehéz rabságában,
Az ólta égetvén s'-rabolván honnyában,
Ha meg-igérte-is ép állapottyában,
Már meg-nem adhattya pusztá mivoltában.
28. Ezzel menti magát Kemény, s'-töb illyekkel,
De a' kő szivű Chám nem gondol ezekkel,
Kényszeriti gyakor fenyegetésekkel,
Akar honnét légyen, lenni annak meg-ke(l).
29. Nehéz ennek bírni kösziklás szívével,
A' ki Marpésusnak keményült érczével,
Eröss Boreásnak hidegült derével,
Ravaszúlt a' csaló Syrén erkölcsével.
30. Mindazáltal ez-is győzeték végtére,
A' törekedőknek gyakor kérelmére,
Noha tett czéll(y)átúl nem méne meszszeré,
De ez-is Keménynek lén könnyebségére.
31. El-hadgya az húszat, nyólczvan ezerre lép,
A' ki tovább vigye, nincs könyörgés olly szép,
Kemény-is, mint hogy únt nála a' Tatár pép,
Meg-igéri, noha nehezen ütő csép.
32. Ha Anna kész erre mindenét veszteni,
Ő sem akar azért semmit kimélleni,
Csak magát a' Chámtúl lehessen menteni,
Kedves Annájával örömét tölteni.

33. Azért mind Annának szép segítségéből,
Mind arra kelendő maga értékéből,
Szabadulására vett reménségéből,
Meg-alkuszik, s'-bizik, ki-kél inségéből.
34. Nyólczvan ezer ugyan, kit igir a' Chámnak,
De müllyá summáját a' száz ezer számnak,
Azzal edgyütt, kit ád más sok fő Tatárnak,
Szabadulásában kik ezközül járnak.
35. Végre mikor ezek így végben mennének,
A' Sarcz állapottyán már meg-egyezőnek,
Elegendő kezes Keménytől kérének,
Az ígért ezerek míg le-tétetnének.

KILENCZEDIK RÉSZ.

1. Az aranynak a' tűz, terh a' pálma-ágnak,
Ütés a' tűz-kőben titkon lakó lángnak,
Hab a' tengereket járó bátorságnak:
A' szükség próbája igaz barátságnak.
2. Igen ritka madár az igaz barátság,
Mellyet el ne űzzön a' boldogtalanság:
Ennek nem utólsó próbája a' rabság,
Meg-választja köve, ki szín, ki valóság.
3. Meg-szorúlt Keménynek kívánná szüksége,
Ha mely barátságnak volna olly hűsége,
Mellytől fel-vétetnék Sarcza kezessége,
S'-az által lehetne rabságának vége.
4. Ne tartana bár az ollyan csalárdságtúl,
A' melly miveltetett Barcsai Andrástúl,
Közös társainak álhatlanságátúl,
Mert az igaz hátra nem ugrik szavátúl.
5. Tekélletes Kemény: nincs görbe szavában,
Egyenes beszéde s' igaz mondásában,
Nem csalatik senki ugy fogadásában,
Mint ő, amazoknak hitet adásában.
6. Mihne Vajda vala ösmeretségében,
Ki parancsolt akkor Havas-al-földében,
Volt igaz barátság s' kegyesség szívében,
Ez száná meg azért illy nagy szükségében.
7. A' Tatárnak kezes ez léve érette,
Más-képpen-is dolgát sokban segítette,
Azért vasát a' Chám róla le-vétette,
Továb tartóztatván, nem-is késeltette.
8. Hanem késérőket melléje rendelvén,
Azok lovas száma más-fél százra telvén,
A' Chám Hasznadárja azokat viselvén,
Meg-indította Keményt, vele útra kelvén.
9. Sok Rab van Keménnyel, kikkel edgyütt megyen,
Olly szándékkal viszi, hogy vélek jól tegyen,
Meg-szabadulások azoknak-is legyen,
Kit kezességére, kit másként ki-vegyen.
10. Mint hogy a' Vajdának van kezességében,
Mennek azért vele Havas-al-földében,
Erössül reménye Keménynek szívében,
Bizván, hogy már nem húll vissza veszélyében.

11. De a' nyavalyáknak bokros az örvénye,
Ha egy fel-szabadít, vesz más tekervénye,
Semlyékes úttyának ritka olly ösvénye,
Kin nincsen a' lábnak ujjab eseménye.
12. Nem késik a' veszély, serény a' jövésre,
Köszvényes a' lába, s'-rest az elmenésre,
Vészi jövő úttyát szapora lépésre,
El-menvén lel okot sok-féle késésre.
13. Kemény inához-is gyorsan ragaszkodék,
De távozásában van késő haladék,
Már tengere mélylén által verekedék,
Lesi a' partnál-is veszélyes akadék.
14. Mert lakó helyében jutván a' Vajdának,
Bátorságos helyen vélik, hogy volnának,
Azomban a' kirül nem-is gondolának,
Ujjab practikához ellenek fogának.
15. Ok nélkül-is okot talál az hamisság,
Azt végezi azért rólok a' Tatárság,
Hogy viszzá vitessék megént a' Magyarság,
Sanyargassa őket az elébbi rabság.
16. De viselvén Kemény éréken füleket,
Száz szemű Árgusnál vigyázób szemeket,
Fegyelme meg-tudgya igyekezeteket,
Nagy cselekedete el-úzi ezeket.
17. Mond: Uj veszély forog, társaim, körülünk,
Szabad világunknak hijában örülünk,
Fel-jött hajnalocskánk el-halad előlünk,
Borúl ránk helyette elébbi éyfelünk.
18. Hogy ha nem vigyázunk szemessen magunkra,
Azt végezték újab nyomorúságunkra,
Hogy viszzá vigyenek megént rabságunkra,
A' le-vetett igát adgyák a' nyakunkra.
19. Azok kezét velem edgyütt ismeritek,
Ujjab kénokra fog, ha el-nem veritek,
Egy el-tökélletség kell itt, ha meritek,
Talám szabadságtok az által nyeritek.
20. Kétes tétovázás, s'-bujkáló félelem
Nem segít ezekben, sem siró kérelem,
A' vakmerőségé ott a' győzelem,
Az holott környül vett már a' veszedelem.
21. Nincs erősebb erő, mint kit ad a' szükség,
Ki-csúszott markunkból minden más reménség,
Ha magunk nem leszünk magunknak segítség,
Reánk omol megént amaz nehéz inség.

22. Hogy sem velünk kezdgyék ujab vásárokat,
Viszszá kergessenek megént mint barmokat,
Vessenek fejünkre nehezeb sarczokat,
S'-oda vesszünk, meg-nem adhatván azokat:
23. Job egy eltekéllést bátor sziv(v)el vennünk,
A' veszedelemmel szemtül szembe lennünk,
Avagy azt meg-győzvén rajta által mennünk,
Szép emlékezetet vagy más képpen tennünk.
24. Ha ugyan veszünk kell, vesszünk jó hir s'-név(v)el,
Emlékezetünknek örökös éltével;
De csak fogjuk szivünk meg-edgyezésével,
Meg-láttjátok, dolgunk lesz kellő végével.
25. Ha szaporábbak-is nálunknál számokból,
Tétovázó szivet ne vegyünk azokból,
El-tekélletségünk ereje nagyobbúl,
Ők penig rémulnek a' nem várt dologból.
26. Az hirtelen csapás ha véletlen borit,
A nagy szivekben-is el-veszést szaporit,
Nagyob erőt-is győz s'-félelemre szorit,
Apró pulya öreg Óriást tántorit.
27. Nem tudnak ők erről gondolkodni s'-vélni,
Annyival-is inkább rá vigyázni s'-félni,
Le-rakták a' fegyvert, ugy kesztek henyélni,
Mi veszedelmünkre egy-mással beszélni.
28. Egy-egy jó dorongot azért készitsetek,
Azzal fegyverkezvén engem kövessetek,
Adandó jelemre jól fegyelmezzetek,
Ha fog kívántatni, férfiak legyetek.
29. Készen vólt már akkor fustéllya Keménynek,
A' mikor ajaki illy szókra kelének,
Zendült társai-is nem sokat késének,
Hanem véle edgyütt fel-fegyverkezének.
30. Azért ki-ki fogja készített tölgy szálát,
Indúl vélek Kemény, mozgattya az állát,
Az bajuszsát törli, vonittya szakállát,
Késziti karjait s'-erössiti vállát.
31. Hercules lehetett illy - buzogánnyával,
A' mikor Cacusnak buzdúlt lopásával,
Sietett ellene forró haragjával,
A' minémű Kemény, fel-vett dorongjával.
32. A' töb Rabok gyalog, maga lovon mégyen,
Inti, most-is ki-ki tellyes sziv(v)el légyen,
Ha szükség ugy hozza, emberséget tégyen,
Hogy azzal magának szabadulást végyen.

33. A' ló-is serényen lát iramlásához,
Ad a' gyalogság-is gyors lépést inához,
Kik a' Tatároknak jutván szállásához,
Bé-lépnek azoknak parancsolójához.
34. Mérgesítvén szívét boszszuságos oka,
Haragos Keménynek tekereg a' nyaka,
Lángban áll orcája, izzad az homloka,
Illyen szókra fakad azomban ajaka:
35. Tehát uyab veszélyt forraltok ellenünk?
Ugyan viszsza kell-é a' rabságra mennünk?
Avagy nem lehet-é itt már arrúl tennünk?
Bosszú-adástokért boszszúsággal lennünk?
36. Fel-emelte vala nehéz terhű fáját,
Kin az ijett Tatár apasztá pofáját,
El-ejté (dohányos vala) a' pipáját,
Fel-ugrik, s'-mentséghez készíti a' száját.
37. Minden jó végzésre ajánlya készségét,
Igéri dolgának kíváncsú végét,
Csendesicse Kemény csak hirtelenségét,
Adgyon helyt szavának, s'-értse meg mentségét.
38. Benne-is az első indulatnak heve
Buzgó forrójával lágy meleggé leve,
Enyhődik mérge-is, kit hirtelen veve,
Győzött haragjában mértékelést teve.
39. Gondolván: szándékát hogy ha meg-miveli,
Mint hogy kezességét a' Vajda viseli,
Azt miatta sok kár, s'-más galiba leli,
Torkára gyűlt mérgét azért aláb nyeli.
40. Le-eresztik azért ők-is dorongokat,
Ugy a' Tatárok-is fel-vőtt szándékokat,
Jó alkúra vészik egymással dolgokat,
A' nagy szívű Kemény adván erre okat.
41. Anna és Felvinczi gondviselésével,
A' Fiainak-is serénykedésével,
Fáratságos, gondos törekedésével,
El-készült vólt sarcza már nagyob részével,
42. Mellyel a' Vajdánál óhajtva váratott,
Hová fogságából mikoron hozatott,
Mihelyt rezzenések le-csillapítottat,
Negyven ezer Tallér mingyárt meg-adatott.
43. Az hátra lévő részt a' míg le-tehette,
Ujjonnan a' Vajda lén kezes érette,
Mellynek barátsága sokban segitette,
Hogy szabadúlt, egynek ennek köszönhetette.

44. Ki-hozott magával a' melly szám rabokat,
Azoknak-is maga fizette sarczokat,
Kornisért öt ezer kettős aranyokat
Adott, másokért-is nem kevés százokat.
45. Kik közül sok a' jót gonosszal fizette,
Hála-adás helyett boszszúval illette;
Ugyan-is az világ már erkölcsül vette,
Ha kitűl jót vészen, gonoszt ad érette.
46. Az híre magánál jút eléb Annához,
Mivel sok bús gondot vett vólt az magához,
Mint a' mikor a' nap ér virradásához,
Előtte az homály kezd el-oszlásához:
47. Ugy azok oszlani szaporán kezdenek,
Mihelyt jövésérül bizonyost értenek,
A' régen várt órák majd-majd fel-te(t)czenek,
Hajnalló egei már-is fejrtenek.
48. Fel-jött Phosphorusa, s'-a' szépen fénlik már,
Érkeztén hajnala, napja sem meszsze jár,
Az mellyet örömmel s' tapsoló sziv(v)el vár,
Ideje-is, telét hogy válcsa egyszer nyár.
49. Alig tér vigsága szivének öblében,
Mint az úyúlt mező tavasz melegében,
Olly éledést vészen vidúlt személyében,
Melly az hideg búknak hervatt vólt derében.
50. El-szakadván lánczok kezdett örömeknek,
Kit a' gyűrű váltás ígért vólt sziveknek,
Örülnek, hogy azok már öszve köttetnek,
Helyekben sok bú s'-gond gyúlt vólt az mellyeknek.
51. De mennek már azok, mégyen az árvaság,
Mégyen a' siralom, gond, gyámoltalanság,
Kétség, maga-únás, bánat, szomorúság,
Ohajtás, panaszlás, kedvetlenség, mordság.
52. Szállonak helyében vig élet, kedvesség,
Öröm, nyájjas beszéd, óltalom, segítség,
Vidámság, mosolygás, jó kedv, jó reménség,
Nyugodalom, vigság, sok más gyönyörűség.
53. Hullattya orcája őszi sárgaságát,
Tavaszi rósáknak veszi-fel virágát,
Hadgya ajaka-is viasz halványságát,
Ragasztva helyében Cláris pirosságát.
54. Nem állják már Könyvek meg-törült szemeit,
Indusi Gyémántnak látnád ott köveit,
Kedves ragyogzással jádczani fényeit,
Mosolygások lakják a' sirás helyeit.

55. Panaszszábúl nyelvét vig szókra emeli,
Eléb csüggő nyakát magossan viseli,
Járása sem lassú, hanem serény s' deli,
Vajutt személyét-is hizott pofa teli.
56. Nem sir, nem kesereg most Alcyonével,
A' kedves Ceyxnek tengerben vesztével,
Hanem vigan remél hű Penelopével,
Hogy majd kezet foghat várt Ulyssesével.
57. A' melly által-költ már a' nehéz réveken,
Azoknak tengerén lévő veszélyeken,
Hogy már elfakadgyon, nem fél, töb helyeken,
Amaz álmabéli lékes Semlyékeken.
58. Fel-szabadúl ő-is szive fogságából,
Árvaság tömlőcze nyomorúságából,
Ereszt az Istenhez sok áldást szájából,
Hogy ki-vezette már ezek bal sorsából.
59. Minden más habjai szűntek elméjének,
Az egy várás hogy ád még gondot szívének,
Kevés órácska-is tetczik sok üdőnek,
Egy-két nap holnapnak, s' holnap esztendőnek.
60. De közelit Kemény már Hadad Várahoz,
Majd jut a' Várás-is ohajtott czéllýához,
A' mellyrűl újab hír érkezvén Annához,
Vészen annál bőveb vigságot magához.
61. Nem élt tanácsával régen tükörének,
De mostan oktatást az ád személyének,
A' rendeli csinnyát öltöző kezének,
Kévánván tetczeni jövő kedvesének.
62. Kit noha el-rongyolt más-képpen a' rabság,
S' annak kenyeresi, az kén s' nyomorúság,
De a' szivebéli hű álhatatosság,
Mint annak előtte, mostan-is olly nagyság.
63. Mostoha sorsából a' bal szerencsének
Nem tudván egyebet hozni édessének,
Igaz szeretetít hozta-meg szívének,
Kit semmi veszélyek el-nem vihetének.
64. Talál Annában-is hasonló hűséget,
Melly a' szerencsével nem tart szövetséget,
S'-annak forgásával járó tündérséget,
De állandó-képpen tűr minden inséget.
65. Nem vált-el Kernénytűl ez a' rabságban-is,
Nem csak a' jó időn, de az homályban-is,
Egyenlőséggel volt jobb sorsban s' balban-is,
Nem ösmért változást erőss próbákban-is.

66. Meg-láttya azomban Keményt ablakárúl,
Szapora lépéssel le-jön grádicsárúl,
Kévánt személyének eleiben járúl,
Kezét fogván illy szók kelnek ajakárúl:
67. Meg-jutál valaha hosszú várásomra,
Meg-jutál, Keményem, vigasztalásomra,
Most virrad kedves fény bé-borúlt napomra,
Most támad úy élet meg-hólt világomra.
68. Láthatom már régen kívánt személyedet,
Halhatom óhajtott kedves beszédedet,
Az mióta értem érkező híredet,
Mint lelkem angyalát, úgy várlak tégedet.
69. Számláltam az üdőt, s'-minden pontyát annak,
Ohajtott óráim immár jelen vannak,
A' mellyek tégedet énnékem meg-adnak,
Azzal minden gondok s'-bánatok el-hadnak.
70. Vala beteg szívem nem könnyű sebekben,
Rettegett elmém-is ezer félelmekben,
Tudván, forgott élted melly veszedelmekben,
Áldott az Ur, a' ki meg-tartott ezekben.
71. De öröm már a' bú, a' kén-is egésség,
Vigasság a' bánat, nap-fény a' setétség,
Ki azokban táplált, bé-tölt a' reménység,
Azok említése lesz már gyönyörűség.
72. Mennyünk-bé. - Meg-indúl véle azon közben,
A' szállásra vivén, beszélnek bővebben,
Mint két árva madár jutván egy fészekben,
Örülnek egy-másnak egyenlő örömben.
73. Beszélgeti Kemény rabsága inségét,
Anna azon való nagy keserűségét,
Edgyik a' másiknak köszöni hűségét,
Vigadnak, dolgoknak érvén kívánt végét.
74. Lesz már tellyessége félben múlt kedveknek,
Noha súllyá után sok féle terheknek,
De mennél nehezebb volt úttya ezeknek,
Annál örvedetesb lészen ez sziveknek,
75. Amaz kívánt Zálog jut Kemény kezéhez,
Mellynek színével nyúlt dolga kezdéséhez,
Bé-iktatván magát már mint örökéhez,
Saját jussa lészen ennek mindenéhez.
76. Gátolta volt uttyát sok veszély ezeknek,
A' böcsös jók végben könnyen nem mehetnek,
Sértő tövissek közt a' rósák szedetnek,
Az mellyek az után kedven viseltetnek.

77. Felejtik ezek-is nyomorúságokat,
Mint a' parthoz jutó az hányó habokat,
Hogy segedelméből meg-győzték azokat,
Tésznek az Istennek hálá-adásokat.
78. Készül az Hymennek azomban oltára,
Mellynek áldozattya halatt vólt sokára,
De nem múlik tovább, rendeltetik mára,
A kit Kemény János ohajtással vára.
79. Ezzel hosszú pompát azért nem csinálnak,
Jelen vagyon a' Pap, ők-is elől álnak.
Fel-vett hitek után vig lakásra válnak,
A' melly nap érkezett, azon nap el-hálnak.

HARMADIK KÖNYV.

ELSŐ RÉSZ.

1. Már a' Sz. Irásként öltözvén egy testben,
El-válthatatlanok valának éltekben,
A' kit óhajtottak reménlő szivekben,
Vigságos napokat élvén mindenekben.
2. Ugyan-is, a' mihez jutni nehezebben,
Élhetni jóvával gyönyörűségben,
A mit munka nélkül kaphatni bővebben,
Fallya az ajak-is sokkal izetlenben.
3. Az hives szellőket izzasztó melegség,
Italt a' szomjúság, a' tüzet hidegség,
Nyugalmat a' munka, az napot setétség
Tészi kedvesekké, az ételt az éhség.
4. A' várás az ize úgy a' szeretetnek,
A' mellynek virági tövis közt szedetnek,
A' kímélet(t) kezek ott részt nem vehetnek,
Mert az Istenek-is munkára fizetnek.
5. Mene az-is végben sok fáradozással,
Egy másért vajudó sok szű szakadással,
S'-az remélet(t) part(t)úl sok el-maradással,
A' míg ők-is öszve kelének egy-mással.
6. De már egy(gy)é lévén, edgyütt örvendeznek,
A' múlt fáratságrúl kedven emlékeznek,
Ha örömök közzé mi gondok érkeznek.
Azok súllyában-is egy terhet éreznek.
7. Nem vólt a' Julia hiveb Pompéjushoz,
Nem Artemisia az Mausoleushoz,
Sem a' Sulpicia kedves Lentulushoz,
Sem pedig Alceste iffju Admétushoz.
8. Cornelia Gracchust jobban nem szerette,
Hivebben Algya Férjét nem követte,
Mint szivében Anna Keményt helyhezette,
S'-azt ez-is hasonló sziv(v)el kedvellette.
9. Mint az hajas Sámson álnok Dalilátúl,
Vagy az arany gyapjas Jáson Medeátúl,
És a Deiphœbus végre Helenátúl,
Maga Hercules-is az Dejanirátúl:
10. Semmi fortélyt s' boszszút Kemény nem szenvedett,
Anna-is miatta meg-nem keseredett,
Igaz szeretetek egyaránt gerjedett,
Kedves hírek s'-nevek a' mellyel terjedett.
11. Vig napjai folynak vala világoknak,
Mellybűl vártak sok jót tovább-is magoknak,
Azomban (ez sorsa a' múltó dolgoknak),
Lén keserves vége véletlen azoknak.

12. Tündérségéből-é csak a' szerencsének,
Jobbról balra hamar térő kerekének,
Vagy az örök Isten bölcs rendelkezésének
Végzéséből esett, hogy ezek így lének.
13. Az hold huszon hatszor alig újúlhatott,
S'-el oszlott személye meg-szarvasúlhatott,
Hogy fénlő napokra rút fergeteg hatott,
Melly minden örömet megént fel-forgatott.
14. Nyugalmas sziveknek kedv legelő kényét,
Sok jövőendő jókkal biztató reményét,
Mint zápor a' kertek gyenge veteményét,
Prædálá ujab bú s'-setéteté fényét.
15. El-enyészik napja a' víg párosságnak,
Támad éczakája bús magányosságnak,
Éri gyászsa Annát ujab árvaságnak,
Mert Kemény válét mond hamar ez világnak.
16. De tovább szólly erről, Músám, kez(d)gy most máshoz,
A' párnás Hymentül meny sisakos Márshoz.
Had(d)-el a' palotát, fogj a' kinjáráshoz,
S'-nyúly Keménnyel edgyütt az hadakozáshoz.
17. Mond(d)-el: hazájával mint kívánt jól tenni,
Annak oltalmára melly szivessen menni,
Fegyvert fogásának miért kelle lenni,
S'-abban mint történék végre halált venni.
18. A' míg Kemény János a' rabi inségben
Vasban csörgött, s'-viselt sok nyavalyát Crimben:
Addig hazája-is forgott sok veszélyben,
Három Fejedelmet tisztelvén Erdélyben.
19. Engedelme nélkül mint hogy a' Töröknek
Rákóczi ellenek ment a' Lengyeleknek,
Meg-parancsoltatik az Erdélyieknek.
Hogy tovább ne tarcsák ezt Fejedelmeknek.
20. Választatik azért Rédei helyette,
De azt a' Rákóczi soká nem szenvette,
Annak uttyát-módogyát mind addig kergette,
Le-vont méltóságát hogy megént fel-vette.
21. A' midőn játékján Márs ostáblájának,
A' Törökkel gyakor próbái vólnának,
Vakja kezd fordulni végre koczkájának,
S'-kára következni kezdett játékának.
22. Jóllehet a' nagy szű ezt könnyen nem hatta,
Fel-szedett koczkáit valamig hányhatta,
De a' Török erőt végre nem álhatta,
Vesztett játékával magát-is fogyatta.

23. Égvén szive a' szép dicsősség lángjával,
Hectorként küszködni nem szűnt bajnokával,
Sokkal-is szemben ment kevés szám hadával,
Melly végre éltnék fordúla kárával.
24. Meg-festé a' földet ki-ontot(t) vérével,
A' Gyalui mezőn sebesült testével,
Az hol sok pogányt ölt tulajdon kezével,
Maga-is el-fogyván akkor vett sebével.
25. Barcsainak (kit még Rákóczi éltnében
Választott a' Török s'-tett vala helyében)
A' Fejedelemség jut éppen kezében,
A' bir az Országgal, s'-parancsol Erdélyben.
26. Az hires Váradnak már szép erőssége,
Édes Nemzetünknek régi öröksége,
Török kéznél vala, s'-vidéke meg-ége,
Sok szép szabadságnak lén rabságos vége.
27. Fejérlett a' mező már sok tetemekkel,
Mint a' gazdag tarló rakott keresztekkel,
Hízván sok vad, s'-madár el-esett testekkel,
Kövérvült a' föld-is ki-folyott vérekkel.
28. A' vizek Kristáli kástélyossá lettek,
Kik tüköri fénnel az előtt fénlettek,
Mert sok vérrel áratt folyásokat vettek,
S'-azok zavarival rútul egyvelettek.
29. Rút pusztája vala sok lakó helyeknek,
Csak üszöge s'-hamva lévén már ezeknek,
Fel-vévén fuvalmi kiket a' szeleknek,
Majd el-fogták fényét a' tiszta egeknek.
30. Látnád ott-is képét Trója veszésének,
Görögöktől le-vert Phrygesek testének,
Hallanád sok jaját azok keservének,
A' kik az ellenség prädái lévének.
31. Látnád sok épület rút el-pusztúltságát,
Nemes és paraszt rend fel-perselt Jóságát,
Minden-féle Nemnek keserves rabságát,
Mezőket hizlaló holt testek sokságát.
32. Nagy súllyát a' mellett az adó terhének,
A' mellyet Erdélyre képtelen vetének,
Mint hogy sok helyei prädára kelének,
Keserves iga ez meg-maratt részének.
33. Nem keresztyén Anya tején neveltetett,
Hanem Caucásusi Tigristől született,
Mellyében szű helyett kemény ércz tétetett,
A' ki sirás nélkül ezekre nézhetett.

34. Illy siralmas igyét édes Nemzetének
Látván Kemény, esék nehezen szívének,
Nem szánná fogyását (mondgya) életének,
Csak azzal használna annak sok sebének.
35. Csak tudná az igát nyakából kivetni,
Kévánt állapotra az által vezetni,
Kész vólna érette mindent el-követni,
Tűzön, vason, vizen hasznára sietni.
36. Nagyob szerencsáját annál nem-is vélne,
Sőt boldogbnak magát akkoron ítélne,
Ha szép szabadságban Hazáját szemlélne,
Mellyért minden javát s'-vérét sem kimélné.
37. Áldozatnak tartná sőt azt ki-önteni,
Édes honnya földét azzal meg-hinteni,
Csak halálos sebet tudná segíteni,
S'-az dühött ellenség markátul menteni.
38. Azon nehéz ügyét a' romlott Hazának,
Kik nehezen érzék, mások-is valának,
S'-azt mint segíthetnék, szorgalmaskodának,
Keresvén ezközét orvosolásának.
39. Mert a' ki Kormányát most tartya kezében,
Tudgyák, álhatatlan ingó elméjében,
Nem tud jól evezni a' habos szélvészben,
Meríti hajóját mind töb-töb veszélyben.
40. A' kellő réh felé nem tudgya tartani,
A' töb evező-is balra kezd rántani,
A' melly a' hajónak meg-is fog ártani,
A' benne valókat el-kezdi rontani.
41. Arra alkalmatosb ezközt nem remélnék,
Hanem mind csak Kemény Jánosról beszélnek,
Az álhat ellene (mondgyák) a' veszélynek,
Kinek özönétül Országostúl félnek.
42. Könyörögnek azért: szánnya-meg Hazáját,
Barcsai kezéből vegye-ki kormányát,
Minthogy a' bal felé evezi hajóját,
Fordicsa job útra annak vitorláját.
43. Azért ezektől-is Kemény viseltetvén,
'S az haza szerelme veséjét égetvén,
Barcsai-is nem kis boszszúval illetvén,
Forr ez-is szívében, el-nem felejthetvén.
44. A' mikor a' szívet boszszúság sebheti,
Annak sebet könnyen el-nem felejtheti,
Meg-boszszulásának módgyát ha lelheti,
Tetézett mértékkel, ha lehet, fizeti.

45. Kezdi ehez képest fontolni magában,
Mit tégyen elméje ezeknek dolgában,
Mint hogy sok akadált lát annak útában,
Sajnálná, ha az ág szakadna markában.
46. Tudgya, mennyi veszély közzé keveredik,
Erdélynek dolgában hogy ha egyveledik.
A' kiknek árjain mig ált verekedik,
El-borító habja, félő, nevelkedik.
47. Tudgya, meg-kell mérni elméje fontyával,
Eléb mint mozdúllyon kezdendő dolgával,
Mit fedezhet s' ér-bé fel-vett paisával,
S' a' szerént mig vághat ki-vont szablyájával.
48. Tudgya, csak a' szokott győződelmes lenni,
A' ki vállaira olly dolgot kezd venni,
Mellynek dicsirettel lehet végben menni,
A' mi lehetetlen, félre kell azt tenni.
49. Mert a' ki ollyhoz nyúl idétlen elmével,
A' kinek nem birhat végre erejével,
El-szokott nyomatni a' dolog terhével,
Lesz kezdett munkája böcstelen végével,
50. A' melly kardot ki-von s'-fog egyszer kezében,
Ha azt meg-nem festi ellenség vérében,
Gyalázattal mégyen vissza hüvelyében,
'S rosdát vészen azzal elébbi fényében,
51. A' pedig nem elég, hogy csak fegyvert ráncson,
Csak fenyegetődz(z)ék, másképen ne báncson,
Hanem ha el-kezd, tovább-is úgy háncson,
Hogy a' böcsülleten kudarczot ne válcsón.
52. Hivelybül a' kardnak könyű ki-jövése,
De mint a' kezdőnek tartaná tetzése,
Nem lehet mindenkor úgy viszsza menése,
Mert van szándékának sok ellenvetése.
53. Sok kell a' nagy dolgok jól el-kezdéséhez,
Eleitül gyakran kell nézni végéhez,
Mert azt viszsza vonni nehéz idegéhez,
Melly nyilat lőtt egyszer aránzott helyéhez.
54. A' ki mihez akar rendesen kezdeni,
Okát, módgyát, rendit meg-kell tekinteni,
Ezközét, idejét, helyét-is érteni,
S' a' ki-menetelét leg-inkább félteni.
55. Az elmés régiség Jupiter fejének,
Tartotta Bellónát azért szülöttének:
Hogy nem dagállýábúl akár ki szívének,
De az okos főtül az hadak lennének.

56. Itt pedig nem csak vas, de arany-is szükség,
Mert az hadak lelke a' pénzbéli költség:
A' nélkül a' Népben meg-hűl a' reménség.
Hol nincs pedig remény, nincs ottan vitézség.
57. Mind ezek közt azt-is bölcsen meg-gondollya,
Hogy a' Török erő utát meg-gátollya,
Félő, mint Rákóczit, hogy fel-is gázollya,
Ha annak kedvéhez magát nem csatollya.
58. Ebben nem is igir más módot magának,
Hogy tudgyon szolgálni a' romlott hazának,
Melly nyög terhe alatt a' Török igának,
Hanem ha keresi kedvét a' Portának.
59. Hogyha pedig annak nem nyeri kegyelmét,
Római Császártúl kéri segedelmét,
Úgy-is el-követi Hazája védelmét,
S'-az menyire lehet, gyógyittya sérelmét.
60. Által láttya ugyan, ha ez úgy kezd lenni,
Hatalmas Nemzettel kelletik feltenni,
A' Márs játékára kétségesen menni,
Bizontalan, jót-é vagy bal véget venni.
61. Mindazáltal mint hogy a' nemesi vérnek
Nagyságos szándéki mellyében nem térnek,
Hanem szabadságosb ki-repüllést kérnek,
Mig a dicsőségnek tárgyához nem érnek.
62. Annak heve nem tud semmiben kiméllést,
Ellenségül tartya az álmos henyélést,
Magának vezérül vévén a' reméllést,
Meg-vét minden veszélyt, s'-elűzi a' félést.
63. A' szerencse-is azt szokta segiteni,
Kit akar-mi veszély nem tud rémiteni,
S'-elczélt dologátúl viszsza téríteni,
Hanem bátran szokott ahoz tekinteni.
64. Ha úttya nehéz-is, azt sok veszély telvén,
De honnya szerelme szívét ingerelvén,
Készül oltalmára jó reményt nevelvén,
Hogy tavaszt-is érhet, a' telet ált kelvén.
65. Hogy hozzá készüllyön, azért el-tekélli,
Azt dicsősségesnek mivel hogy itélli,
Honnya szolgálattyán magát nem kimélli,
Noha fáracságos, de böcsét remélli.
66. Nem kevés Zászlóit azért ki-osztattya,
Az hol hadat talál, gyűjti s'-fogattattya,
Nagy dologra készül, de hogy el-birhattya,
Hazája szerelme, s'-nagy szive biztattya.

MÁSODIK RÉSZ.

1. Mikor azért készen vagyon már dolgával,
Véle egyet értő baráti számával
Egyeztetvén magát azok tanácsával,
Meg-indúl, s'-Erdélyben nyomodik hadával.
2. Meg-indított utát serényen követi,
Mellyre a' szerencse job kézzel vezeti,
Az ellenkező részt győzi 's el-űzeti,
Kezdett dolgainak tág utát szegeti.
3. A' Barcsai-párton győzödelmeskedik,
Sok Ur, s'-Fő rend holdúl, s'-engedelmeskedik,
Hasznos szándékával kevés ellenkedik,
Véle lévő Hada bővül s' felesedik.
4. Nánási népe jut leg-eléb prädára,
Rendeltetett vólt ez Erdély határára,
Hogy onnét vigyázzon Keménynek útára,
De ott az ör-állás fordúla kárára.
5. Mert fel-verik őket s'-tétova oszlattyák,
Némellyek vérekkal a' földet itattyák,
Magát Nánásit-is mind addig forgattyák,
Hogy végre testéből lelkét ki-szakasztyák.
6. Az Oláhokat-is el-űzik azomban,
Kik egésségeket érezvén lábokban,
Abban bíznak inkább, hogy sem mint karokban,
Szaladnak, de esik így-is kár azokban.
7. Nehézben győzhetik-meg a' Drágonokat,
De azok sem állják sokáig sánczokat,
Kemény hűségére adgyák ő magokat,
Ő-is hó-szám szerént meg-adgya sóldgyokat.
8. Ezek alatt Kemény irat Leveleket,
Int s'-tudósít arrúl mind főb s' köz-rendeket,
Félre tegyenek más vélekedéseket,
Hanem jövésérül ércsék-meg ezeket:
9. Hogy nints egéb czéllya el-kezdettdolganak,
Hanem hogy szolgállyon azzal az Hazának,
Csendesicse zaját indúlt zavarának,
Melly oka lehetne végső romlásának.
10. A' sok félre húzó visszálkodásokat,
Külön-külön részre s'-pártra vonásokat,
A' gonosz hasonlást, melly ront országokat,
Tétesse-le, s'-hozza jó rendben azokat.

11. A' mellyet meg-értvén, örvendnek sok szivek,
A' kik az Hazához és Keményhez hivek.
De azok sziveknek van furdaló nyivek,
Kiknek Barcsaival van öszve szótt mivek.
12. Ezek alatt Fia Simon elől járván,
Attya hagyásában a' jó módtúl várván,
A' Betlehem Jánost véletlen meg-zárván,
Hadgya Fejedelmét nála nélkül árván.
13. Ebest-Falva nevű Kastélyban szorította,
Vigyzó Strásákkal körösként állította,
Madarász Mátyással addig nem tágította,
Attya hűségére a' mig nem hóldította.
14. Hozza Hallér Gábort, Betlehem Farkast-is,
Nagy ember mind kettő, értékes s'-okos-is;
Akadnak kezekben ezekkel mások-is,
Kiknek el-fogásán bús vala Ákos-is.
15. Ezek után Simon Fogarast sürgeti,
De akkor szándékát végben nem viheti,
Attya azon-közben Tanácsit gyűjteti,
Dolganak okait kiknek beszélgeti.
16. A' köz jó senkinek nem tétzik gonosznak,
Javallyák szándékát, mondgyák-is hasznosnak,
Azomban a' Székely szemek sem alusznak,
Vigyzának, s'-örülnek a' Kemény Jánosnak.
17. Kérdést tésznek tüle: mit cselekedgyenek,
Régen készen várják, már kire mennyenek?
Azt üzeni, addig hon vesztegellyenek,
A' mig a' Gyűlésben arrúl nem végzenek.
18. Ezek alatt Ákos szalatt vólt Görgényben,
Kit Kemény vetetvén igen jó őrzésben,
Maga hadaival szálla-bé Régenben,
Onnét nézi dolgát, miként mehet végben.
19. Végre hitet adván egy a' másikának,
Mellyet Bánffi Sigmond által tractálának,
Hogy meg-fejcse titkát ki-ki szándékának,
Görgény alatt szemben egy-mással valának.
20. Az hol mind két részről hosszú beszéd lévén,
Végtére azokban mértékelést vévén,
Ki-ki elől rakván, a' mi volt a' szivén,
Meg-egyeznek, Ákos illy fogadást tévén:
21. Hogy oltalmat nem kér ez után senkitül,
Sem Török, sem Tatár, sem más akar kitül,
Fel-oldgya az Hazát néki tött hititül,
Várand a' Gyűlésnek ki-menetelitül.

22. Azért az Országnak hirdetik Gyűlését,
Hogy ott meg-halhassák mindennek tetzését,
Mint orvosolhassák az Haza sérését,
S'-kire bizzák annak pálczás vezérlését.
23. Mellyről a' tetzések mikor rendre mennek,
Azon nyugoszik-meg elméje mindennek,
Az Haza Istápja adassék Keménynek,
Ő lehet oltalma, nem Barcsai ennek.
24. Ugyan-is valamit kíván a' méltóság,
Meg-vagyon Keményben minden-féle jószág:
Nemzet, érték, érdem, tekintet, Uraság,
Nemes erkölcs, nagy szű, nagy elme s' okúlság.
25. Nagy Neme meg-tetctzik régi Eleiről,
Amaz Kemény Simon cselekedetiről,
Örökké élendő emlékezetiről,
Ir az História bőséggel a' kiről.
26. Fel-áldozta magát az Ország javáért,
Mint régen Curtius Róma válságáért,
Vitéz módon holt-meg Hazája s'-Uráért,
Az Hunyadi János meg-maradásáért.
27. Ha kérded érdemét, s'-arra elégségét,
Tekéncs-el Keménynek mindennéműségét.
Mostani voltátúl kisdéd gyermekségét,
Találod-é vallyon meg-vethetőségét.
28. Alig kelhete-ki csecsemős korából,
Mint fiók kereczen fészke kosarából,
Mingyárt erkölcsének nagyságos vóltából,
Ki kezdett röpülni köz dolgok porából.
29. Az hon heverésnek nem üle porában
Hanem még tizenöt esztendő korában,
Veszen vala soldot Márs oskolájában,
Betlehem Gábornak kelvén udvarában.
30. Az hol az akkori Iffjak seregében
Vitézség pályája czéllya üzésében,
Böcsüllet kereső dücsősség kertében,
Hol nem jutott Pálma a' restnek kezében.
31. Nálánál markossab a' kardoskodásban,
Lovaglásban bátrab, könnyeb az ugrásban,
Erőssebben vető a' kopja hányásban,
Küszködésben keményb, s'-gyorsab a' futásban.
32. Termetre deliáb, elmére fontosab,
Urához hűségesb, másokhoz nyájassab,
Tettetesb palotán, mezőn katonásab,
Nem sok vált sem vigab, sem barátságosab.

33. Azután az öreg Rákóczi György mellett
Szorgalmatoskodott, valamiben kellett,
Mind ságum, mind toga a' nyakában illett,
Érette Pallással Vénus gyakran perlett.
34. Az Iffjab Rákóczit szolgálta végtére,
Fő Generállya volt, s'-vigyázott tisztére,
Adott sok győzelmet Urának kezére,
Laurus Koszorúkat szerzett a' fejére.
35. Ennek mind háromnak fáratt sok gondgyában,
Mind habos, mind csendes üdőknek foltában
Tudgya mind azokat s'-foglalta magában,
A' kikkel elől ment az ki-ki dolgában.
36. Ugy hogy tengerében mostani dolgának
Ennél alkalmasbat senkit nem tudának,
Sem méltóságosbat, a' ki az Hazának
Viselné kormányát habzó hajójának.
37. Erre függesztették szemeket mindenek,
Ez lészen, remélik, olly földi Istenek,
Mellytől meg-óltatik veszedelmes szenek,
A' mellynek tüze közt csak alig tengenek.
38. Az Haza zavara le-csendesítését,
S'-viszszálkodásának meg-egyeztetését,
Gyermekek, kedvesek s'-javok meg-mentését
Tüle várják, s'-kévánt napok fel-jövését.
39. Mind ezeket mikor elmésen fontolják,
A' köz jóra nézve minnyájan javallyák,
Fejedelemségre hogy ezt magasztallyák,
Mint hogy meg-érdemli, tisztellyék s'-urallyák.
40. Igen biznak benne, sok Virtusit tudván,
Enged Barcsai-is, most ellent nem mondván.
De végre sok titkos practikákhoz fogván,
Meg-fizet érette, az árát meg-adván.
41. Kezdi ezek után az erősségeket
Egyenként foglalni, a' kik hűséget
Eddig Barcsaihoz tartották s'-hiteket,
Most immár Keményhez esketvén ezeket.
42. De Déva s'-Fogaras könnyen most sem hórdúl,
Segítséget titkon a' Töröktől kórdúl,
Végtére Dévában az eszek meg-bórdúl,
Német a' Magyarral egy-más ellen tórdúl.
43. A' meg-hasonlottság azért fel-adattya,
Fogarast Barcsai András sem tarthattya,
Mert éri Ákosnak olly parancsolattya,
A' melly mellett Kemény pátyára hajtattya.

44. Ákoson olly okot találnak azomban,
A' mellyért vettetik őtet árestomban,
Budai Sigmond-is pendittetik vasban,
Mert ál practikáit érték sok dolgokban.
45. A' mikor ezeket Kemény így folytattya,
A' Portán-is dolgát az alatt jártattya,
Arrúl vett reménye, ne félljen, bízattya,
A' Töröknek tüzet, bízik, meg-ólthattya.
46. Nem-is vólt a' meszsze reméllet(t) végétül,
A' Portának kévánt válasz tételétül,
A' romlott Hazának hogy egy mételétül
El-rontaték dolga, s'-húlla reményétül.
47. Budai Péternek lén latorságábúl,
Hogy így vesze dolga várt állapottyábúl,
Ki minap el-szökvén Erdély Országábúl,
A' Portán tekergett, s'-élt hazugságábúl.
48. Az hol elhiteti sok esküvésével,
Római Császárral hogy ő Felségével,
A' Törökök ellen tett szövetségével,
Practikálna Kemény titkos végzésével.
49. Mellyel rútúl rontya a' kezdett dolgokat,
Hazája vesztére gyújt újab lángokat,
Mert ebbül a' Török vész magának okot,
Hogy hozzon Keményre s'-Erdélyre hadakat.
50. Fogyatkozik Kemény azért reményében,
A' gerjett Portának engesztelésében,
Ez aránt bizása szakad a' kezében,
De el-kezdett dolgát így sem hadgya félben.
51. Hanem azon Porta engesztelésére,
Terhes adainak meg-fizetésére,
A' melly pénzt készíttek, azt adgyák végtére
Azon Török ellen hadak gyűjtésére.
52. Küldik Bánffi Dénest a' Német Császárhoz,
Folyamván általa kegyelmes vóltához,
Kérik, hogy Erdélynek tekintne dolgához,
Vállalná fel igyét, s'-nyúlna óltalmához.
53. Honnét meg-térését várják ohajtással,
De folyván a' dolgok ott várakozással,
Ő sem bocsáttatik gyars válasz adással,
Hanem ballag dolga köszvényes járással.
54. 'Nil cunctando' ez vólt Pompejus tartása,
Azért vólt sokakon nagy uralkodása;
A' Méltóságoknak más mostan szokása,
'Omnia cunctando': rák háton járása.

55. Kit szokott sarkalni gyakran ártalmas kár,
A' mig válaszára Bánffi-is Bécsben vár,
A' Török ellenség, melly gyorsab lábon jár,
Régen készen vagyon, s'-majd Erdélyben kap már.
56. Barcsai Ákosnak meg-hűlt volt már teste,
Kit sebeiből folyt piros vére feste,
Érdeme szerént lett nem remélt el-este,
Ugy vette-el hasznát, a' miként kereste.
57. Atta vólt elméjét ujab practikára,
Nem nézvén nagy hittel tett fogadására,
Mellyel ada okot meg-fogatására,
S'-az után véletlen élte fogyasztára.
58. Budai Sigmond-is éltét már végzette,
Elméjét ez-is sok dolgokra vetette,
Az Haza zavarát kikkel bővítette.
Mellyért úgy fizetett, a' mint érdemlette.
59. Barcsai András-is a' szelek folytában,
Az Amán fájának hives ablakában,
Szellőztette magát gránát nadrágában,
Eröss hit levele fűgvén a' nyakában.
60. Ez szökött vala el, hitit farban rúgván,
Keményt rabságában álnokul el-hagyván,
S'-azt miatta nehéz inségekre fogván,
Most fizet érette kötelen inogván.
61. Nincs olly bölcs ravasság tört hányó titkában,
A' ki olly vigyázó lehessen dolgában,
Hogy végre másoknak készített árkában
Maga ne kerüllyön, s'-veszszen hálójában.
62. Farka el-vágását kigyó nem felejtí.
A' meg-sértődött szű, ha módgyát ejtheti,
Duplázott mértékkal boszszúját fizeti:
Barcsai Andrást-is most ez szellőzteti.

HARMADIK RÉSZ.

1. Azomban a' mikor ezek így folynának,
A' Török Hadak-is már útban valának,
Kik minek előtte Erdélyben jutnának,
Illyen módgyát s'-rendit hald azok úttyának.
2. Ali Passa hada Nándor Fejir Várhoz,
A' végekből pedig gyűlének Budához,
Az ott való Vezér Izmael Passához,
A' ki nem rák háton lát vala dolgához.
3. Jutának elsőben mint egy öt száz lóval,
Az Esztergamiak válogatott jóval.
Akar melly helyen-is próbára valóval,
Kik kard(d)al-is merik, nem csak vágják szóval.
4. Ösméri ezeket Nyitra, Garam, s'-az Vág,
Kiknek mellyékére lovok gyakorta hág,
Fegyverek azoknak fa ágokat nem rág,
Hanem embert harap, sokakat le-is vág.
5. Maga az Olay Bék ezeket vezette,
Vállát egy haragos Tigris keritette,
Fejét igen szép pár núszt(t)al öleltette,
A' mellynek egy sas szárny kerenget(t) mellette.
6. Fejér kék a' Lova, úszóvan festették,
Igen kedves nála, nem régen szerzették,
Sokat jártak érte, mig szerit tehették,
Három száz arannyal az árát fizették.
7. Ha hallottad hírét amaz Rabló Béknek,
Ki rontó meny köve vala sok vidéknek,
Bars, Nyitra Vármegye, s'-Verebéli székeknek,
A' vólt néha Ura ez paripa kéknek.
8. Appon s' Ludán táját ezen raboltatta,
Vezekénnél magát úgy ezen forgatta,
A' négy E(s)zterházit mikor le-vágatta,
Más próbáiban-is ezt hátra nem hatta.
9. Ez akkor Békséget viselt Esztergomban:
A' Kanisai tiszt változván azomban,
Hogy azt el-nyerheti, vala olly bizomban,
Ugy ment a' Vezérnek ez a' ló adomban.
10. A' Vezér az után a' fő Tihájának
Atta ajándékon, s'-az egy baráttjának,
Az Olay Bék attúl szerzette magának,
Próbált jóságáért tartya fő lovának.

11. Visel ennek féke kék Selyem majczokot,
A' mellyekre fűztek aranyas hóldokot,
Jó távúl ejtették egymástúl azokat,
Tévén rendek közzé apró csillagokat.
12. Az inát érdekli szárnya czafragának,
S'-majd nyeregig jön-fel hossza virágának,
Archicsóka módra mellyet formálának,
Kék Gránát az allya tűzött aranyának.
13. Székes Fejér-vári Sereg gyön ez után,
Parancsol ezeknek az Ibrahim Szultán,
Igen deli ember, rajta Atlacz Kaftán,
Kit ajándékon vett nem régen a' Portán.
14. Tanúlt vitéz, forgott mindkét szerencsében,
Második Aeneás rendes természetében,
Párducz-bőr a' hátán, tollas bot kezében,
Három száll darú-tol(l) strásál süvegében.
15. Egy seb hellyel völgyes a' jobbik pofája,
Hol a' fülének-is vagyon kis csorbája,
A' Nagy Győriekkel volt gyakor csatája,
Ott harapta volt-el egy Rácznak szablyája.
16. Ez felette hires jó lovaglásárúl,
Sebest futván másra ugrik egy lovárúl,
Mint a' könyű evet egy ágra más fárúl,
Más-képpen-is hires sok viselt dolgárúl.
17. Serény inú lovát mostan-is ugrattya,
Dagasztó inait módossan rángattya,
Ugrását el-hagyván kerékben forgattya,
Tolla vitorláját a' szél hajtogattya.
18. Lengedez hat Zászló ennek seregében,
Az Ispaiáké van Mulykó kezében,
A' ki Vácson lakván iffjab idejében,
Sok gyermeket lopot(t) Zólyom Vármegyében.
19. Győnek a' Pécsiek az Kara Memhettel,
Születése szerént Dalmata nemzettel,
A' min most-is vagyon olly forma termettel,
Noha már korcsosúlt Török természettel.
20. Jutott Pogány kézben még gyermek korában,
A' Császárnak nőtt-fel, s' tanúlt udvarában,
Noha más fegyver-is illik a' markában,
De leg-mesterségesb a' nyilak dolgában.
21. Győzi Eurytiont meg-húzott ijával,
Aránzott lövése nem esik hijával,
Nem röpül a' madár olly gyorsan szárnyával,
Hogy utánna lövén, ne sércse nyilával.

22. Sőt meg-vont idege erőss ütésében,
A' melly el-lőtt nyila van sebes mentében,
Azt-is ahoz tanúlt szép mesterségében
El-ejti más nyillal utánna lőtében.
23. Most-is rajta tegze, s' az rakva nyilakkal,
Kalpagát tollazta ráró sugárakkal,
Repüll a' Lova-is Keselyű szárnyokkal,
Fűzetvén czafraga két felől azokkal.
24. Jöhetett ez talám három száz Szablyával,
Kalmárokkal többel, hogy sem Katonával,
Mind-az-által ki-ki vólt jó paripával,
Nem-is Aba, hanem böcsössebb ruhával.
25. Ez után a' Sziget Vári had érkezik,
Agájokat Deli Amhetnek nevezik,
A' szomszéd Vég-házak: ki ez? nem kérdezik,
Mert azok pásittyán sokat ellenkezik.
26. Igen fen hajaz ez maga hit(t)ségében,
Mint a' Mezentius Turnus seregében,
Sokat bizik karja s'-kargya erejében,
Jó lovas, s'-deli-is ahoz termetében.
27. Gyakorta el-lövi csidázó kopjáját,
Utánna eresztvén tanúlt lova száját,
Hozzá kapó keze nem vallyá hibáját,
Meg-kapja mindenkor, mint jádczó laptáját.
28. Podolai Farkas ugrál a' nyakában,
A' szél Sólyom szárnyat ingat forgójában,
Jácván könyű lován kopja hányásában,
Repülni láttatik ragaszkodásában.
29. Alatta ugráló lova mind jó, s'-mind szép,
Módossan meg-ugrik, jól fut, fordul, jár, lép,
Nincs fogyatkozása, minden tagjában ép,
Vagyon ábrázattyán igaz szerecsen kép.
30. Karmasinos fékét katonásan szabták,
Szkófium arannyal habosan varrották,
Zöld fodor czapával nyergét borították,
Annak kerületit ezüst(t)el folytatták.
31. A' töb Végbeliek gyűlnek Kanisára,
Az ott való Passa parancsolattyára,
Hogy azokkal edgyütt indullyon Budára,
Kinek száma telik két-ezer szablyára.
32. Mind ezek a' Marsnak próbált Deliáji,
Kiket Zrinijeknek oktatták próbái.
Bélyegezve vadnak sokaknak pofái,
Csókolták azokat Horvátok szablyái.

33. Sok Zain s' Spahia egyéb fő rendekkel,
Agaság viselő tanúlt vitézekkel,
Köntösös, paripás s'-jó fegyveresekkel
Gyűlt ide, Recep is jelen van ezekkel.
34. Thessalonica volt ennek az Hazája,
Az honnét ki-kelvén, sok helt volt próbája,
Kandia táján-is sok vért nyalt szablyája,
Itt-is már sokakat öklelt kopiája.
35. Nagy erővel bíró csontos termetében,
Harmincz öt esztendő lehet idejében,
Öcs(cs)e az Passának, olly-is személyében,
Mint az, de vállasab nálánál testében.
36. Ez második Cacus erős mivoltában,
Fél-másás buzogánt perget a' markában,
Nincs olly erős ökör, mellyet futásában
Meg-nem tart, ha kaphat annak a' farkában.
37. Maga-is szög legény, lova-is szerecsen,
Süvegének nuszttát őrzi egy kerecsen,
Nehéz terhű bottyát hánnya negédessen,
Ropja módos tánczát lova-is kényessen.
38. Légrádiak hire hozta Kanisára,
Mert a' ki azoknak kél szomszédságára,
Talál, ha akarja, pályázó társára,
Csak ne restelkedgyen véle a' próbára.
39. Meg-indulván azért a' Passa ezekkel,
Mégyen Buda felé rendes seregekkel
Előttök bocsátott szép vezetékekkel,
S' utánnok nyomodó terhelt öszvérekkel.
40. Pej lova, a' kin ül, visel egy kis hóldot,
Job csuklójához-is fejér tarkát tóldot(t),
Maga viselése tart igen szép módot,
Vett Passaságára ezen első sóldot.
41. Olly az gyorssasága mint könyű szellőnek,
Valóban mestere a' rendes lejtőnek,
Ezt Ásiában-is böcsüllötték főnek,
Az honnét nagy hirű s'-drága lovak jönnek.
42. Az hól némelly kanczák (mondgyák) nem ménektől
Vemhesednek, hanem tavaszi szelektől;
Fajzott ez-is talám azoknak nemektől,
Fű ló, 's dicsirtetik méltán mindenektől.
43. Ezen gazdag Szerszám, magán Selyem dolmány,
Szkófiummal varrot(t) bársony nyerge, karmány,
Fékének formája nem régi találmány,
Igen böcses munka, Portai csinálmány.

44. A' Csonka Delimán más-fél száz lovassal,
Majd mind válogatott farkasos s'-tollással,
Mellyeknek kezek-is villogot(t) karvassal,
Van előljáróban, mint annyi farkassal.
45. Fél mért-földnire jár elől a' Dandártúl,
A' Passa Serege csillagos hadátúl,
Kinek születése vala Rácz Anyátúl,
S'-annak sokat tanúlt vólt bájolásátúl.
46. Van sok mestersége s'-egyéb varáslása,
De az hamarjának leg-inkáb hányása
Tetczik néki, s'-van-is ahoz nagy tudása,
Az által kezdetik minden próbálása.
47. De prophetiáját akkor el-vesztette,
A' Beszprimi Sereg mikor meg-kergette,
S'-azok kardgya miat kezét el-vesztette,
Mellynek már ujjait vasbúl építette.
48. Mind-az-által most-is nem mulat semmit-el,
A' ki-menetelre mikor adatik jel,
Mint az előtt kardgyát szintén úgy köti-fel,
Noha annak éli már olly nagyot nem szel.
49. Veres Skárlát kecsét függesztett vállára,
Mellyet készítettett Párducz-bőr formára,
Körmököt ezüstbűl csináltak lábára,
Fogakot-is raktak ollyakot állára.
50. Fénlik rajta egy hóld s'-sok csillag mellette,
Mind ezüstbűl valók, arannyal színlette,
Erre egy nagy Sasnak két szárnyát tűzette,
Mellyel magát másod D(a)edalusnak tette.
51. Két vigyázó daru strásállya süvegét,
A' kikkel tollazta feje gömbölyegét,
Jó rend(d)el viseli s'-vezeti seregét,
Kalahuzságának meg-adgya elégét.
52. Nyomodik utánna népe a' Passának,
Már a' töb helyekbűl mind jelen valának,
A' mikor ezek-is Budára jutának,
Hol meg-telepedvén két nap nyugovának.
53. Mikor harmad napra az idő virada,
Felülőt hirdető trombita rivada,
A' Vezér a' meddig költözött töb hada,
Némelly seregekkel addig ben marada.
54. Végre meg-indulván ő-is seregével,
Zainok, Spaiják s'-Agáknak színével,
Czifra öltözetű udvara népével,
Illyen rendet tartott pompás menésével:

55. Mendegél előtte a' töb seregeknek
Egy ősz Török régi szenti Mahumetnek,
Ennek Budán soldot régúlta fizetnek,
Nevezik nyelveken Alládár Memhetnek.
56. Ezt szentelt vitéznek a' Törökség tartya,
Bársony süvegének zöld a' patyolattya,
Mint hogy immár kardgyát nehezen forgattya,
Az harczra valókat tanács(cs)al oktattya.
57. Mahumetnek hétszer járta koporsóját,
Gyakorta forgattya, s'-mondgya olvasóját,
Ugy tartya ezt Buda mint egy Apollóját,
S' sok dolgokban próbált jövőndő mondóját.
58. Árnyékot egy kék trucz-toll tart homlokának,
A' mellyet feliben tett patyolattyának,
Bokáig van hossza atlacz foszlányának,
Kláris golyóbisok a' kit gombolának.
59. Portai Kaftán függ azonkívül nyakán,
Sok színű selymekkel mellyet szőttek tarkán,
Egy csillag fejrlik pej lova homlokán,
Ki pompás lépéssel megy alatta halkán.
60. Tizenkét Spaia fényes öltözetben
Mégyen ezzel, egy-egy csida a' kezekben,
Ülnek külön-külön szerszámú nyergekben,
Jobnál job lovakon, aranyas fegyverben.
61. Ezek el-haladván csak hamar inokban
Huszon négy vezeték gazdag szerszámokban
Érkezik rendessen mind aranyasokban,
Kényesek az lovak s'-kevélyek azokban.
62. A' zabolát marják, hánnyák a' fejeket,
Mervén áll a' farkok, fel-tartyák füleket,
Haragos villámmal forgattyák szemeket,
Orrok-is úgy lá(t)czik, hogy fujnak tüzeket.
63. Nehéz őket vinni, nyughatatlankodnak,
Nyeritnek, ugrálnak, rúgnak s'-ágaskodnak,
Hol erre, hol arra térnek s'-rugaszkodnak,
A' vezetékesnek nem kis gondot adnak.
64. Három lovász-mester kisiri ezeket,
Visel lovok gyenge portai fékeket,
Nem drágákat ugyan, de szemnek szépeket,
Mint ezüstét, többre böcsüllik miveket.
65. Siposokkal mennek már a' trombitások,
Dobosok ez után, és a' csinziások,
Kik ha meg-szóllálnak, fület tölt hangzások,
A' szomszéd Echóval vagy mulatások.

66. Hoszszú tőzött Zúbon ruhájok ezeknek,
Bársony patyolatos csapkája fejeknek,
Aegyiptumi bőre látzik személlyeknek,
Fejirlik a' fogok, a' mikor nevetnek.
67. Ezeket egy igen ősz Csaúz követi,
Mellynek földig fejr atlacz öltözetű,
Nagy üvöltésének ritkán van szünetű,
Hogy a' Vezér mégyen, kiáltja s'-hirdeti.
68. Ez után a' Vezér maga dagályosan,
Persiai módon ballag kaftánosan,
A' mellyet arannyal miveltek habosan,
És Persiában-is szerzetek árosan.
69. Szép medályos kólcsog a' lova fejében,
Magának is olyan fénlik süvegében,
Bottyának, a' kit hány pergetve kezében,
Sok kövek ragyognak aranyas mivében.
70. Drága munkát látni lova szerszámában,
Kék Zománcz egyvelűlt sárga aranyában,
Változó forma van minden boglárában,
Öt-öt rubint fénlik azok rósájában.
71. Szkófiomos nyergét bársony szépítette,
A' mellynek környékét arany kerítette,
Annak-is szép mivét kék zománcz szinlette,
Van boglárának-is rubint közepette.
72. Az czafraga mutat tengeri habokat,
Ezüst ábrázóllyá arannyal azokat,
Gazdag kerületi tart a' melly rojtokat,
Fűsztek arra gyöngy(gy)el közlött klárisokat.
73. Lejtőzik alatta igen haragos mén,
Nyerit, tprűszög, szeme villog mint tüzes szén,
Kényes, kaczer, fene, fiatal még, nem vén,
Gond a' véle bánás lovászának, 's nagy kén.
74. Tartnak helyben lábán ennek pányvás lánczot,
Lejtőző lábai ha kezdenek tánczot,
Rángatott inai szednek rendes ránczot,
Módos ugrásában nem találni gáncsot.
75. Hol elől s'-hol hátra füleit viseli,
Meg-horgasztván egyik lábát fel-emeli,
Mig a' többin ropja, azt vezetékei,
Nagy kevélységében majd helyét sem leli.
76. Tíz kengyel futó van két felől mellette,
Hajnal szín atlaczban őket öltöztette,
Utazáshoz magát ki-ki készítette,
Ruhájának hoszszát öve mellé szette.

77. Ezüst ö(v) szorította karcsú derekakot,
Görbe portai kard őrzi oldalokat,
Hold forma szekercze töltötte markokat,
Ugy mennek serényen, s'-követik Urokat.
78. A' Deliák érik ezeknek rendeket,
Kiknek ha meglátnád s'-néznéd személyeket,
Nem találnál köztök sok külömbiségeket,
Majd egygyeknek vélnéd lenni mind ezeket.
79. Vadnak mind egy forma Selyem foszlányokban,
S'-azokra fellül vett fényes pánczélokban,
Bársonyos csapkákra font patyolatokban,
Egy-egy könyű csidát viselvén markokban.
80. Füsttek oldalokra aranyas tegzeket,
Ijjat s'-nyilakot-is, hasonló szépeket,
A' lovok sem visel egygyügyű fékeket,
Hanem Szkófumos majczbúl miveltek.
81. A' pánczélyoknak-is csillagok módgyára
Készítettett, s'-mivelt igen szép formára,
Vagyon sok arannyal tündöklő boglára,
Kik a' napot hijják fényekkel csatára.
82. Meg-akadván azért sűgári ezekben,
Viadalt tartanak harczoló fényekben,
A' kik villáminak ellenkezésekben
Csiklándó ragyagván ötlik a' szemekben.
83. Leg-kedvesb szolgálai ezek a' Passának,
Melegítői-is ne talám ágyának,
Nincsen kimélése tőlök a' cziprának,
Külön-külön-féle szebnél szeb ruhának.
84. Ezeket követő igen szép seregben
A' fő Urak győnek gazdag öltözetben.
Itt a' Skarlát s' Gránát nincs nagy böcsületben,
Vagyon mindenike gazdagon Selyemben.
85. Hol mind a' futosó szelek szárnyainak
Van elég eszköze s'-helye játékinak,
Mind a déllel jádczó nap ragyogváninak,
Alkalmatossága s'-oka csatáinak.
86. Az állakon habzó terjett szakállokban
Lehetnek a' szelek szép mulatásokban,
Arannyal s'-ezüst(t)el fénlő ruhájokban
Jáczhatik a' nap-fény, s' csatázhat azokban.
87. Nem látni ezek közt egyéb süvegeket,
Patyolat golyóbis keriti fejeket,
Kik gombolítási tartnak szép rendeket,
Külömb-külömb-képpen készítvén ezeket.

88. Ülnek minnyájan szép szerszámos lovakon,
Nagy árú czafragok terülnek farokon,
Bogláros sügyellők, s'-kövesek nyakokon,
Más ezköz-is drága, s'-böcsös-is azokon.
89. Követi seregét s'-rendeket ezeknek
Válogatott színe a' Végbelieknek,
Mind azon Spaia s'-nemes vitézeknek,
Sok helyeken forgott s'-próbált embereknek.
90. A' kik magyarosan szabták ruhájokat,
Nem veri azoknak hossza bokájokat,
Fejek sem emelget patyolat gombokat,
Nusztok ölelgetik s'-nestek homlokokat.
91. Mind erős férfiak s'-nemesi termetek,
Vitézséget mutat kemény tekintetek,
Foly mindenek előtt méltó dicsiretek,
Katona szerrel van minden készülétek.
92. Erős paripákon ülnek, nem gyengéken,
Ki pejen, ki barnán, némellyek szürkéken,
A' Pécsi Olay Bék van szép almáskéken,
A' melly hátán-is jó, nem csak vezetéken.
93. Régi Katona ez, Egren nevelkedett,
Az Onodiakkal gyakran verekedett,
Nyertes próbáiról addig híresedett,
Mostani tisztére végre emelkedett.
94. Egy pár ráró rebdes kettős forgójában,
Igen szép Tigris bőr habzik a' nyakában,
Két daru-tollat szűrt lova homlokában,
Gyönyörködik annak módos ugrásában.
95. Gránát s' Skárlát köntös van majd minnyájokon,
Széles fringia kard fekszik oldalokon,
Kétszeres lódingot emelnek vállokon,
A' mellyek függenek Karmasin majczokon.
96. Derekakon Pánczél, kezeken Karvasok,
Süvegeken rárók, kerecsenek, Sasok,
Hátokon Párduczok, Tigrisek, Farkasok,
Lovakon párpuskák, hegyes-tőr, s'-pallosok,
97. Ezek el-haladván ballagó útokkal,
Egy Beslia Zászló jön száz lovagokkal,
Vélnéd, hogy egy erdőt vezetnek magokkal,
Kézben ingadozó sok kopja szálakkal.
98. Lobogójok sárga, zöld színek oszlattyák,
Kiknek tafotáit szelek hajtogattyák,
Néha gyengén, néha erősben rángattyák,
Csatázó szárnyokkal egymást próbálgattyák.

99. Begler Béknek hijják ezek Agájokat,
Egyiptumi nemzet, járt sok Országokat,
Mind szárazon, vizen viselt nagy dolgokat,
S' vett azokban gyakran szép diadalmokat.
100. Majd fél szerecsen kép barna ábrázattya,
Velencei Skárlát minden ruházattya,
Setét pej a' lova, azt vigan ugrattya,
S'-rajta szép szerszámát a' nap ragyogtattya.
101. Egy Phoenix madár ül nuszto kalpagában,
Gubás oroszlány-bőrt függesztett nyakában,
Mellyet egy kazultól nyert vólt Persiában,
A' Babylonbéli Passa táborában.
102. Három Sereg hajtók terjett szakállokkal,
Szárnyalván fejeket kék darú-tollakkal,
Mennek ezek után egy-egy buzgányokkal,
A' kik maradoznak, érdeklik azokkal.
103. A' mig ezek ilyen rend(d)el ki-menének,
S' a' nagy Duna hidgyán által költözének,
Addig a' töb hadak Pestnél sereglének,
A kik-is azomban töb számra telének.
104. Mert Párkányi, Váczi s'-az Hatvaniak-is
Jutának közikben, más Végháziak-is,
A' Pestiek el-nem marattak magok-is,
Öt száz jó szablyával készültek azok-is.
105. Rakodott a' mező sok szép seregekkel,
Az eresztett Zászlók jácznak a' szelekkel,
Meg-egygyezvén végre a' Vezér ezekkel,
El-indittya őket, s'-viszi szép rendekkel.
106. Vigan mégyen s'-uttyát tartya Szolnok felé,
Hol az Egri hadat immár készen lelé,
Azokkal Táborát számosab nép telé,
S' ugyan ott a' Tiszát vélek által kelé.
107. Nagy hadi farkat von ez immár magával,
Kemény János ellen siet Táborával,
Már Ali Passa-is útban van hadával,
Patyolatos népe temérdek számával,
108. Kezdik közelitni Erdélynek határát,
A' Chám-is késziti Bucsaki Tatárát,
Hogy ő-is ott kezdgye harácsoló vásárát,
Sok el-adott rabnak vegye-fel az árát.
109. Izmael (igy hijják a' Budai Passát),
Viszi-bé leg-elöl Erdélyben pallosát,
A' mellyre fordittya hada tüzet s'-vasát,
Sok keresztyén leli s'-érzi ott gyilkosát.

110. Azomban Ali-is sok ezer népével,
A' Bucsaki had-is nyilas seregével,
Ki-ki Ország rontó vasával s'-tüzével,
Bé-érkezik Erdély nagy veszedelmével.
111. A' kik valahová férnek, mindeneket
Prædálnak, pusztitnak sok lakó helyeket,
Vagy vérben keverik azoknak népeket,
Vagy pedig rab szijra fűzik szegényeket.

NEGYEDIK RÉSZ.

1. Édes Hazájának illy veszedelmében
Majd meg-hasad Kemény keserves szívében,
Kész volna mívelni mindent szükségében,
Csak annak eszköze lehetne kezében,
2. De mivel nincs módgya kis számú népének,
Hogy a' Török erő reá gyövésének
Meg-várja tengerét s'-árját özönének,
Kerüli veszélyét ezek örvényének.
3. Ki siet Erdélyből hadaival menni,
Addig a' Töröktől távul akar lenni,
Mig Bécsből bizonyos választ lehet venni,
Meg-láttya az után, mit kellessék tenni.
4. Azomban már vissza fordított útyában,
Bonczida falunál a' Szamos folytába
Magyar Ország felé nyomakodásában
Meg-érkezik Bánffi, s'-bízattya dolgában.
5. Igéri a' Császár, mondgya, segítségét,
Kin építi Kemény ujjab reménségét,
Bízik: könyhitheti az Haza inségét,
S'-sok nyavalyáinak érheti jó végét.
6. Ballag mind-az-által még-is vissza felé,
Az Erdélyi határt mikor által kelé,
Mint hogy bátorságosb helyét ottan lelé,
Meg-szállott Hadával Maramarust felé.
7. A kinek nyomdokát a' Tatár követvén,
Sarkallya mindenütt utánna sietvén,
Férre vett útyával de annak csalt vetvén,
El-tévesztik végre, más útakra esvén,
8. Nagy-Bányához fakad a' Tatár Hadával,
Onnét bellyeb hatván gyars lovaglásával,
Szakmár vidékére jut pusztításával,
Sok faluk s'-várasok el-rabolásával.
9. Füstölög mindenütt Vulcánus óltára,
Sok el-esett test kél Márs áldozattyára,
Az egész vidéknek van keserves kára,
Pusztúl sok helyeknek, s'-rablatik határa.
10. Maga Ali Passa sem késik dolgában.
Hanem az elől ment Tatárok inában
Gyön egész hadával Erdélyen hosszában,
Azt tűzzel és vassal pusztitván útában.

11. Kemény után siet, útát nem tágította,
A' magyar határra Zászlóit, fordította,
Ott-is az Országot égeti s'-pusztította,
Végre Nyaláb táján Táborát szállította.
12. Onnét ki-bocsátott nyilas hadaival.
Miként a' Phaéton tüzes lovaival,
Persel sok helyeket gyújtot(t) faluival.
Fűzvén a rab szíjait azok lakosival.
13. Miként a' gőzölgő tüzes Aetna szája,
Lángot okád Munkács és Huszt vára tája,
Ég sok Nemes rendnek, sok Pórnak hazája,
Praedálván a' Tatár üszöge s'-szablyája.
14. Posdúl itt-is vére Keménynek testében,
Háborodott szive alig tér mellyében,
Nem tartana semmi kárt szép életében,
Ha azzal használna honnya szükségében.
15. Kész azt el-fogyatni Curtius módgyára,
Avagy mint Scaevola menni olly próbára,
Azzal váltságának csak lehetne ára,
Fel-áldozná magát Mársnak óltárára.
16. De hogy vakmerőnek lenni ne láttassék,
Mód nélkül kevés szám hada se rontassék,
Hanem tovább való szükségre tartassék,
Várja, hogy dolgának job módgya adassék.
17. Elégnek véli azt illy szorúlt dolgában,
Ha éppen meg-tartya s'-nem lesz kár hadában,
A' míg a' Német had lassú járásában
Meg-egyezheth véle, s'-juthat táborában.
18. Tengeren az hajós, ha a' nagy szeleknek
Nem engedne reá támatt erejeknek,
Sőt üzné hajóját ellenek ezeknek,
Maga nyitna útát a' veszedelmeknek:
19. Rontaná hajóját illy esztelensége.
Nem abbúl vagyon s'-áll a' szű mérésége,
Idétlen tanács(cs)al hogy vakmerősége
Bátorkodgyon, s'-légyen dolgának rossz vége;
20. De üdővel s'-adott alkalmatossággal
Kell mindenhez fogni, s'-fontolt okossággal,
Kis erő nem bírhat nagy hatalmassággal,
Kell futni a' veszélyt illő gyorsasággal.
21. A' vigyázó elme s-elmés vigyázóság
Győzheti ezeket, s'-az alkalmatosság,
Több győzedelmet hoz a' váró okosság,
Mint az habahurgya vakmerő bátorság.

22. Úgy a' Török Tábor rea gyűlt árjának
Mint hajós a' szeles tengerek habjának,
Nem álittya Kemény tanácsos próbának,
Ellent álni kevés számával hadának.
23. Hogy a' vakmerőség ne hozza veszélyben
Nem várja-meg Alit, sem itt, sem Erdélyben
Kiköt, mint az okos hajós a' Szélvészben
A' míg evezése lehessen job szélben.
24. Okosan viselvén kis számú hadait,
Kerüli Alinak rá dühött vadait,
Míg az üdő jobban fordítván dolgait,
Tompithattya azok köszörült fogait.
25. Látván azért Ali: heában sürgeti,
Kemény okosságát mert meg-nem győzheti,
A' vissza térésre dobjait ütteti,
Az honnét jött, hadát meg oda vezeti.
26. Ezek alatt Kemény Zemplénél mulatott,
Hol a' Bodrog s'-Tisza jó Sánczot adhatott,
Oda az ellenség könnyen nem jutthatott,
Minden károk nélkül népe maradhatott.
27. Jó hire jut végre hosszú várására,
Melly lén bús szívének vigasztalására;
Mondgyák: jön a' Német, s'-itt lesz nem sokára,
Igen szép Had jutánd majd Tokaj tájára.
28. Mint a szép Rósának hervatt gyengesége,
Kit a' forró délnek süttött melegsége,
Ha az hűs harmatnak éri nedvessége,
Meg-újúl s'-helyre áll elébbi szépsége:
29. Ugy a' romlott Haza ily gyakor tűzében
El-szárat s'-el-fogyott vala reményében,
De a' Segítségnek híre értésében
Vidúla, s'-új reményt emele szívében.
30. Bízik nem kis hittel, s'-vár bóldog napokat,
Reméll ellenségén szép diadalmakat,
Csak el-hozza Isten a' Német hadakat,
Török játékára tész nyertes tromfokat.
31. Azomban a' Tatár kin rabolásában,
Mint leg-kedvesb kincsét világi javában,
Hogy ott bátrab helye lenne lakásában,
Kül(d)te vólt Annáját Kemény Huszt várában.
32. Hol Kincse, oda van vágyása szívének,
A' nélkül nyugalma ritka elméjének,
Azért mig a' Német hadak érkezének,
Hogy hozzá rándúlljon, úgy tetczik kedvének.

33. Mint a' melly madarak a' fagyos telekben
Szakadnak egymástúl idegen helyekben,
Viszont a' kikelet adván egy fészekben,
Vigadnak újjonnan támatt örömekben:
34. Ugy ezek-is vóltak kedves múlatással,
A' melly kis időcskét töltöttek egymással,
De megint egymástúl, noha szép áldással,
Léve el-válások, könyves ohajtással.
35. Azomban a' Német Majténhoz érkezvén,
Oda jut Kemény-is, vélek meg-egyezvén,
Az elébbi gondos búkrúl feletkezvén,
Vigad, az érkezett népen örvendezvén.
36. Groff Montecuculi ezek Generállya,
Ki a' seregeket Keménynek mustrállya,
Mellynek szívét tellyes reménség táplállya,
S'-bízik, a' Törökön már boszszuját állya.
37. Mint ha majd kellene menni ütközetre
Mustrálván hadait, vészi olly rendekre,
Osztya csoportonként egynéhány részekre
Kit harczoló, kiket segítő helyekre.
38. Áll egy-egy Officzér minden kornétával,
A' lovasok előtt ki-vont Spádéjával,
Az utánna való sereg szép módgyával
Tartya rendit kézben vett karabinával.
39. Fel-vett Kirizérek fénlik derekakon,
Ragyag sisakok-is fedett homlokokon,
Készen van fel tekert puskájok lovokon,
Hegyes Koczpergyek-is fűg(g) az oldalokon.
40. Alabárd kezekben a' Gyalog tiszteknek,
Ezek-is szép rendit tartják seregeknek,
Kanótos puskája füstölög kezeknek,
Módos készületi vagyon mind ezeknek.
41. Intézett Seregét ki-ki jól vezeti,
Tudgya minden maga szerit, s'-azt követi,
Ezt akár melly szem-is örömet nézheti,
Az hadi dolgoknak kinél van keleti.
42. Mayténtúl fel-kelvén, végre meg-indúlnak,
A' magyar határrúl Erdélyben nyomúlnak,
Biztató remények szivekben ujjúlnak,
Hogy a' Márs koczkái hasznosan fordúlnak.
43. Immár-is madarát a' győződelemnek
Mellyesztik, noha még sok hja van ennek,
Mint kész nyereségre olly hiszemmel mennek,
Nagy errúl reménnye szívében mindennek.

44. Laurus koszorúkot készítenek fejekben,
A' nyereség felől lévén jó hiszemben,
Tapsol a' reménség örömmel szivekben,
Lész a' diadalom ezennel kezekben.
45. Maga-is terhében a' Török igának
Czondorlott személye a' rongyos hazának,
Teljes hittel kedves reményt ad magának,
Hogy fel-virad napja borúlt világának.
46. Hogy a' Német Spádé a Török szablyáját
El-vészi nyakárul, s'-üzi nyavalyáját,
A' melly közelíti halálos óráját,
Ha meg nem tágittyák szorító igáját.
47. Kemény öröme-is alig fér szívében,
Kedves hazájának illy nagy szükségében
Adatván jó módgya már segedelmében,
A' Német hadakkal meg-egygyezésében.
48. Azért vélek egygyütt lát kezdett útához,
Várván diadalmat rántandó kardgyához,
Mellyel markosan nyúl honnya óltalmához,
Érkeznek azomban közel Kolosvárhoz.
49. És mennél közelebb jút ellenségéhez,
Annál nagyob lángot vész égő szívéhez,
Alig tud mértéklést adni nagy hevéhez,
Mig a' viadalnak juthat idejéhez,
50. Hogy ott Achillesként próbáját kezdhesse,
Kevély ellenségét mint menykő üthesse,
S'-annak fuvalkodott dagályát győzhesse,
Rajta régen kívánt boszszúját tölthesse.
51. Mivel hogy a' tisztí a' Fejedelmeknek,
Hogy méltóságokat uralló Népeknek,
Ostromlási ellen minden veszélyeknek,
Oltalmi legyenek, s'-paisi ezeknek:
52. Ugy viselnek méltán Fejedelemséget,
Ha fegyverben vannak, s'-tesznek vitézséget,
Felül múl az minden másféle szépséget,
Ad a' fel-vett fegyver a' melly ékességet.
53. Akár melly czifrázott, s'-fényes udvari nép,
Mint az hadi rendelt sereg nincsen olly szép,
Ez minden másféle pompánál fellyeb lép,
Mezei szépsége ki-írhatatlan kép.
54. Ebben tartya vala Kemény-is szépségét,
Mellyel ragyogtatná Fejedelemségét,
Hogy harczi ruhája kívánt ékességét
Fel-vévén, népeért mutassa készségét.

55. De nézd a' Világnak itten-is hivságát,
Ajánlott kedvének gyors változot(t)ságát.
Melly rút homály fogá reménye világát,
El-rontván szívének bízott vigaságát.
56. Vette vólt a' remény eléb job szárnyára,
S'-majd a' magos égnek emelte tájára,
De ólvada tolla, s'-Icarus módgyára
Le-esék, nem érvén várt réve partyára.
57. Hasonló lén dolga Sisypheus kövéhez,
Mellyel a' mikor jut az hegy tetejéhez,
Bízik, érkezett már könnyebbüléséhez,
Le-gördül azomban, fog ujab terhéhez.
58. Avagy mint az hajós a' kék tengereken,
Kinek úttya forgott sok veszedelmeken,
Végre által kelvén hajója ezeken,
Örül, hogy meg-nyugszik a' várt rév-helyeken;
59. Azomban a' parthoz már csak közel lévén,
Ellenkező szelet vitorlája vévén,
El-kapja hajóját, attúl meszsze tévén,
Reméltet(t) partyának nem nyughatik révén:
60. Illy Keménynek dolga mostani igyében,
A' melly nyereséget vélt lenni kezében,
Fogyatkozván annak bizott eszközeiben.
Üressen marada pusztá reményében.
61. Mert mikor az Hadak bellyeb léptetnének,
Ali Passa felől bizonyost értének,
Hogy száma négyszer-is töb az ő népének,
Mint Montecuculi 's Kemény seregének:
62. Nem kívánnak bellyeb olyan véggel menni,
Törökkel harczoknak hogy meg-kellyen lenni,
Hanem inkább készek útat hátra venni,
A' mellyben egyebet nem-is fognak tenni.
63. De hogy böcsülletesb színt adgyonak ennek,
Félelmek szennyére illy festéket kennek:
Hogy halálos döge támatt majd mindennek,
Azt csinállyák okúl, hogy tovább nem mennek.
- 64.⁴ Vólt ugyan ez szín-is, de valóság-is vólt,
Mint az előtt nyelvek már olly frissen nem szólt,
Mert sok dögösödött köztök, sok meg-is hólt,
A' kiknek csorbáját nem érte-bé kis fólt.

⁴ 64.-65.

1. A' magyar égnek-is vastagabságából,
Ahoz természete szokatlanságából,
Avagy más valami fátum balságából,
De van az Németnek régi szokásából:

-
2. Hogy olly posgás volta nincs egésségeknék,
Ha az magyar égben sokat bé-vehetnek,
Hogy azért halálos döggel nem fűzetnek,
Régi koporsója országunk ezeknek.
 3. Magnus Fabiusnak hogy már példájával,
Akarna a' Német mászkáló hadával,
Az ütközeteknek távosztatásával
Diadalmaskodni nem próbált harczával.
 4. De midőn kerüli ugy az ellenséget,
Ő magát fogyasztja a' szegény községet;
Kerülvén a' harczon osztot(t) dűcsőséget,
Talál rút dögével dicsiretlen véget.
 5. Lehet-é böcstelenb s'-nagyob kárvallása,
Félelmesseb fegyver s'-veszély köszt forgása.
Mint a' szép hadaknak magában fogyása,
Minden próba nélkül, rút döggel halása.
 6. A' jó hírt és nevet kereső szablyával,
Jeles próbái köszt teste hullásával
Dicsőül a' vitéz, nem oly halálával,
Melynek dögi maid köz a' barmok sorsával.
 7. Röstség s'-várákozás nem vér ellenséget,
A' gyorsaság mutat harczy nyereséget,
Bellona pályája kíván serénséget,
Nem nyer az ot(t) pálmát, ki követ röstséget.
 8. Nem a' késedelem szokta azt végezni,
Nehéz ónos lábbal erre rá érkezni,
Ki partyához akar nyertessen evezni,
Annak serénséggel köl(l) dolgához kezdni.
 9. A' magyarokban-is nincs a' régi jó vér,
Meg-hült szivek heve, tágas szállást nem kér,
Akármely alacson s'-csekély helyen meg-fér,
Nem köl(l) a' dűcsőség, arra nem sokis ér.
 10. Mes(s)ze hült erkölce vitéz eleitől,
S-azok dicséretes cselekedetitől,
El-faizott, mint kába sólyom, nemzetitől,
S-jó hírnév kereső régi nagy ősitől.
 11. Venus az iffiaknak, nem Pallas daikája,
Büdös most azoknak a' Márs oskolája,
A' here Chlorisnak te(t)czik csak rósája,
Bellona kertének nem böcsös pálmája.
 12. Mert ot(t) a' dicsőség drága veteményét
Vérrel hintik, s-sok seb köszt járják ösvényét,
Ugy nevelik benne annak szép reménnyét,
Hogy virágzásának érijék nyiló fénnét.
 13. Amely kevés üdőt adnak a' Musáknak,
Kik Isteni Aszonyi a' szép tanulásnak,
El hagyván azokat, nem szolgálnak Mársnak,
Hanem párnás Hymen veszi ki ki Társnak.
 14. Katalin s-Krisztina mindgyárt szive tárgya,
Azoknak kedvejért Venus Aszont áldgya,
Bachusnakis kedves nálok tele káldgya,
Bellona sisakját kevés a' ki vádgya.

-
15. Az előtt az orczát sokszor meg pörsölte
A' puskapor, s' a' kard tenyerét dörgölte,
Gyakran az ellenség kezeis körmölte,
Vérét előbb Mársal, mint mással, köszlötte.
16. Türt, szenvedet(t) előb az böcsület mellet,
Melynek bársonyával a' mikor már fénlet,
Hymentől koszorút az után érdemlet,
Mert akkor a' gyermek Venusnak nem kellett.
17. Azért voltak annyi nagy hirő férfiak,
Mert nem ültek gusal mellet az iffiak,
Hanem mint a' napra vigyázó sasfiak,
Fegyverre vigyáztak az Nemes s-Urfiak.
18. Maid még a' böcsüből kesztek soldot venny,
Mint oroslány-kölkök eleve jelt tenny
Nemesi vérekről, s-vitézekké lenny,
Dücsőség czélyához vér s-seb által menny.
19. Tör, nem pör neveli vala az értéket,
Tartott az Prokátor rövideb mértéket,
Nem ültek hasznára annyi Törvényszéket,
Meg külömbezették vajtul a' szérdéket.
20. Akkor böcsös b áron kele a' Nemesség,
Harmincz Tallér nem volt érette elégség.
Oh! alacson böcsre szállót nemzetség!
Ily ócsóvá lén-é a' régi dücsőség?
21. Más áron füzették akkor a' taxáját,
Piros vér váltotta fekete téntáját.
Előb meg festette azzal a' szablyáját,
Ugy érdemli vala Nemesség pálmáját.
22. Az nemesség dolga de maradgyon ebben,
Vallyom mi jó van az köz vitézlő rendben?
Olly katonaságot lelsz-é valamelyben,
A' mellyet vehetnél méltán dicséretben?
23. El faizot módgyátul a' hadakozásnak,
Nem szokot szerihez a' jó rendtartásnak;
Azt tartya s-böcsüli derik próbálásnak,
Ha idejét lelé a' marha haitásnak.
24. Vivó helye korcsma, czigér a' zászloja,
Az alat csikorog sastollas forgoja,
Más jeles próbáktul magát igen oja,
A' szegény községet sarczoltattya s-roja.
25. Nem ahittya gyomra a' harczy falatot,
De ha mindenikre nem zárnak lakatot,
Minden bordél, korcsma el von ötöt s-hatot,
Senkitől nem tartván, még te(t)czik, mulat ot.
26. Nincs egy mástól függő rend tartás ezekben,
Mennyi láb, annyi fő vagy seregekben,
S-a' téssen akadált jó szerencséjekben.
Tábori mivoltok csufság mindeneben.
27. Vajha Mátyás király a' magyar hadakat
Látná most, s-azoknak rendetlen voltokat,
Szép Nemességekből faizott rút korcsokot:
Minémű szemekkel nézhetné azokat.

65. De bár lett volna-is olly frissen és épen
A' Német had, a' mint bé-gyött vala szépen,
Ugy sem volt volna jó, csak vakmerőképpen
Rajta menni a' nagy számú pogány népen.
66. Bizontalan vége az harczy jádczásnak,
A' vakmerő próba oka sok romlásnak,
Rövid, törpe mit árt hoszszú Óriásnak,
El-nyomja azt mingyárt, mihelt veszi társnak.
67. Ha szemben szállana véle a' mezőben,
S'-meg-találná verni a' pogány elsőben,
A' pedig sokkal-is van nagyobb erőben,
Ki álna ellene annak jövőendőben?
68. Széltében nyargalna a' Keresztyénséget,
Bízást el-követne minden dühösséget,
De a' holott sajdit ő-is ellenséget,
Vigyázva jár, s'-nem szed szabad nyereséget.
69. Mohácsnál Lajost-is nem egyéb vesztette,
Hanem hogy kis hadát soknak eresztette,
Azt a' nagy sokaság meg-is emésztette,
A' vakmerőségnek árát így fizette.
70. Azért mind ezektől a' Groff viseltetvén,
Mind népe a' dögtől sűrűn emésztetvén,
Nem mégy bellyeb, hadát ott szerencsétetvén,
De meg-tér, Keményt-is erről így értetvén.
71. Látván azért Kemény, nincs arrúl reménség,
Hogy tovább mozdúllyon véle a' Németség,
Kit ennyire rongyolt s'-vesztett a' betegség,
Éri bizott dolgát szomorító kétség.

-
28. Mindazáltal ha még lenne jó Vezére,
Meg tudna javulni ezeknekis vére.
De forduljon Musám el hagyot helyére,
A' Német hadaknak dögösködésére.
29. Kik mikor bégyűnnek, merő Achilesek,
Vágják a' Törököt, a' nyelvek élessek,
El csapia hasokot azonban levessek,
Nyögve kullognak ki, s-nem olyan mérgessek.
30. Azok táborais bėjövetelével,
A' kik meg edgyeztek Kemény seregével,
Marsot mutat vala szép hadi népével,
S-Nagy Sándor vitézét ábrázló képével.
31. De más ábrázattal vannak azokis már.
Mert (a' kitől félnek), Alýis közel jár;
Van a' dőgh miattis Táborokban sok kár,
Azért úgy, mint előb, Laurust feiek sem vár.
Gosztonyi- és Nyitrai-codex.

72. Alig bírja magát háborúlt szívében,
Hogy így fogyatkozott bizott reményében,
Nehezen érzése Könyvet hoz szemében,
Hazáját el-hadni szánja illy igyében.
73. Hamar kerekei jó reménségének
Illy nagy s'-meg sem gondolt fordítást tevének,
Kezéből a' bizott módok ki-esének,
Kik segédi lettek volna szükségének.
74. Üressen marada szíve nagy sebével,
Alkalmatossága múltván ezközzével:
Igy hozta a' szükség a' bal szerencsével,
Mit tegyen? nem birhat azok erejével.
75. Más nap azért reggel készült fúvának,
Magyar Ország felé vissza indulának,
Mellyben a' Törökök semmit sem tudának,
Jól el-mentek, erről mikor hírt hallának.

ÖTÖDIK RÉSZ.

1. Vala Ali Passa nem kis ijetséggel,
Hogy jött Kemény János Német segítséggel,
De értvén meg-tértét viszont sietséggel,
Van dolgai felől újab reménséggel.
2. A' bús félelemnek el-üzi hidegét,
A' bizakodásnak ölti-fel melegét:
El-futott a' Német! biztattya seregét,
Igért prédájának adgya-is elégét.
3. Veszett állapotya pedig az Hazának,
A' melly eléb sok jót igirt vólt magának,
Miólta az Hadak viszsza fordulásnak,
Sinlik terhe alatt sulyossab igának.
4. Adaja-is bővül, másként-is rontatik,
A' mi ép vólt benne, az-is pusztittatik,
Tűz, vas a' nyakokon, sok hely raboltatik,
Kit pórázra fűznek, ki fel-konczoltatik.
5. Mikor hírül hozzák illy veszedelmeket,
Kedves feleinek szánnya eseteket,
És maga sebeként érezvén ezeket,
Húllat vala Kemény rajtok bőv könyveket.
6. Nem-is akarja ezt álmosan szemlélni,
S'-magát Hazájáért tovább-is kimélni,
Ha módgyát talállya, kész lesz azzal élni,
Minden erejével kedvesit segílni.
7. Kész fel-tenni érték minden tehetségét,
Aranyát, ezüstét s'-másféle költségét,
Ösi s'-maga szerzett jóvát s'-örökségét,
Éltét-is, csak lássa annak lehetőségét.
8. De ösmérvén népét nem elegendőnek,
Tartanak mások-is kába vakmerőnek,
Ha kis számú hadát bocsátván mezőnek,
Ellene szállana a' Török erőnek.
9. Azt viszont tartaná nagy alacsonságnak,
Hirében s'-nevében mocskos csorbaságnak,
Ha fel-vévén igyét egyszer az Országnak,
Örvényében hadná a' nyomorúságnak.
10. Mert a' ki böcsüllí a' szép böcsülletet,
Visel Nemesi vért s'-Haza szeretetet,
A' jó hirre s'-névre vészen lélegzetet,
Nem tudja kimélni azért az életet.
11. Azzal kedvesinek csak tudgyon szolgálni,
Maga fogyásával másoknak használni,
Noha illy jószágot nehéz most találni,
Sok ezrek közzül-is ritka egynek válni.

12. Az ősztő rabság minden javaitúl,
Kedves Annájával édes magzatitúl,
Pyladest követő meg-hitt barátitúl,
Fosztotta vőlt Keményt, s'-szabad napjaitúl.
13. De szép Hazájához álhatatosságát,
Hű szeretetinek igaz valóságát,
Mint tűz az aranynak meg próbált jóságát,
Az sem vihette-el, nem birván nagyságát.
14. Sőt az ellenkező szerencse vad tele
Viselvén, honnyátúl mennél tovább kele,
Szive annál buzgób indulattal tele,
Mint fordittatnék-el annak káros szele.
15. Az haza szerelme buzogván szívében,
Annál töb forrója vőlt annak hevében,
Mennél tovább esvén bal szerencsájében,
Segítő ezközi nem voltak kezében.
16. A' mint most-is arrúl nem szűn aggodalma,
Miképpen lehessen annak az óltalma,
Kit ennyire rongyol a' Török hatalma,
Mig módgyát nem leli, nincs-is nyugodalma.
17. Azért a' Generált mind addig sürgette,
Hogy némelly seregit melléje engette,
A' kikkel hadait meg-erőssítette,
Uttyát Erdély felé Kemény megint vette.
18. De alig nyúlhata el-kezdetűt útához,
Szomorú akadály gyön ismét dolgához,
Mert juta Lachesis Ferenczhez, Fiához,
Késziti ollóját élte fonalához.
19. Annak el-vágását tovább sem halasztya,
Hanem gyors kezével mingyárt el-szakasztya,
Bús Attya keservét új gondra fakasztya,
Dolgai kerekét kikkel meg-akasztya.
20. Az Atyának érzi ugyan kegyes vőlta,
S'-azzal szive buát nem kevésűt töldta,
Hogy kedves Fiának lén véletlen hólta,
Kit a' fojtó mirigy csak hamar el-ólta.
21. De a' Nemes vérnek ki-vágyó erkölcsűe
Nem hadgya, búsúlván, hogy idejét tölcse,
S'-alkalmatosságit dicsiretlen kölcsűe,
Hadi öltözetit, inti, hogy fel-ölcse.
22. Az haza szerelme olly ugyan-is benne,
Hogy, nem hogy más munkát azért férre tenne,
De maga-is érte Pelikánná lenne,
Csak ennek vérűvel az éledést venne.

23. Mit-is árt, napjai a' múló életnek
Mint a' folyóvizek, a' kik úgy sietnek,
Rendelt határokhoz a' mig nem vitetnek
Más örökösebben, ha el-cseréltetnek?
24. Mit árt, ha valami nagy cselekedettel,
S'-azzal nyert örökös szép emlékezettel,
Curtius módgyára végezett étellel,
Dücsöíti magát, s'-szép hírek s'-nevekkal?
25. Mert nem-is mondatik más élet életnek,
Hanem kit jó hír, név, s'-böcsüllet követnek,
Kik ezek örökét el-nyerni sietnek,
Azok minden veszélyt s'-félelmet meg-vetnek.
26. Tudván, ezek által meg-halván-is, élnek,
A' feledékenség férgétül nem félnek,
A' jövő üdők-is felölök beszélnek.
Emlékezeteket nem adgyák csak szélnek.
27. Nagyra szokott vágyini az igaz nemes vér,
Szűk szívének a' melly szabadosab helyt kér,
Kezdett pályájátúl könnyen vissza nem tér,
Vagy el-nyomja terhe, vagy abban véget ér.
28. Azért Hazájának tovább-is dolgában
Serénykedik Kemény, s'-fárad óltalmában,
Azt tartván öröknek múló világában,
Ha jó hirt s'-nevet nyér élete folytában.
29. Ugy fel-kötött kardgyát le nem öldgya könnyen,
Hogy azzal nyílt úttján tovább-is ne mennyen
Kerüli a' rossz hír, hogy mocskot ne kennyen
Szép böcsülletéhez, a' ki jár most fönnyen.
30. Azért a' mellette lévő Seregekkel
Meg-indulván, bellyeb nyomódik ezekkel,
De harczot nem álhat az ellenségekkel,
Nem lévén egyenlők azok erejekkel.
31. Nem-is vólt tanácsos ellenek szállani,
S'-ollyan nagy erővel viadalt állani,
Mert ha a' Márs balra találna hajlani,
Tanácstalan észszel kellene romlani.
32. Hanem a' melly helyek féltöbbek valának,
Ne talám a' Török kezében jutnának,
Azoknak dolgához szemessen látának,
Töb vitézlő rendet beléjek rakának.
33. Tudván, hogy ha azok léznek birtokában,
Tovább-is fáradhat Hazája javában,
Leszen azokból mód a' csaták dolgában,
Farkasként falhatnak a' Török praedában,

34. Azomban az üdő olly módot-is adhat,
Hogy ellenségére Táborostúl csaphat,
Elég, addig népe ha éppen maradhat,
Az Erősségekben vigyázókat tarthat;
35. Az kiket ujjitván emberrel s'-éléssel,
Biztattya azokat sok édes intéssel,
Ha szükség kívánnya, lészen segítséssel.
Visellyenek gondot csak jó őrizéssel.
36. Már a' Boreásnak zúgtanak szelei,
Húllottak a' fáknak fagyott Levelei,
A' szép virágoknak voltak csak hel(y)ei,
A' termő ágaknak ugy pusztá nyelei.
37. Mosolygó zöldsége hervatt a' mezőknek,
Leveles árnyéka múlt a' zöld erdőknek,
A' gyümölcs kerteket nem látni termőknek,
El-alutt világa a' nyájjas üdőknek.
- 38.⁵ Múlt a' víg hajnalok vidám fel-kelése,
Azt áldó s'-üdvözlő madarak zengése,
Szűnt a' Zephyrusok lágy lengedezése,
S'-gyenge szellőjöknek kedves legyezése.
39. Nem nyögi Gerlicze el-tévedett társát,
Az örvös Galamb-is hatta bulyiklását,
A' Pacsirtának sem hallani hangzását,
S'-a' fel-kelő napot köszöntő áldását.
40. Fűrj pitpalattya-is meg-szűnt a' mesgyéken
Társa hívására nem olyan érzéken,
Rigó-is himérül igen feledéken,
Nem füttyöl utánna a' deres cseréken.
- 41.⁶ Az apró tprücskők-is már nem hangicsálnak,
A' kis méhecskék-is dongva nem járkálnak,
Terhekk a' dolgos hangyák nem sétálnak,
Nyári gyűjtemények fészkeben bújkálnak.

⁵ 38-39.

A' fogas Aquilo fogdos már helyette,
A' magas gólyákat mind szám ki vetette,
A' kis fecskéketis mes(s)ze rekesztette,
Egyéb madaraknak nyelvét el kötötte.
Gosztonyi- és Nyitrai-codex.

⁶ 41-42.

A' bolha sem nyargal szabadon annyi ért,
Mint nyári üdőben nemis vesz oly sok vért,
Férre szitta magát, érezvén orra dért,
Nem csipnek a' legyek, szunyog foga sem sért.
Gosztonyi- és Nyitrai-codex.

42. Dongnak bogarai a' vad Boreásnak,
Repdesnek darási hideg szent Andrásnak,
Ezek füláncjokkal másként meg-nem ásnak,
De hogy ne árcsonak, kell lenned ruhásnak.
43. Nem tart a' füvellő már pányvás lovakot,
A' tél estállóra szorította azokat,
A' poros szénához kívánnak abrakot,
Hogy jól viselhessék mezőben Urokat.
44. Fagylaló fuvalmi az erős szeleknek
Majd meg-kötik hátát a' folyó vizeknek,
Kit végben nem vinne műve sok kezeknek,
Üveg meg-hidazást készítenek ezeknek.
45. Azért, míg az üdő nem fog szorossabban,
Hogy az hadainak alkalmasabban
Légyen telelése, s'-dolga folyjon jobban,
Magyar Ország felé tér Kemény azomban.
46. Az holott quártélyban osztván az Hadakat,
Szakmára bocsátta a' Német Truppokat,
Küldi Debreczenben a' Magyar Zászlókat,
S'-ott adgya azoknak rendelt quártélyokat.
47. Maga a' mellette marattak számával,
Erdélyi Nemesség színlett virágával,
Sok jeles Iffjaktól álló Udvarával,
Kiket el-nem osztván, hagyott vőlt magával:
48. A' Máramarusi hegyeknek allyában,
Egy Bikszáda nevű falúra szál(l)tában,
Helyhezteti magát addig quártélyában,
Míg job módót láthat dolga folyásában.
49. Azomban mint sokban forgott s'-tanult vitéz,
Kemény a' dolgokra szemes tanács(cs)al néz,
Tudván, veszedelmes az hadi kelevéz,
Ha nád az öklelő, az ellent vető réz.
50. Tudván, vakmerőség kevés számú néppel,
Mint Aeneás hada ámbár olyan széppel,
Viadalt állani nagy táborral s'-éppel,
Mert győz a' sokaság, ha van-is csak cséppel.
51. Édes Hazájárul nem tágitván gondgyát,
A' tanácsos elme várja könnyeb módgyát,
Hogy homállyosicsa Ali Passa hódgyát,
S'-ki-vegye kezéből az Erdélynek sóldgyát.
52. Tudgya, hogy el-oszol töb része hadának,
Csak bizonyos népét valamelly Passának
Hadgya óltalmára az ollyak pártjának,
Kik a' Török mellett ellene valának.

53. Hogy az után bírhat azokkal, remélvén,
A' nagy Fábiusnak példájával élvén,
Ki kevés Hadának virágát kimélvén,
Ment Hannibál előtt, az harczot kerülvén.
54. A' míg látta hadát lenni egy erőben,
Addig harczra vélek nem szállott mezőben,
Hanem el-oszlatván s'-fárasztván elsőben,
Diadalmaskodott rajta jövőendőben.
55. Ettől függött élte s'-halála Rómának,
Mert egyéb oszlopi eléb el-húllának,
Mindenek szemei csak ezen valának,
Szép diadalmával meg-is vidúlnak.
56. Nem áldotta volna egész Róma szája,
Ha sietet(t) volna vakmerő próbája,
De hogy tanács után csúszott-ki szablyája,
Azért vólt fejének dücső Laureája.
57. Nézd kevély dagállját a' vizek árjának,
Nem térvén öblében teli tölt árkának,
Minden töltéseit szaggattya gáttjának,
Szabad utat csinál s'-ki-csapást magának.
58. A' míg egy testben van, praedál mindeneket,
Meg-győz akkor minden ellenvetésekét,
De ha meg-oszlatván, vész külön helyeket,
Gázoló lábbal-is győzhetni réveket.
59. Hasonlót lát Kemény mostani dolgával,
A' Törökök ellen fel-kötött kardgyával;
Tudgya, hogy nem bírhat annak nagy árjával,
A' míg edgyütt vagyon Ali sok hadával.
60. Hanem ha ezt a' tél töb részben oszlattya,
Bízik, hogy részenként őket el-birhattya,
Azért job idejét míg Isten adattya,
A' viadal dolgát kerüli s'-vontattya.
61. Azomban izgatván a' deres Ősz szele,
Hogy alkalmasab lenne másutt tele,
Ali-is hadával Erdélyből ki-kele,
Csak bizonyos számot ben hadni rendele.
62. Maga Temes-Várra mégy, hogy ott teletlyen,
Hogy gondot Erdélyre Ibraim visellyen,
Annak parancsollya, s'-mindent úgy mivellyen,
Hogy fojtó sinórra gégéje ne kellyen.
63. Mellynek elmenését hogy Kemény értette,
Groff Montecuculit mind addig sürgette,
Hogy szép seregekkel megint segitette,
A' kikkel dolgait újjonnan kezdette.

64. Az új üdő talám fel-jövő fényével,
Mint a' múlt esztendő, változó kedvével,
Jobban fog egyezni a' várt szerencsével,
S'-bé-tölti reményét szép győzödelmével.
65. Montecuculival mikor bé-menének,
Bízzán erejéhez sok szép seregének,
Nagy vala reménye fel-emelt szívének,
Hogy láttya örömét dolga jó végének.
66. Alacsonab hittél most sincs a' dolgokban,
Sőt mint a' csemeték kik nőnek magokban,
Ha mellyet a' kertész le-metél azokban,
Annak ága boga fakad bokrosabban:
67. Ugy indult ágai első reményének,
A' fordult dolgoktól hogy le-nyesetének,
Mátszor megújulván, bokrosabbak lének,
Bízzán éréséhez ezek gyümölcsének.
68. De a' nagy dolgoknak van sok akadállya,
Külön-külön-féle ellenzés próbállya,
Ha egyet győzhetni, más gátlás talállya,
Ki a' kezdett utat megént által állya.
69. Mert a' míg fel-szedi széllyedett hadait,
És elé készíti szükséges dolgait,
Eléb mint kezdené azokkal útait,
Fel-bontya az idő lepadlott fagyait.
70. Meg-szűnik Aquilo száraztó szelével,
Ki eddig erőssen szoritot(t) derével,
A' nagy vizeket-is hidlotta jegével,
A' tudós természet bölcs mesterségével.
71. Az olvasztó Notus röpül-ki szárnyával,
Szelei minden felől fel-fűtt pofájával,
Rút felyhőköt emel nedves homályával,
El-űzi a' deret olvadott fagyával.
72. Borúlnak az egek sűrű fellegekkel,
A' kik spongiái telnek sok vizekkel,
Keverül az üdő rút fergetegekkal,
Egyveledvén az hó essői cseppekkel.
73. Tágúlnak az erős derek szorítványi,
A' kemény jegeknek lágyúlnak márványi,
Olvadnak az havak fagyos fűvalmányi,
Romlanak a' télnek minden csinálmányi.

- 74.⁷ Magokat a' szelek jobban meg-nóditván,
A' vizes folyhőket erősben szoritván,
A' fehér havat-is essőre fordítván,
Indúl sűrű zápor, mindent el-borítván.
75. Az olvadt havak dúllyák az hegyeket,
Viják sok le-hozott kövel a' völgyeket,
Az hulló zápor-is bővítvén ezeket,
Nevelik nagy árral hamar a' vizeket.
76. A meg-dagat(t) Szamos nem térhet öblében,
Ki-csap határábúl szabados mentében,
Uszó áradást önt majd minden érében,
Vagyon a' Tisza-is ritka özönében.
77. A' dőlöngő habok egymásra omolnak,
Azok küszködési sok helyt ostromolnak,
Minden hidak, gátok, töltések romolnak,
Nyargaló árjokkal szabadon rabolnak.
78. A' fel-fakatt fagyok sárral egyvelűlnek,
Minden lapályokban magos vizek gyűlnek,
Mocskos locsban s'-poczban az utak merűlnek.
Kik miatt a' járók sok felé kerülnek.
79. Alkalmatlanittyák ezek az utazást,
A' várast javallyák, és az hon lakozást;
De nem tűr a' nagy szű dolgában változást,
Hogy az halogatás ne adgyon okozást.
80. Meg-győz az akarat minden nehéz utat,
Fáratsággal járják a' Pegásus kútat,
Dücsőségre lármát Márs-is azzal fűtat.
A' puhának Pálmát ez egyik sem nyútat.
81. Amaz Nagy Scipio, ki lakék Rómában,
Ha lány s'-kényes utat várt volna dolgában,
Diadalmaskodó hadakozásában
Nem nyert volna annyit a' nagy Africában.
82. A' nyár kegyességét Hannibál sem várta,
A' jeges telet-is mind edgyaránt járta,
Az ellenségeknek kikkel sokat árta,
Nagy veszedelmekben nem remélve zárta.
83. A' Tenger-is enged a' bátor próbának,
Mint Colchosban menő Jázon hajójának;
Kemény sem ad azzal haladást dolgának,
Hogy zúgnak habjai a' vizek árjának.

⁷ 74-75.

Kezdenek dagadnj vízi pöffetegek,
Jele, nem derűlnek-föl hamar az egek,
Emelkednek inkább mind töb-töb felyegek,
Szakadoznak minden vizekben a' jegek.

Gosztonyi- és Nyitrai-codex.

84. Hanem rendelt uttyát el-kezdi követni,
Az üdőtől szokott szerencse születni,
Ha ki azzal nem tud iziben sietni,
Várt nyereségétől el-szokot(t) vettetni.
85. A' Haza szerelme kiben igazán forr,
Nem tanúlt mentséget, hogy nincs rajta a' sor,
Hogy készen nem vólna, nincsen soha olly kor,
Ennek egyenlő út, sár, viz, esső, szél s'-por.
86. Fel-készülvén azért illendő módgyával,
Meg-indúl Bikszádrúl szép számú hadával,
Bánya felé ballag el-kezdettt útával,
Dobroviczáig mégy Anna-is Urával.
87. Ott vál-el egy-mástúl ez az hűséges pár,
Kiknek, edgyütt lévén, a' tél-is vala nyár,
Szívek rázó derek most következik már,
Mikor el-választó órájok közel jár.
88. Mint ha fel-feszítvén röjtökét mellyének,
Ki kellene onnét szakadni szívének,
Nem isméri Anna ezt kisebb sebének,
Hogy búcsúzó szavát hallya kedvesének.
89. Mint ha most válna-el lelke a' testétül,
Kemény-is olly kinzást vészen a' szívetül,
Hogy el kell távozni leg-böcsösb kincsétül,
Édes Annájának kedves személyétül.
90. A' Lengyel Országi dolgok példájával,
S'-onnét következett Ura rabságával,
Rémül gyakran Anna, s'-vagyon bús gondgyával,
Hogy most-is ne jáczon hasonló koczkával.
91. De noha szívének kén ez s'-keserűség,
Tetczik mind az által itt-is a' dücsőség,
A' kihez nem juthat az hon heverőség,
Fáratság adgya azt, s'-harczólo mezőség.
92. El-gyött már ideje búcsúvételeknek,
S'-öszve fogott kezek el-eresztéseknek,
Nem lehetett súlyosb márvánnya szíveknek,
Egy-mást el-hagyása mint mostan ezeknek.
93. Két orczáját irták régente Janusnak,
Két szíve kellene most Kemény Jánosnak,
Noha nem találod így-is hijánosnak,
Idővel meg-felel mind Márs, s'-mind Vénusnak.
94. Mindazáltal szíve ha kettő lehetne,
Két-felé azokkal többet mivelhetne,
Edgyet Annájának keblében tehetne,
Másikkal el-kezdettt úttyára mehetne.

95. Két-féle szeretet öszve nehezen fér:
A' Márs dolgaira ingerli a' melly vér,
Annától távozást a' szüntelenül kér,
Tudgya: ott heverve Pálma ágot nem nyer.
96. A' melly éget pedig Annának tüzével,
Rest az induláshoz, s'-komor-is kedvével,
Nem örömet fárad a' Márs seregével,
Inkáb hon hevülne Vénus melegével.
97. Tartnak ezek sok bajt s'-küszködést egymással,
Ez az hon létellel, az a' ki-vágyással,
Nehezen alkuszik itt Vénus Pallással,
Mint szép Lavinián Turnus Aeneással.
98. Erős mind a' kettő, bizik-is magához,
Ha edgyik marasztja s'-vonnya az Annához,
Készteni a' másik: nyúllyon pályájához,
Hogy nyertessen érjen a' fel-tett Pálmához.
99. Oszlattyá pöröket végre a' böcsület,
Ki a' Kemenczénél mindenkor nem fülhet,
Azért ez sziveknek noha nagy feszület,
Mind-az-által van már el-váló készület.
100. Egymást tartó kezek azért bocsáttatik,
Nehéz mind kettőnek hogy árván hagyatik,
Annára Keménytől szép áldás adatik,
Tüle-is hasonló búcsúzás mondatik.
101. A' mikor kedvesét Kemény el-maradni,
Anna-is édesét láttya el-haladni,
Tetczik, hogy a' szivek fog ketté hasadni,
Nem tűrheti Anna, Könyve kezd fakadni.
102. Kemény-is sirását alig tűrtesztette,
Keseredett szive mert arra készítette,
A' férfiui vér de mértékeltette,
Meg-indúlt könnyeit, vissza térítettette.
103. A' melly keserűség gyűlt vala szemére,
Hogy a' ki-áradást ereszszen könyvére,
Mint hogy a' nemes vér vala ellenére,
Az honnét gyött, viszsza tére az szivére.
104. De ott nem lelete veszteg maradással,
Hanem ki-fakada nehéz ohajtással,
Titkos keservérül elég jel adással,
Azomban mind kettő lén el-távozással.
105. Látnád itt bús vóltát Laodemiának,
A' Protesilaus szerelmes társának,
Mikor távozásán kesergett Urának,
Ki meg-szállására méne a' Trójának.

106. Féltette kedvesét Hector haragjátúl,
Görög vitézeken hatalmas karjátúl,
Nehezen bocsátta azért-el magátúl,
Hogy el-ment, meg nem szűnt szeme a' sirástúl.
107. Hasonlatos dolga mostan az Annának,
Tőle el-válásán szerelmes Urának,
Fél szive, vakjátúl a' Márs koczkájának,
Kin sok bús gondokat talál ő magának.
108. A' míg vigyázhatta, késérte szemével,
El-tűnvén előle, lőn töb keservével,
Követte az után ohajtó szivével,
El nem maratt tőle soha elméjével.
109. Tekénget Kemény-is viszsza, mig láthattya,
Ha szemétül el-múl, a' szive ohajtya,
Vagyon mind kettőnek egyenlő bánattya,
Hogy az idő vélek egymást el-hagyattya.
110. Ez vala ugyan-is végső el-válások,
Nem is leve töbször együve jutások,
Nem csuda, ha volt-is nehéz szűfájások,
Követvén az után azt keserves gyászok.
111. Noha kedvesének tőle el-estével
Gondos vala Kemény, de annak terhével,
Nem nyomatott szive vett reménségével,
Jó hitben van, s'-bátran mégyen seregével,
112. Meg-előzi az hir röpillő szárnyával,
Hirdeti Erdélyben csevegő szájával,
Hogy meg-indúlt Kemény s'-jön számos hadával,
Magyar, Német s' Horvát válogatottával.
113. Mellyet a' Törökség nem vészen tréfára,
Hanem gondot visel jövődő dolgára,
Ülteti emberét Ibraim Postára,
Ezt Ali Passának adattya tuttára.
114. Azomban Seges-Várt ölti a' nyakában,
Van minden Népével oda szorulásban,
A' mellynek Kemény-is rút sáros út(t)yában,
Noha későn jöhet, de jút szomszédgyában.
115. Fejér-Egyházra száll maga udvarával,
A' szomszéd falukat rakja töb hadával,
Keriti a' Várost szapora strásával,
Minden kapuinak el-állott útával.
116. Meg-szállása után készül ostromához,
Addig akar időt venni próbájához,
Mig az alkalmasság arcz(cz)al áll dolgához,
Ne kapjon az után kopasz tarkójához.

117. Már-is a' szerencse láttatik kedvezni,
Mert mihelyt hadai kezdenek érkezni,
A' kiknek nem lehet Segesben férkezni,
Szalad az ellenség, nem mér ellenkezni,
118. Már Szent-Páli János Betlehem Gergellyel,
Bottyok alatt lévő töb vitéz emberrel,
Kilencz száz Kurtánnal, hogy ha nem ezerrel,
Meg-viván, rontották azokat fegyverrel.
119. A' szerencse kedvét többen-is ígérte,
Lészen bal szárnyárúl immár jobbra térte,
Állandó mivoltát ennek de ki érte?
Ha egyszer kedvezett, hogy mászsor nem sérte?
120. Nagy elme nem szokta az alacsonkodást,
Ha búja van, ugy sem mutat szomorodást,
Rósa a' tövis közt nem vészen hervadást,
Sem a' Pálma-fa ág terh alatt fülladást.
121. Sőt ez mind a' kettő újúl azok között,
Noha Kemény fénye sokszor el-röjtözött,
De azok ködében ugy meg-nem ütközött,
Hogy újab reményben szive nem öltözött.
122. Ha valaha, most van szép bizodalmával,
Hogy várt czellyához jút kezdett pályájával,
Szemléli azomban vigyázó gondgyával,
A' Várat melly felől üsse ostromával.
123. Ez leg-akadályosb köve már utának,
Mellyet ha ki-vethet, igéri magának,
Hogy egyenesb úta lesz osztán lábának,
Mellyel védelmére indúlt az Hazának.

HATODIK RÉSZ.

1. Ibraim Passának ez alatt Postája
Jút Ali Passához, meg-beszéli szája,
Erdélyi dolgának hogy fordul visszája,
Ha vigyázób szemmel nem tekint hozzája.
2. Ben van Kemény János számos hadaival,
Némettel, Horváttal, vitéz Magyarival,
Segesd Várhoz szállott rontó ágyúival,
Ott szorúlt Ibraim Török társaival.
3. Kávét iszik vala, mikor ez hirt vette,
Hamar fel-hörpenté, s'-csészéjét le-tette,
Ibraimnak dolgát mihelyt meg-értette,
Segítő hadait mingyárt készítette.
4. Itten ónt nem kötnek a' dolgok lábához,
Hogy a' múlt ebédnek érjen csak csontyához,
Hanem olyan szárnyat ragasztat inához,
A' ki ebéd előtt vigye asztalához.
5. Siető dolgokban árt a' késedelem,
Következik onnét gyakor veszedelem,
Nem osztogat Laurust a' szép győzödelem,
Az hová későn jút a' várt segedelem.
6. Némelly részét azért leg-könnyeb hadának
Adgya bottya alá a' Kuczuk Passának,
Mondgya, hogy ha igaz hive Császáranak,
Visellye jól gondgyát Erdélyi dolgának.
7. Ne ülljön útával mászó rák hátára,
Tekenős békának se lépjen módgyára,
Hanem ráró szárnyat ragaszszon vállára,
Ugy mennyen, s'-repüllyön siető dolgára.
8. A' készség nem szokott várni sok ingerlést,
A' fártságban-is nem tud az kiméllést,
Tudgya, a' nevelhet haszonrúl reméllést,
Nem az, ki csak háznál szokta az henyélést.
9. Kardot köt csak hamar, s-meg-indúl hadával,
Szágodik a' lova Pegásus szárnyával,
Éjel nappal mégyen, sietvén dolgával,
Hogy későn járása ne légyen kárával.
10. Bé-is érkezik ez csak hamar Erdélyben,
Melly Kemény Jánosnak mikor jút fülében,
Támaszt ugyan újab gondokat szívében,
De nem lankad azzal erős reményében.

11. Tanácsra bocsátta, mit cselekedgyenek,
Azon egygyeznek-meg, hogy fel-készüllyenek,
Ne várják helyben meg, hanem ki-mennyenek,
Meg-álván úttyokat, meg-verekedgyenek.
12. Nem félnek, sőt egy mást sok jóval biztattyák,
Ha a' Török erőt mezőben ronthattyák,
Az után a' várat megint meg-szálhattyák,
S'-a' benne lévőket könnyebben birhattyák.
13. Mikor el-végezték erről tanácsokat,
Szállásokra küldik a' Kapitányokat.
Hogy ott fel-ültetvén más nap az hadakat,
A' mezőre hozzák jó reggel azokat.
14. Halván a' készülőt, örömmel nyergelnek,
Felülvén, a' mezőn rend(d)el seregelnék,
Ujab-ujab reményt benne ingerelnék,
Török oszporával erszények majd telnek.
15. Örömében lovát sok vitéz ugrattya,
S'-mint ha harczon vólna, már-is úgy forgattya,
Tolla vitorláját a' szél hajtogattya,
Nyereség reménye a' szívét izgattya.
16. Hogy meg-vagdalkozzék, kész arra minden kar,
Van rajtok sok farkas, melly majd Törököt mar,
Alig várja szivek, hogy érkezzék a' Tar,
Vitézséget tenni mindenike akar.
17. Meg-indulván végre, útnak eredének,
A' mint Nagy-Szőlős van, a' felé menének,
Vélvén a' Törökök hogy arra jönének,
De azok csalt vetvén, más völgyre térének.
18. Mellyen Kuczuk Passa, hozott Seregével,
A' Várhoz érkezvén, bé-méne békével,
Tanúlt Róka, dolga vólt sok kelepccével,
Tudgya, mint kell bánni ellenség lesével.
19. A' ben lévő Török, s'-azzal más közös nép,
Romlott reményében lesz ezzel megént ép,
Vidúl orcájokon az halványodot(t) kép,
Olly könnyen reájok Kemény már bé-nem lép.
20. Öszve ölelkezik Ibraim Kuczukkal,
Üdvözli személyét, s'-tiszteli csókokkal,
Dörgenek az Bástyák áldgyúk s'-taraczkokkal,
Kuczuk jövetelét hirdetvén azokkal.
21. A' mellynek dörgési hatván a' fülében,
Háborodik Kemény, s-bút vészen szívében:
Tudgya, hibája lett várt szerencsében,
Jutván Kuczuk Passa már vágyott helyében.

22. Tudgya, arra valók ezek a' lövések,
A' kik néki merő meny-köves dörgések,
Hogy a' Törököknek lett bé-érkezések,
Hijában való már azokat lesések.
23. Dolga job folyamit innét reméllette,
Bánnya nyútot(t) módgyát hogy ennek vesztette,
Mint hogy népét Kuczuk a' várban vihetten,
Azon győzödelmét már nem remélhette.
24. A' hosszú tanácsnak késlető vóltábúl,
S'-az végzett dolognak később folyásábúl
Történek, nem egyéb okozhatásábúl,
Az alkalmatosság hogy múlék markábúl.
25. A' késő dolgokból következik sok kár,
Valamelly végezés köszvényes lábbon jár,
Az el-rendelése tanácsos légyen bár,
Hasznátlan, mert arra a' szerencse nem vár,
26. Ámbár tanácsollyon esze Cicerónak,
De ha nem nyúl hozzá keze Scipiónak,
Annak kimenetét nem tarthatni jónak,
Csont a' früstököme a' későn járónak.
27. Főtt tanács(cs)al az melly dolog már meg-ére,
Bátorság s'-gyorsaság annak a' vezére,
Az szokta vezetni győzelmes végére,
A' nélkül fordulhat az-is veszélyére.
28. Nem sok Pálmája van az halogatásnak,
Kit a' félelmese mondak vigyázásnak,
Sok pedig Laurusa a' gyorsalkodásnak,
Mely kalaúzságán jár a' jó tanácsnak.
29. Mikor a' lövések a' Várban levének,
Ideje érkezett hamar napestének,
Ki-fogák lovait tüzes szekereinek,
Itatván tavábúl Oceán vizének.
30. Az idő gyeplőjét a' vak éj viseli,
Fekete homályt az égre emeli,
Temérdek setétség annak allyát teli,
Ki-ki menő utat tapogatva leli.
31. Azért az hadaknak nem vala mit tenni,
Szőlőkre utakat viszsza kezdik venni,
Nem mehetvén tovább, ott akarnak lenni,
Meg-tekintik, hólnap hová kellyen menni.
32. Az éjnek sátora megént le-vonatván,
Ki-fogott lovait a' nap bé-fogatván,
Tegnap eltűnt fényét ismét fel-hozatván,
Azért a' dologhoz látnak, nem mulatván.

33. Mind Német 's-Magyar Tiszt egygyüvé gyűlének,
Tanácskoznak, tovább mit cselekednének,
Végre mikor ezen sokat törődnének,
Magok veszélyekre illyet végezének:
34. Hogy azon a' napon ottan nyugodgyanak,
S'-az dologrúl tovább bővebben szóllyanak,
Fárat(t) a' Pogányság, attúl ne tarcsanak,
Míg meg nem nyugosznak, addig ki-csapjanak.
35. Azért nem kis része ki-oszól hadának,
Hogy ki-ki abrakot szerezzon lovának,
Azok-is, Keménnyel kik ben maradának,
A' jó vigyázásban álmosok valának.
36. Akar mit el-hinni csak könnyű okokkal,
Szokott gyakran lenni keserves károkkal,
Meg-csalatnak sokan a' bizodalmokkal,
Az hol nem reméllik, ott veszvén dolgokkal.
- 37.⁸ Az a' bizakodás, melly a' vigyázásnak
Bé-köti a' szemét, oka sok romlásnak,
Mestere a' veszély az ólálkodásnak,
Bé-gyön, ha jó Sánczot ellene nem ásnak.
38. De nem lehet soha oly tanúlt okosság,
A' mellynek tanácsa mindenkor bóldogság,
A' szemes elmét-is köti néha vakság,
Nem láttya, hol lappang a' vesztő ravasság.
39. Mind eddig Kemény is szemes lábokon járt,
Távozott előtte, reá veszélyt nem várt,
De vigyázatlan most, melly ezentúl meg-árt,
És ránt a' nyakában ki-vethetetlen kárt.
40. Mikor azért Kuczuk Passát vesztegleni
Gondolnák, s'-idejét nyujtózva tölteni,
Mint hogy nem tiz óra szokta fel-költeni,
Mezőben villog már, s'-kezd közelíteni.
41. A' véletlen csapás, tudgya, sokat tészen,
Ha az ellenséget nem talállya készen,
Kevés kéz sokon-is győződelmet vészen,
Bizik: ma néki-is jó harácsa lészen.

⁸ 37-38.

1. A' veszedelemnek vallyon szomszédgyában
Lehet-é valaki nyugalmas ágyában?
Mes(s)zeis föl keres, oly gyors a' dolgában,
Nem hogy ot(t) ne báncson, hol vagy a' markában.

2. A' vipera mellet(t) bátran ki nyughatik,
Ám bár csapásátul mindgyárt nem bántatik?
Fél mind azon által, nem bátorkodhatik,
Ha soká véle lesz, hogy meg nem csapatik.
Gosztonyi- és Nyitrai-codex.

42. A' veszedelmes nap délre jutott vala,
Éhezik a' gyomor, melly eddig koplala;
Azért kinek-kinek vettetik asztala,
A' szakács sem mulat, hanem fel-tálala.
43. Esznek már némellyek, s' -jól meg-is hevültek,
Köztök a' pohárok már sűrűn kerültek,
Kemény étkei-is immár el-készültek,
Fel-is atták, de még asztalhoz nem ültek.
44. Talám szintén mikor vizet kér kezére,
Rosz vendég érkezik, mondgyák, ebédére,
Feles Törökség gyön, Kuczuk a' Vezére,
Im itt lesz, Héturon mert már innét ére.
45. Nem hevert sokáig, reggel ült lovára,
Hogy ebéd vesztése ne lenne kárára,
Arra sokszor hívó követet nem vára,
Hanem hivatlan-is indúlt, s' -ide jára.
46. Ennek gonosz hirén a' vérek fel-posdúl,
A' nem remélt dolog van rajtok nagy gondúl.
Soknak a' szive-is helyéből ki-mozdúl,
Hogy fékezze lovát, gyorsan ki-ki fordúl,
47. Harsognak a' lármák, felülőt hirdetnek,
Ott hadgyák az ételt, szállásra sietnek,
Akadoz a' falat torkán némellyeknek,
Az hirtelenségben nehezen nyelhetnek.
48. Maga-is a' Kemény van nem köz gondokban,
Mint hajós véletlen támadott habokban,
Mind-az-által szive nem csügged azokban,
Kezd lenni dolgárúl jó bizodalomban.
49. Azomban a' mint az kis idő engette,
A' kik a' faluban valának mellette,
Azokat csak-hamar jó rendekben vette,
S'-az mezőre vivén, ezekkel intette:
50. Nem kell meg-ijedni, hogy jön az ellenség,
Ha oszlott-is hadunk, van itt annyi népség,
Melly a' reánk jövő terh ellen elégség,
Legyen szivetekben azért jó reménség.
51. Más az: sokaságban nincs az hadi erő,
Bátor szű és jó kar az ellenség verő,
A' kit Isten segít, a' leg-inkáb nyerő,
Mellytől aláztatik a' kevély s'-vakmerő.
52. A' mi kardunknak-is Mávors köszörült élt,
Fordúl a' Sors, Kuczuk kit magájénak vélt,
Mi pállýáknak adgya a' diadalmas czélt,
Fordít a' nyakában az helyet(t) rút veszélyt.

53. Időnek előtte nem kell meg-rettennünk,
Jó hittel jó remént kell dolgunkban vennünk,
Meg-kell ennek lenni, nincs egyebet tennünk,
Szükség férfiaknak ezokáért lennünk.
54. Avagy van-é inkább oka félelmünknek?
Gyalázat volna az vitéz Nemzetünknek,
Ha illy kevés száma mi ellenségünknek
Ki-vonná az élet híres fegyverünknek.
55. Csak tegnap érkezett fáratt s'-gyülevész nép,
Az hosszú út miatt lovok-is alig lép;
De a' mi Seregünk, ha kevés-is, jó s'-ép,
Csak szívesen fogjuk, lesz nyereségünk szép.
56. Ez a' velünk való idegen Nemzetség,
Kiket immár régen oktat a' vitézség,
Nemde oltalmunkra olly bástya s'-segítség,
A' mellyhez nem térhet könnyen az ellenség?
57. A' magunk felei, ez a' szép Magyarság,
Kardgya után élő s'-próbált katonaság,
Régi erejében talám ollyan lágyság,
Hogy mindgyárt el-nyomja azt-is a' Pogányság?
58. A' Nemességben-is forr az Ösi jó vér,
S'-meg melegült attúl testekben minden ér,
Öszve csapni ki-ki egy ellenséggel mér,
Segítvén Istene, bizik-is, hogy majd nyér.
59. Hazája s'-kedvesi meg-maradásáért,
Mint a' Trójaiak magok oltalmáért,
A' Római Iffjak Országok javáért,
Kész harcolni, s'-a' szép böcsüllet áráért.
60. Szokta a' szerencse segitni azokat,
A' kik bátor sziv(v)el fogják a' dolgokat;
De kik félelemnek adgyák ő magokat,
Hátra vervén, vésznek rút gyalázatokat.
61. Jelen leszek én-is mindenütt veletek,
El-követek mindent, a' mit mivelhetek,
Ti-is körülettem férfiak legyetek.
Vagy élet vagy halál, maradok köztetek.
62. Az övéi mellett, hidgyétek, hogy fel-kél
Az hivek Istene, ki senkitül nem fél.
Kuczuknak fegyverén nincs olly köszörültél,
Hogy azt sércse, a' ki ennél oltalmat lél.
63. De magunknak-is kell ezzel serénkednünk,
Mint Hector s'-Achilles egymással küszködnünk,
Seb s'-vér közt engedik itt a' Pálmát szednünk,
Azok után lehet azzal dicsekednünk.

64. Vitézek, kardunkat azért úgy forgassuk,
Hogy a' Török erőt láb alá nyomhassuk,
Nyereség Laurusát tőlök el-vonhassuk,
Azzal homlokunkat mi koszorúzhassuk.
65. Avagy ha más volna Fátuma ígyünknek,
Ugy-is ösmértessük erejét kezünknek,
Drága áron vegyék bársonyát vérünknek,
Maradgyon jó hire emlékezetünknek.
66. Gyújt nem kevés tüzet ezekkel szivekben,
Szép biztatásira forr vérek ereiben,
Forgolódik köztök s'-jár a' Seregekben,
Szedvén azonközben őket job rendekben.
67. Csak szomszédságában van Szőlősnek Hétúr,
A' felől gyön Kuczuk, véle sok Török Ur,
Kiknek hegyes töre még ma sokat meg-szúr,
Golyóbissa, nyila s'-csidája által fúr.
68. A' két falu között alá szálló völgynek,
Erdő van felette, hazája cser, s'-tölgynek,
Kit most a' deres tél nem hágy lenni zöldnek,
Hóval egyveledett sára van a' földnek.
69. Két felől az oldal Dombra emeledett,
A' mellynek a' közü szorossan terjedett,
Árok a' közepin, s'-abban viz eredett,
A' cserének allyán szőlő telepedett.
70. Nyomodik a' Török Tábor nap keletről,
Hozza kevés hadát Kemény nap esetről,
Radák Imrét teszi az egyik szegletről,
Hat száz gyalogokkal, sokat tart ezekről,
71. A' csere szélben ezek helyheztek,
Feltekert puskájok kezekben fénlettek,
A' mint a' szőlőnek gyepűi tétettek,
Az Német és Horvát oda rendeltettek.
72. Igen szép had, kár, hogy hijja van számának,
Mert ezek közzül-is sokan el-oszlának,
Mellyek ha ép számmal most jelen volnának,
Töb csorbája lenne a' Török szablyának.
73. Állot(t) a' Magyarság ezek közt középén,
Itt vagyon Kemény-is, mindent biztat szépen,
De ezeknek sincsen tellyes száma épen,
Majd elmaratt fele, ki egy, ki más képen.
74. Hogy meg ne kerülné őket az ellenség,
Falu túlsó végén van az melly kis rétség,
Oda-is mind Magyar mégyen, mind Németség,
Hat száz emberből áll ez a' két Nemzetség.

75. Jádczik már az Echo a' Török dobokkal,
Adván feleletet vissza vert hangokkal,
Zászlókat a' kényes szelek-is szárnyokkal
Csapdossák, s'-mulattyák magokat azokkal.
76. A' jövő sereg-is magát már mutattya,
Látczik sok tar főnek gombos patyolattya,
Más-féle csapka-is, s'-azok tollazattya,
Kiknek vitorláit az Eurus forgattya.
77. Sisak, pánczél, karvas szép ragyogvánival
Jádczik a' verő fény sütő sugárral,
Egy-másban kapdosó fények villámival,
A' szemeknek ugyan csiklandozásával.
78. Vélhedd annyi fene vadaknak jövését,
Fel-tátott szájokkal élted el-nyelését,
Menyi Párducz, Tigris, Farkas bőr csüggését
Látod nyakok körül, s' majd reád szökését.
79. És ingattya a' szél fejeken tollokat,
Valahánynak, annyi éhezett Sasokat,
Sólymot, rárót, erős kerecsent s'-Struczokat
Ítélhedd érkezni, oh melly gonoszakat!
80. Itt majd mindenik kard egy-egy halált vezet,
A' melly Kemény János hadára éhezett(t),
Maga Fátuma-is közikben érkezett(t),
Akar nem sokára fogni véle kezét.
81. Forgolódik köztök Memhet Kuczuk Passa,
Tündöklék a' karján fel-kötött karvasa,
Markában-is villog ki-rántott(t) pallosa,
Bizik, hogy Keménynek lészen ma gyilkosa.
82. Látván, a' Magyarok hogy már közel vannak,
Olajt vett szikrái sebesben lobbannak,
Tajtékzik a' szája mint a' búsult kannak,
Öszve vert fogai szájában csattannak.
83. Kemény-is már magát keménnyen készíti,
Bátorittya szívét, karját erőssíti,
Remélvén, Istene véle van s'-segíti,
A' rá gyövä erőnt rontya, szégyeníti.
84. El-fáratt a' lova, melly eddig viselte,
Le-száll, el-viszik azt, mást hoznak helyette,
A' mellynek serényét alig illethette,
Mint a' könyű evet, lén hamar felettte.
85. Achillest látnád itt lenni seregében,
Már ki-vont szablája villogván kezében,
Ha kinek félelem vala még szívében,
Bátorodik az-is, s'-meg-újjúl vérében.

86. Vidám tekintete mulat merészséget,
Ki-rántot(t) fegyvere harczoló készséget,
Biztató beszéde hitet s'-reménséget,
Minden állapotja el-tekéltséget.
87. Teleki Mihálynak elmélkedésére
Gyön olly titkos érzés azomban szivére,
Hogy most menne Kemény vég veszedelmére,
Ha más ként nem visel gondot életére.
88. Kéri, hogy kedvesit szánnya meg s'-Hazáját,
Ne várja a' Mársnak kétséges koczkáját,
Bízza hiveire az harcznak próbáját,
Állyon férre maga, s'-tegye-bé szablyáját.
89. Nyilhat jövődőben job úttya dolgának,
Csak most mértékelést adgyon szándékának,
Ne ereszsze magát vakmerő próbának.
Megjelentvén titkát, Teleki, szavának,
90. Felel: El-költ már az, későn siettetnél;
A' jó hír s'-böcsüllet nagyob mindeneknél,
Job a' böcsös halál a' mocskos életnél,
El-menvén, magad-is rólam mit vélhetnél?
91. Azonközben, mint a' Caucásus hegyében,
A' melly oroszánynak el-loptak kölykében,
Sí s'-rí az erdőkön fel-forrot(t) mérgében,
Mindent kerget, üz s'-ront kölyke kerestében:
92. Olly szű iszonyító nagy sivalkodással
Érkezik a' Pogány s'-Alla kiáltással,
Öszve kap a' két had hirtelen egymással,
Végső itiletet képző ropogással.
93. A' sűrű lövések dongó bogarai
Szaporán repdesnek mint méhek rajai,
Kik miatt hallatnak sokaknak jajai,
Mert igen mérgesek azoknak fogai.
94. Öszve egyvelült füst a' kard villogással,
S'-azok közt a' gyakor ólom mag járással,
Mint menyköves üdő tüzes villámással,
A' benne forgóknak van nagy gond-adással.
95. A' kik záporátul vér-patakok nőnek,
El-szakatt a' nyaka már nem kevés főnek,
A' tanúlt Németek hijjában nem lőnek,
Mellyek a' Törökben sokat földre tőnek.
96. Még köz szárnyon röpül köztök a' nyereség,
Sőt számosan hullot(t) a' Török ellenség,
Mind két részt táplállya vala még reménség,
Hogy ötet pálmázza a' harczy dücsősség.

97. Izzad vala vérrel már Kemény szablyája,
Körülötte fia, s'-sok vitéz szolgája,
Azomban sok Török tódulván reája,
A' forgolódásban el-húll paripája.
98. Simon ez ideig Julusnak módgyára,
Forgódot(t) körülle s'-vigyázott Attyára;
De sok Pogány érvén néki-is sorára,
El-vetik, s'-alighogy nem ére torára.
99. Magyar Kapitány-is, az Ebeni István,
Forgóldik, egynéhány Törököt le-csapván,
De ő ellene-is feles Pogány jutván,
El-szakad Urátúl, tovább nem álhatván.
100. Teleki Mihálynak sem henyél szablyája,
Sebesedik tőle sok Török pofája,
Pogány vér foly rajta, nincs egyéb rosdája,
De a' csapdosásban esett sok csorbája,
101. El-szakasztyák ezt-is édes Ura mellől,
Jút eszében, elébb mit érzett e' felől,
És azon búsulván, sir a' szive belől,
Mert láttya, a' veszély most veszi már elől.
102. Vala ez Keménynek igaz Achatese,
A' miképpen hive, a' szerént kedvese,
Azomban a' Török sok Magyar le-nyese,
A' vitéz Kemény-is már gyaloggá ese.
103. Gyulai Istvánnak ott forog még kardgya,
Igaz szolga vólt ez, s'-az hiveknek nadgya,
Le-ugrik lovárúl, hogy alája adgya,
De az rá gyúlt Török felülni nem hadgya.
104. Urának nem használ, árt ezzel magának,
Mert ellene mingyárt sokan rohanának,
Kik sok sebet adván harczoló karjának,
El-esék, s'-a' fejét elmetczék nyakának.
105. Siko(l)t Kuczuk Passa, s'-majd okád tüzeket,
Övék a' nyereség, biztat mindeneket,
Eddig a' Németek tartották helyeket,
Futnak már azok-is, s'-el-hadgyák rendeket.
106. Immár a' Magyarság régen meg-tolatott,
Mint hogy súlyosb erő azokra hozatott,
Mind a' két Nemzetség futott mint futhatott,
Kikben a' Török kard sokat el-húllatott,
107. Azon közben Kemény, lova el-estében,
Ugrik hamar talpra, van kardgya kezében,
Látván, hogy nincs remény tovább életében,
Böcsülletes halált tökéll-el szívében.

108. Virágzik vala már a' teste sebekkel,
Mint a' búsult vad kan olly lévén ezekkel,
Kit mikor fizetnek a' szeléndekkel,
Meg-áll, s'-viszszá csap sok ellen vetésekkel.
109. A' mellyik közelit hozzá falásával,
Arra tér, s'-ellent vét mérges agyarával,
Ha más kezdi érni, meg-fordúl farával,
Azt-is távúl veti visszszá csapásával.
110. Vitéz Kemény kardgyát a' szerént forgattya,
Nincs biztató, magát ő maga nógattya,
Ha ki feléje gyön, azt visszszá ugrattya,
Szablyájával vérét sokaknak nyalattya.
111. Sok hegyes tör s'-pallos a' nyakát sürgeti,
Haragos kardgyával de azt mind el-veti,
Most ezt űzi visszszá, most amaszt kergeti,
Kinek kezét, kinek pofáját sebhethi.
112. Minthogy fegyverétől már sokan sértettek,
A' búsult Törökök reá felesettek,
Más féle fegyverrel kit el nem ejthettek,
Körüle forgódni csidákkal kezdetek.
113. Hibál a' ketteje, harmadik talállya,
A' vállában akad, töb-is hajigállya,
Kettő az ágyékát, egy a' mellyét szállya,
El-kezd hanyatlani, már tovább nem állya.
114. Drága Skárláttával ki-folyott vérének,
Bé-burított földén harczoló helyének,
Nem birhatván tovább sok sebét testének,
Lön végre el-este, s'-vége életének.
115. Így pecsélette-meg édes Hazájához
Szíves szeretetét, az melynek dolgához
A' ki az után fog, úgy nyúllyon kardgyához,
Hogy ne szabja az-is aszt maga nyakához.
116. A' hir az Országot hamar bé-nyargallya,
El-hanyatlik Anna, mikor ezt meg-hallya,
Szörnyű keservében a' földet-is fallya,
A' Tündér Szerencse az embert így csallya.
117. A' többiről hagyom az írást másoknak,
A' kik jobban tudgyák mint létét azoknak,
Kétséges az vége az hadi dolgoknak,
Az idétlen próba meg-ártott sokaknak.
118. Isten az Seregek Ura s'-erőssége,
Kivel ő jár, annak van kész nyeressége,
Kitől el-áll penig, hibál reménsége,
És bizott dolgában lesz keserves VÉGE.

AZ OLVASÓHOZ.

Vegye eszébe az Olvasó: hogy noha a' fel tett dolognak valóságára is vigyáztam ezen versekben, mind azon által nem tartottam szintén olyan rendet, mint a' folyó írással való historiában, hanem a' Poësisztis kívántam azokban követnem, és az szerint alkalmaztatniis ezen munkáscskámat; kihez képest szükség h tudni az Olvasónak, hogy a' mely szók nem a' közönséges magyar beszéd szerint tanáztatnak némely helyeken a' versekben, a' nem más-képpen eset(t) annyira, mint a' versek kedviért tett alkalmaztatásbul. Mert azoknak szoros rendi nem vehet úgy bé minden szót, mint a' folyó írásnak tágassab mezeje, hanem a' szóknak mértékét a' versekben bé férkesztethetésekre nézve az ő szokot(t) természeteknél néha hoszab, néha rövideb mértékben költetik venni: Azokbul hol el vévén, hol hozzá adván, hol egyben szorítván, néha pedig megh változtatván, és egy helyből másikban költöztetvén a' bötöket, a' mely változtatásokat a' Deák Poësisban Metaplasmusnak, más formára vonásnak, neveznek, és annak ednihány speciesi vannak, de a' nem mindenik illik a' magyar szó folyásához még a' versekbenis, nemis szoktak véle élni: hanem vannak olyak, a' kiket a' Magyar szóbanis folytathatni, úgy mint:

Mikor a' szónak közöpiüből valamely bötő vagy syllaba ki vettetik, a' kit Syncopénak hínak a' Deákok, ilyek a' Deákoknál ezek: *Periclûm*, *PiACLûm*, *vîxê*, pro *Periculum*, *Piaculum*, et *vixisse*. A' Magyaroknál pedig: *győzelem*, pro *győzedelem*; *guslya* pro *gusallya*, a' mint ezeket az én verseimbenis úgy találni.

Némely szóban pedig két syllabát vonnak egyben, és azt Episynalepnek vagy Syncresisnek nevezik: úgy mint a' Deákban *Alvâria*, *Laquâria*, pro *Luquearia*, et *Alvearia*, a' Magyarban *Lány* pro *Leány*, mért pro *miért*.

Én pedig más speciesekbenis követtem a' Deák Poësiszt: mert némely szóknak a' végekbülis el vettem a' bötőkben, a' versekben jobban beférések kedviért: ugy mint ez a' szó: *Veselényi* alkalmatossan nem ilhetet a' versek rendiben, elhagyván a' végső *i* bötöt, csak *Veselén* tettem hellette; másutt pedig a' hol *gyün* köllöt volna irnom, *győ* irtam, vigyáztván az előtte való verseknek, a' kikkel egyenlőképpen köllöt termináltatni, desinentiájára, a' mely módot a' Deák Poësisban Apocope: azaz, szó végéről egy bötőnek vagy syllabának el meczésének neveznek. Illyen Virgiliusnakis a' többi közöt ez a' verse: *Pauperis est tuguri congestum cespîte culmen*, a' hol nem *tugurî*, hanem *tugurii* köllöt volna lenni, a' Deák szónak job módgya szerént; de, a' versnek szükségére nézve, az edgyik *i*-nek el köllöt vala maradni. És némely szóknak a' bötű rendit változtattam meg, követvén ebbenis a' Deák Poëtákat, a' kit azok Metatesisnek, bötűnek a' szó végében *vi(s)*za-tételének mondanak; ehez alkalmaztattya Virgilius eszt a' verset: *Nam tibi Timbre cuput Evandrius abstulit ensis*, a' mely versben minthogy *Timber* bé nem ilhetet, az *r* bötűt tette az *e* bötű eleiben, és úgy töltötte ki a' versnek jó folyását, más-képpen *Timber* lett volna, nem *Timbre* a' szónak valóságos rendi. Ugy az én verseimbenis egy helen, a' mint eszembe juthat, *tenyerin* vagyon írva, noha az szólásnak job rendi szerint *terenyén* köllöt volna lenni, mert nem mondgyuk *tenyér*; hanem *terény*; de úgy annak desinentiája a' töb versek cadentiájához nem illet volna.

Más az, hogy a' Deákban vannak olyan szókis, a' kiket, a' versekhez képest hol röviden, hol hoszan alkalmaztatnak a' pronunciálásban, és azokat communis syllabáknak nevezik. Hasonlóképpen a' Magyarbanis némely szókkal mind a' két képpen élhetni, kiváltképpen a' vers írásokban, úgy mint a' Deákban *Cyclops*, *Mucro*, *Volucris*, a' Magyarban pedig: *teszem*, *teszed*, *teszi* &c. *veszem*, *veszed*, *veszi* &c. *eszem*, *eszed*, *eszi* &c. Kihez képest azoknak énis a' versekben az első syllabáját, a' mint a' szükség hozta, hol rövid, hol hoszú ki mondásra alkalmaztattam, tudni illik, a' hol a' mellettek lévő más szók syllabái a' versek végén hoszak voltak, hoszan; a' hol rövidek, röviden szabtam azokotis.

És valamint hogy a' Deák tropusokban meg az oratorok is oly szókkal szoktak néha élni, a' mellyek nincsenek másképpen ususban, és azokat verba novátáknak nevezik: találtnak az szerint olyanok az én verseimben is, a' kik nem szokot közönséges szók, úgy mint *szomorgott pro szomorkodot(t), misége pro mivolta*.

Annak fölötté a' Deák Poësisban egész constructiók is usurpálnak, olyak, a' kiknek az oratoroknál nem volna helye, úgy mint Virgiliusnak is ama verse: *Os humerosque Deo similis*, a' kinek másképpen így kellene lenni: *Ore humerisque Deo similis*. Kihez képest énnékem is esett a' versekben hasonlót cselekednem, és úgy construálnom némely szót, hogy a' közönséges magyar beszédnek jó rendi ellen legyen. Mind azon által, ha a' Deák versekben meghálhat az olyan constructio, talám én sem vétettem, ha ahoz hasonló rámára vontam, a' versek cadentiája kedvéért, a' magyar szóbanis némely constructiókat; a' többi közöt ezt a' verset: *Bellona sisakját kevés a ki vádgya*: azaz *kivánnya*; mert nem szokták ugyan mondani: vágyom ezt vagy azt; hanem: vágyok erre vagy arra, és így úgy köllött volna annak a' versnek is lenni: *Bellona sisakjára kevés a ki vágy*; de nem illet volna az úgy a' töb mellett lévő versek cadentiájához, s' ezért cselekedtem, hogy szokot renden kívül más formában helyeztettem azon constructiókat. Mind azon által, ha nem közönséges folyás szerint való öszve férkesztéseis az a' magyar szónak, de a' versek kedvéért meg álhat az is olyan értelemmel, mint ha azt mondanám: *kevés kivánnya Bellona sisakját*, a' mikor azt írom, hogy: *kevés vádgya*.

Mint hogy pedig másképpen is a' Magyar szó és beszéd nem minden helyeken egy aránt foly az Országban, és a' dolgok is nem mind egy módon neveztetnek, hanem sok különbség legyen azokban: ahoz képest, a' ki csak egy részében nevelkedik az Országban, nem lehet, hogy az mind meg érce a' magyar denominációkat, hanem töb helyekbeli látás s-hallás kívántatik ahoz. Mert az al földön mind a' fel földön, a' Tiszán és Dunántúl mint innét, sok dolgokat másképpen szoktak nevezni és a' szók pronuciálásban másképpen élni, és így találtnak az én írásomban is sok szók, a' mellyek nem mindenütt közönségesek. Illyenek ezek: *Mogorva*, a' ki annyit tézen, mint *mord*, *fellyegek* mint *felyhők*, a' mellyek jól lehet jó magyar szavak, mind azon által a' kik ottan nem jártak, a' hol azokkal élnek, nem vehetik mindgyárt eszekben azok értelmét.

Másképpen is némely szók kitül egyképpen, kitül másképpen szoktak termináltatni; úgy mint ezeket és ezekhez hasonlókat: *élete*, *tekintete*, *kellete*, *vége*, némelyek így mondják: *életi*, *tekinteti*, *kelleti*, *végi* &c. Ahoz képest, mikor olyan helyen interveniáltatik olyan szó az én verseimben, a' hol a' versek e' bötün termináltatnak, azokat én is úgy tettem föl, a' hol pedig i (bötü) volt a' szók vége a' versek cadentiáján, úgy köllött termináltatni annak is. Ezek mellet, mivel hogy (a mint föllyebbis említettem) a' Poësis követtem ezen verses historiácskámnak dispositiójában, azért szaporítottam azt holmi régi fabulás dolgoknak, hasonlatosságoknak és más féle leleményes toldalékoknak közben vetésével, a' kik nélküli a' historia és abban lévő dolgok valósága végben mehetet volna ugyan, mind azon által azoknak nagyobb ékességére és kedvesebb voltára nézve inkább tettem azt az említett dolgokkal meg színlenem, mint azok nélkül, Tinódy Sebestyén módgyára csupán csak a' dolog valóságát fejeznem ki a' versek edgyőgyűségével.

Végre a' magyar versek regulás rendi kiváltképpen a' végső szóknak egyenlő ki menetele lévén, a' kit cadentiának szoktunk híny, azt pedig, a' ki szorosán meg akarja tartani, nem lehet, hogy minden dolog kimondásához olyan szót vehessen a' vers író, a' ki annak tulaidon ki magyarázására egyenessen szolgálja, hanem sokszor más féle szókkal kölletik azt ki mondany a' cadentiának meghtartása kedvéért; noha egyéb képpen is a' versekben (a' kik bizonyos mértékő szóból szoktak állani) nem lehet úgy meghtartani akár mely dolog ki mondására a' tulaidon szót, mint a' tágassab mezejő folyó írásban. Vannak azért ezen okbul az én verseimben is oly szók, és azokban oly dispositiók, a' mellyek a' verseken kívül nem volnának szintén illők a' dolog egyenessen való ki magyarázására, de azok a' verseket ékesséteny szokták inkább, hogy sem mint valami dísztelenségére szolgáljanak.

Minekokaért az olvasó így értvén ezeket, a' hol oly szokot és dispositiókot talál versemben, a' kik vagy a' közönséges szóllásban, vagy a folyóírásban nem usuáltatnának, ne tulajdonítsa azokat tudatlansághul eset(t) fogyatkozásoknak, hanem a' versek kedviért lévő szükséges cselekedetnek; és azok a' hol szeme eleiben akadnak (nem szólok mind azon által az írásban gyakran interveniálni szokot(t) egyéb fogyatkozásokról) csak úgy olvassa, a' mint vannak, ha a' verseknek jó rendit megh nem akarja vesztegetny, a' mely csak egy bötűnek változásávalis hamar meg esik; a' mint hogy sok jó folyásu versek vesztegettetnekis meg az olyan váltosztások által. Sőt valamely verseket csak kétszer vagy egyszer pariálnakis, ha olyan ember nem írja azokat, a' ki fundamentomossan ért a' versekhez, nincsenek azok meg vesztegetés nélkül. A' kit én mások írása alá attam, magam munkájánis bőven experiáltam.

Mind azon által a' kik azokhoz többet értenek nálomnál, azok censurája alá örömet bocsátom azokat, és a' mit correctióra valót találnak azokban, a' mint hogy találnakis, annak meg igazításatul nem fogom meg kezeket, sőt kedvessen veszem azt tőlök mind a' magam, mind azok részéről, a' kik a' magyar versek olvasásában gyönyörködven, ezt az én munkácskámot sem restelik szemek eleiben venni, a' kik legyenek ezekkel jó egészségben és éllyenek sokáigh.

A Nyitrai-codexből.